

Miesięcznik Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej • nr 10/190 • grudzień 2012

Wiadomości Uniwersyteckie

*Radosnych Świąt Bożego Narodzenia
i szczęśliwego Nowego Roku*

**ŚWIĄT BOŻEGO NARODZENIA
W RODZINNYM NASTROJU, ATMOSFERZE
SPOKOJU I RADOŚCI, PRZY BLASKU
CHOINKI, W NAJLEPSZYM ZDROWIU
I NADZIEI NA DOBRY NOWY ROK
ŻYCZĄ**

**REKTORZY I DZIEKANI UNIWERSYTETU
MARII CURIE-SKŁODOWSKIEJ
W LUBLINIE**

**Zapraszamy bardzo serdecznie
na uroczyste Spotkanie Noworoczne,
które odbędzie się 7 stycznia 2013 r.
o godzinie 14⁰⁰ w Sali Senatu UMCS.**

**RADOSNYCH,
PEŁNYCH WIARY
I NADZIEI ŚWIĄT
BOŻEGO NARODZENIA
ORAZ SZCZĘŚLIWEGO
NOWEGO ROKU
ŻYCZY**

**REDAKCJA „WIADOMOŚCI
UNIWERSYTECKICH”**

**e-mail: wiadomosci@umcs.lublin.pl
www.wiadomosci.umcs.lublin.pl**

Wydawca: Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

Adres redakcji:
pl. Marii Curie-Skłodowskiej 5,
p. 1313, 20-031 Lublin
tel. 81 537 54 19

Redakcja: Ewa Kawalko-Marczuk
(redaktor naczelny), Agnieszka
Gałczyńska, Aneta Śliwińska

Współpracownicy: Tomasz
Bielecki, Karolina Bronisz, Bożena
Czech, Rafał Czekaj, Izabela
Ejtzel, Monika Gabrys-Sławińska,
Jolanta Jarzyńska,

Jerzy Kasprzak, Wacław
Kostko, Beata Kozłowska, Paweł
Kucharski, Kamila Łucjan,
Monika Mielko-Remiszewska,
Maria Młynarska, Izabela
Pietras, Małgorzata Samujło

Projekt okładki: Eliaz Gola
Druk: Drukarnia Multipress

Nakład: 600 egz.

Projekt graficzny i skład: Idealit
& Grzegorz Zychowicz,
idealit@idealit.pl, www.idealit.pl

**Redakcja zastrzega sobie prawo
do skracania i korekty nadesłanych
tekstów. Ma również prawo do
wyboru tekstów do publikacji.**

SPIS TREŚCI

Wydarzenia

Z życia Uczelni..... 4

Na Wydziałach..... 16

Kartka z kalendarza

Prof. dr Henryk Maruszczak
(1922–2012) 22

Dr Zdzich Kowalski 23

Nauka i ludzie

50 lat 97-letniego Muzeum 25

Nowe Laboratorium Mikroskopii
Elektronowej na Wydziale Chemii
UMCS 28

Wybory parlamentarne
na Ukrainie w 2012 r. 32

Nowoczesny model zarządzania
w UMCS 34

Integracja zarządzania
w warunkach nowej gospodarki
– INTEGRATION 2012 34

Konferencja ECREA – „Social Media
and Global Voices” 36

O niematerialnym dziedzictwie
kulturowym na UMCS 36

Aksjosfera Słowian i ich sąsiadów –
z perspektywy lingwistycznej..... 39

Sprawy studenckie

Geograficzne, społeczne, turystyczne
i rekreacyjne aspekty kształtowania
przestrzeni 40

Naukowy Mielnik 41

Rok 2012 – Rokiem Rosyjskiej
Historii 42

Konkursowe sukcesy absolwentów
i pracowników Wydziału
Artystycznego 42

GIS Day na Wydziale Nauk o Ziemi
i Gospodarki Przestrzennej UMCS.. 43

Warsztaty studenckie podczas
XV Międzynarodowej Konferencji
Naukowej „INTEGRATION 2012”.. 44

W świecie książek

Promocja książki „Ukraiński
Polonofil. Pamięci Bohdana
Osadczyka”..... 45

Recenzja książki Dagmary Kociuby
„Lublin. Rozwój przestrzenny
i funkcjonalny od średniowiecza
do współczesności” 46

Życie kulturalne

„...To mój czas zachwyceń...” 47

„Nabucco” w Lublinie..... 48

Piękno przyrody na Półwyspie
Kolskim..... 48

Z ŻYCIA

Fot. Ewa Kawiłko-Marczuk

OBCHODY ŚWIĘTA NIEPODLEGŁOŚCI

11 Listopada – Narodowe Święto Niepodległości obchodzone jest w naszym mieście w sposób uroczysty i wyjątkowy. Obchody Święta Niepodległości rozpoczęły się uroczystą sesją Rady Miasta Lublin. W Archikatedrze Lubelskiej odprawiona została msza św. w intencji Ojczyzny, której przewodniczył abp Stanisław Budzik. Po niej odbyły się tradycyjne uroczystości na Placu Litewskim, zakończone musztrą paradną w wykonaniu Kompanii Honorowej Wojska Polskiego i defiladą kompanii honorowej. Popołudniu wojewoda lubelski spotkał się z przedstawicielami życia politycznego, kulturalnego, społecznego i gospodarczego Lubelszczyzny. W uroczystościach wziął udział rektor Stanisław Michałowski, który wraz z przedstawicielami Samorządu Studentów UMCS złożył okolicznościowy wieniec pod pomnikiem Józefa Piłsudskiego.

Fot. Witold Muszyński

Rektor Stanisław Michałowski wraz z przedstawicielami Samorządu Studentów UMCS – Emilią Siudą i Piotrem Widomskim – składa wieniec pod pomnikiem J. Piłsudskiego na pl. Litewskim

Wybory parlamentarne na Ukrainie w 2012 r.

5 listopada na Wydziale Politologii odbyła się międzynarodowa konferencja „Wybory parlamentarne na Ukrainie w 2012 roku. Perspektywy polityki wewnętrznej i zagranicznej”, zorganizowana przez Wydział Politologii UMCS, Polską Akademię Nauk Oddział w Lublinie oraz Centrum Europy Wschodniej UMCS. Jej inicjatorami byli prof. dr hab. Walenty Baluk oraz mgr Kateryna Potyahaylo z Zakładu Praw Człowieka, pod kierunkiem prof. dr hab. Grzegorza Janusza. W konferencji uczestniczył rektor Stanisław Michałowski. Szczegółowe informacje o wydarzeniu na s. 32-33.

Spotkanie ze starostami i prezydentami miast

7 listopada w Sali Senatu UMCS władze rektorskie i dziekańskie naszego Uniwersytetu spotkały się ze starostami i prezydentami miast z Lubelszczyzny. Spotkanie dotyczyło współpracy między samorządami lokalnymi a UMCS na płaszczyznach: edukacyjnej (m.in. oferta tworzenia filii zamiejscowych Uniwersytetu Dziecięcego, udział uczniów gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych w uniwersyteckich kołach umiejętności, oferta studiów podyplomowych oraz innych form kształcenia dla pracowników samorządowych, współpraca ze szkołami ponadgimnazjalnymi z regionu), sportowej (oferta AZS UMCS) i kulturalnej (oferta ACK „Chatka Żaka”).

Promocja książki σ B. Osadczyku

7 listopada w Auli im. I. Daszyńskiego Wydziału Politologii UMCS odbyła się promocja książki *Ukraiński polonofil. Pamięci Bohdana Osadczyka*, wydanej pod red. prof.

Iwony Hofman nakładem Wydawnictwa UMCS. W spotkaniu uczestniczyli m.in. rektor Stanisław Michałowski, prorektor Ryszard Mojak i dziekan Wydziału Politologii Grzegorz Janusz. Więcej informacji na s. 45.

Aktualizacja Regionalnej Strategii Innowacji WL

8 listopada w Sali Kolumnowej Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego odbyła się konferencja otwierająca proces Aktualizacji Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Lubelskiego do 2020 r. Wśród zaproszonych gości znaleźli się reprezentanci m.in.: uczelni wyższych, jednostek badawczo-rozwojowych, instytucji otoczenia biznesu, przedsiębiorców, samorządowców, organizacji pozarządowych oraz innych środowisk. Nasz Uniwersytet reprezentował rektor Stanisław Michałowski. Podczas spotkania przedstawiono Założenia Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Lubelskiego do 2020 r., która będzie uszczegółowieniem Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014–2020 w części dotyczącej rozpoznania potencjału innowacyjnego regionu oraz wskazania kierunków jego wzmacniania i wykorzystywania zwłaszcza w rozwoju regionalnych obszarów inteligentnej specjalizacji. Konferencja zakończyła się dyskusją pomiędzy uczestnikami. Dodatkowe informacje można znaleźć na stronie: www.rsi.lubelskie.pl.

Spotkanie z Ambasadorem Portugalii

Przedstawiciele uczelni polskich, w których funkcjonują studia portugalskie, 9 listopada spotkali się w Warszawie z Ambasadorem Portugalii w Polsce. Wydarzenie,

UCZELNI

Opracowała
Ewa Kawałko-Marczuk

w którym uczestniczyła prorektor Barbara Hlibowicka-Węglarz, dotyczyło rozwoju studiów portugalskich w Polsce.

Bakcynalia 2012

W Akademickim Centrum Kultury „Chatka Żaka” 9 i 10 listopada odbywał się XXVI Ogólnopolski Festiwal Piosenki Studenckiej i Turystycznej – Bakcynalia 2012, który uroczystie otworzyła prorektor Urszula Bobryk. 9 listopada odbył się koncert „Piosenka niepokorna”, który nawiązywał do Święta Niepodległości. 10 listopada można było wysłuchać następujących koncertów: konkursowego, przeznaczonego dla młodych wykonawców, rozpoczynających drogę artystyczną; „W górach jest wszystko, co Kocham”, dedykowanego twórcom młodego pokolenia, mającym osiągnięcia w karierze; laureatów oraz „Rzeki to idące drogi” – do udziału w tym ostatnim zaproszono artystów, których utwory na stałe weszły do kanonu piosenek turystycznych i studenckich.

II Konwencja PTSM

10 listopada na Wydziale Politologii UMCS odbyła się II Ogólnopolska Konwencja Polskiego Towarzystwa Studiów Międzynarodowych „Poziomy analizy stosunków międzynarodowych”, w której uczestniczył rektor Stanisław Michałowski. Organizatorami spotkania byli Lubelski Oddział Polskiego Towarzystwa Studiów Międzynarodowych i Zakład Stosunków Międzynarodowych UMCS pod przewodnictwem prof. dr. hab. Marka Pietrasia. Celem konwencji było zastosowanie koncepcji poziomów analizy do badania współczesnej złożonej, hybrydowej, współzależnej rzeczywistości międzynarodowej i jednoczesnego budowania tożsamości nauki o stosunkach międzynarodowych.

Konferencja „Między literaturą a medycyną, cz. X”

W dniach 12–13 listopada odbyła się ogólnopolska interdyscyplinarna konferencja z cyklu „Między literaturą a medycyną, cz. X:

Człowiek wobec sytuacji ekstremalnych w literaturze, medycynie i filmie”, którą otworzyła prorektor Barbara Hlibowicka-Węglarz. Sesję zorganizowali: Komisja Filologiczna Lubelskiego Towarzystwa Naukowego, dziekan Wydziału Humanistycznego UMCS, Instytut Filologii Polskiej UMCS, Zakład Literatury Pozytywizmu i Młodej Polski UMCS, II Katedra i Klinika Chirurgii Ogólnej Uniwersytetu Medycznego w Lublinie oraz Zakład Teorii Kultury i Sztuk Widowiskowych Uniwersytetu Wrocławskiego.

Współpraca przedsiębiorców i uczelni w pozyskiwaniu środków unijnych

Stowarzyszenie Lubelski Klub Biznesu zorganizowało 15 listopada w Lubelskim Parku Naukowo-Technologicznym spotkanie Rady Programowej Stowarzyszenia z rektorami uczelni wyższych województwa lubelskiego, w którym udział wziął prorektor Ryszard Dębicki. Celem spotkania ►

WYKŁAD PROF. RAPHAELA ISRAELI

 14 listopada na Wydziale Politologii, na zaproszenie prodziekan Marii Marczewskiej-Rytke, wykład nt. obecnej sytuacji politycznej na Bliskim Wschodzie i tzw. „arabskiej wiosny” wygłosił prof. Raphael Israeli. Przed prelekcją gość spotkał się z prorektorem Ryszardem Dębickim.

Raphael Israeli jest wykładowcą Hebrew University of Jerusalem, znawcą tematyki islamu, Bliskiego Wschodu i Chin, autorem 32 książek (m.in. *The Islamic Challenge in Europe, War, Peace and Terror in the Middle East, Islam in China: Religion, Ethnicity, Culture and Politics*). Współpracuje z politologiczną sekcją „Annales UMCS”, na łamach której w 2013 r. ukaże się wywiad z nim.

Fot. Dorota Maj

Od lewej:
Prorektor
R. Dębicki,
Jakub Nowak,
prodziekan
M. Marczevska-
Rytke, R. Israeli

POLSKIE TRADYCJE KONSTYTUCYJNE

20 listopada na zaproszenie Samorządu Studentów WPiA gościł na Wydziale Prawa i Administracji były Prezes Trybunału Konstytucyjnego – Jerzy Stępień. Wykładu pt. „Polskie tradycje konstytucyjne” (z okazji 15-lecia Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z 1997 r.) wysłuchali prorektor Ryszard Mojak, dziekan Wydziału Prawa i Administracji Anna Przyborowska-Klimczak oraz liczne grono studentów i pracowników UMCS.

Prelegent poruszył problematykę tradycji polskiego konstytucjonalizmu na przestrzeni wieków. Wskazał, jak mocno jest ona zakorzeniona oraz podkreślał fakt, iż polskie rozwiązania stanowiły wzór oraz przedmiot studiów dla innych państw Europy, ale również i Stanów Zjednoczonych. Przedstawił problematyczne zagadnienia historyczne, które mają odniesienie również do sytuacji współczesnej. Po wykładzie gość odpowiadał na pytania publiczności, które odnosiły się do spraw dotyczących przyszłości oraz znaczenia Unii Europejskiej, projektów zmiany Konstytucji oraz roli i znaczenia Trybunału Konstytucyjnego.

Wykład spotkał się z dużym zainteresowaniem studentów, którzy bardzo pozytywnie ocenili spot-

Fot. Michał Chrzęst

Jerzy Stępień

kanie. Podkreślali, iż prelekcja Jerzego Stępnia wniosła dużo interesujących wiadomości dla słuchaczy, głównie studentów Wydziału Prawa i Administracji.

Jerzy Stępień jest sędzią Trybunału Konstytucyjnego w stanie spoczynku, a w latach 2006–2008 pełnił funkcję Prezesa Trybunału Konstytucyjnego. Był również senatorem I i II kadencji. Uczestniczył w pracach wielu komisji m.in. Komisji Konstytucyjnej oraz Komisji Samorządu Terytorialnego. Pełnił również funkcję przewodniczącego rządowych zespołów ds. reformy administracji publicznej.

Piotr Arczyński

Fot. Aneta Śliwińska

Uczestnicy wykładu

było nawiązanie współpracy między sektorem przedsiębiorców a uczelniami wyższymi przy ubieganiu się o środki unijne w latach 2014–2020.

Jak przygotować się do wizytacji PKA

15 listopada odbyło się szkolenie „Jak przygotować się do wizytacji Polskiej Komisji Akredytacyjnej”, w którym udział wzięli: prorektor Barbara Hlibowicka-Węglarz, prof. Jerzy Węclawski, prof. Ewa Maj oraz pracownicy Centrum Kształcenia i Obsługi Studiów.

Dyplomy dla najlepszych absolwentów

Prorektor Urszula Bobryk uczestniczyła w uroczystości wręczenia dyplomów najlepszym absolwentom Wydziału Ekonomicznego (15 listopada) i Wydziału Chemii (17 listopada) w roku akademickim 2011/2012.

Diamenty Lublina 2012

Prorektor Ryszard Dębicki uczestniczył w Koncercie galowym „Diamenty Lublina 2012”, który odbył się 18 listopada w Auli Collegium Maius Uniwersytetu Medycznego w Lublinie. Laureaci trzeciego już konkursu dla uzdolnionej młodzieży ze szkół Lublina wyłonieni zostali wiosną tego roku podczas dwuetapowych eliminacji, a następnie nagrali wspólną płytę. Album ukazał się w październiku jako dodatek do „Kuriera Lubelskiego”. Organizatorem konkursu, zainicjowanego przez przewodniczącego Rady Miasta Lublina Piotra Kowalczyka, jest Stowarzyszenie Solo Życia.

Spotkanie ze studentami z Europy Wschodniej

19 listopada, w ramach projektu „UMCS dla rynku pracy i gospodarki opartej na wiedzy”, odbyło się spotkanie studentów I roku z Europy Wschodniej z przedstawicielami Uniwersytetu – prorektor Barbarą Hlibowicką-Węglarz, dyrektorem Centrum Kształcenia

i Obsługi Studiów Alicją Borzęcką-Szajner, dyrektorem Centrum Europy Wschodniej Aleksym Kucym i przedstawicielem Biura Obsługi Studentów Robertem Englotem. Poruszono kwestie pobytu i nauki na UMCS studentów z krajów Europy Wschodniej. Żacy mieli możliwość rozmowy z każdym z przedstawicieli UMCS oraz omówienia wszelkich kwestii związanych z ich nauką i wykształceniem.

Konferencja EUROJOS

Instytut Slawistyki PAN, Instytut Filologii Polskiej UMCS, Komisja Etnolingwistyczna przy Międzynarodowym Komitecie Slawistów oraz Fundacja Slawistyczna w dniach 21–23 listopada zorganizowali szóstą konferencję w ramach konwersatorium EUROJOS pt. „Koncepty: DOM, EUROPA, WOLNOŚĆ, PRACA, HONOR w aksjoserze Słowian i ich sąsiadów”. 22 listopada w sali Rady Wydziału Humanistycznego uroczystie zainaugurowano sesję odbywającą się w Lublinie. Więcej informacji o wydarzeniu na s. 39.

Zmarła śp. doc. dr hab. Irena Kubik

21 listopada zmarła śp. doc. dr hab. Irena Kubik, emerytowany pracownik UMCS. Urodzona 7 października 1927 r. w Lubartowie. Absolwentka Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego UMCS. Od 1951 r. do 1993 r. zawodowo związana z Zakładem Anatomii Porównawczej Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi UMCS. W 1960 r. otrzymała stopień naukowy doktora nauk przyrodniczych, w 1978 r. stopień naukowy doktora habilitowanego nauk przyrodniczych w zakresie anatomii porównawczej, ostatecznie pracowała na stanowisku profesora nadzwyczajnego. W okresie swojej pracy zawodowej Irena Kubik była kilkakrotnie nagradzana: Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi, Medalem UMCS „Nauka w Służbie Ludu” oraz nagrodami Rektora. Uroczystości pogrzebowe od- ▶

Fot. Aneta Słowińska

UROCZYSTA PROMOCJA DOKTORÓW HABILITOWANYCH I DOKTORÓW

21 listopada w Auli Uniwersyteckiej Wydziału Prawa i Administracji UMCS, z udziałem rektora Stanisława Michałowskiego i prorektorów, w obecności członków rodzin promowanych naukowców oraz zgromadzonych gości, odbyła się uroczystość promocji doktorów habilitowanych i doktorów. Wydarzenie ma szczególny charakter – stanowi końcowy akcent wieloletniego trudu naukowców, niewymiernej opieki naukowej promotorów, a także życzliwej troski licznych ogniw instytucjonalnych Uniwersytetu.

Stopień naukowy doktora habilitowanego w minionym roku akademickim uzyskało 30 osób. Tym samym Uniwersytet osiągnął liczbę 810 doktorów habilitowanych wypromowanych w 69-letniej historii Uczelni. 21 listopada ślubowanie złożyło 51 doktorów – dzięki czemu dorobek naukowy Uniwersytetu, od początku jego istnienia, osiągnął liczbę 3744 doktorów. Oprawę muzyczną uroczystości zapewnił Chór Akademicki UMCS im. Jadwigi Czerwińskiej pod dyktando Izabeli Urban.

Fot. Aneta Słowińska

WIECZORY LITERACKIE – SPOTKANIE Z KS. ADAMEM BONIECKIM

23 listopada w auli Centrum Języka i Kultury Polskiej dla Polonii i Cudzoziemców UMCS odbyło się kolejne spotkanie w ramach Wieczorów Literackich. Tym razem gościliśmy ks. Adama Bonieckiego, zaś rozmowę z nim, jak zwykle błyskotliwie, prowadziła dr Anna Nasalska. Aula CJKP z trudem pomieściła tłumy gości.

Ksiądz Adam Boniecki, były generał Zgromadzenia Księży Marianów, związany jest z Lublinem poprzez swoje studia filozoficzne na KUL-u, które odbywał w latach 1961–1964. Pisał do „Tygodnika Powszechnego”, a w latach 1999–2011 był jego redaktorem naczelnym. Pracował w duszpasterstwie akademickim przy kościele św. Anny w Krakowie, a także, na polecenie papieża Jana Pawła II, zorganizował polskie wydanie pisma „L'Osservatore Romano”, którego był redaktorem naczelnym w latach 1979–1991. Jest autorem wielu książek, m.in. *Notes rzymski* (1988–1989), *Kalendarium życia Karola Wojtyły* (2000), *Zrozumieć Papieża: rozmowy o encyklikach* (z Katarzyną Kolendą-Zaleską, 2003),

Fot. Wacław Kostko

**Ks. Adam Boniecki
i dr Anna Nasalska**

Trzeba czasem zażartować: alfabet księdza Bonieckiego (z Karoliną Morelowską, 2011); *Lepiej palić fajkę niż czarownice* (2011) i *Vademecum pokutnika, kierowcy i generała* (2012).

Postać ks. Bonieckiego budzi duże zainteresowanie, toteż z sali padło wiele pytań związanych z jego działalnością i poglądami. Dotyczyły współczesnych dylematów moralnych ludzi wierzących i wątpiących. Ksiądz Boniecki starał się powiedzieć uczestnikom Wieczorów, jak żyć we współczesnej polskiej rzeczywistości. Opowiedział się za tolerancją i dialogiem, definiując na nowo pojęcie Kościoła powszechnego i swojego w nim miejsca. Ksiądz Boniecki wierzy w porozumienie między kościołami różnych wyznań. Wyraził nadzieję, że kościół w Polsce nie utraci autorytetu wśród młodzieży. Gość spotkania mówił także o swoich studiach w Lublinie, kontaktach z papieżem i roli encyklik papieskich.

Postawa Księdza uczy pokory, zachęca do refleksji, zatrzymania się w pędzie życia. To mądre spotkanie było inspiracją do przemyśleń nad życiem i wiarą, szczególnie dla wątpiących, którzy mają nadzieję...

Anna Dunin-Dudkowska

Fot. Wacław Kostko

były się 26 listopada o godz. 12.00 na cmentarzu przy ul. Lipowej w Lublinie.

Koncert M. Bogdanowicza

21 listopada w Teatrze Starym w Lublinie odbył się na koncert Mariusza Bogdanowicza i Natalii Wilk pt. „Songbook”, którego wysłuchała prorektor Urszula Bobryk. Program koncertu to utwory instrumentalne oraz piosenki Mariusza Bogdanowicza napisane do tekstów: Jana Wołka, Andrzeja Poniedziałkiego, Marka Gaszyńskiego, Marii Przybysz i Justyny Holm. W projekcie, poza liderem, wzięli udział absolwenci i studenci Wydziału Artystycznego UMCS. Więcej informacji na s. 47.

Konferencja „Nauka, Biznes, Rolnictwo”

Centrum Kompetencji PUŁAWY zorganizowało 22 listopada w Puławskiej Szkole Wyższej konferencję „Nauka, Biznes, Rolnictwo – nowe realia”, pod honorowym patronatem Fertilizers Europe II. Celem symposium było promowanie działań formujących nowoczesny model przedsiębiorcy rolnego, podnoszenie kompetencji w obszarze sprawności gospodarowania rolników i upowszechniania badań dotyczących nawożenia. W debacie, która odbyła się w ramach konferencji, uczestniczył prorektor Ryszard Dębicki.

Integration 2012

W dniach 23–25 listopada w Kazimierzu Dolnym odbyła się XV Międzynarodowa Konferencja Naukowa Integration 2012, zorganizowana przez Katedrę Zarządzania Jakością i Wiedzą UMCS. Obrady otworzył prorektor Ryszard Mojak. Więcej informacji o wydarzeniu na s. 34–35.

Wystawa prac uczniów i studentów Wydziału Artystycznego

26 listopada w Instytucie Sztuk Pięknych UMCS prorektor Urszula ▶

Fot. Aneta Śliwińska

Otwarcie Mistrzostw

I POLSKO-UKRAIŃSKIE AKADEMICKIE MISTRZOSTWA W SZACHACH

21 listopada w Bibliotece Głównej UMCS, w obecności rektora Stanisława Michałowskiego, przedstawicieli władz samorządowych z województwa lubelskiego, reprezentantów ds. sportu, a także licznie zgromadzonych gości, zainaugurowano I Polsko-Ukraińskie Akademickie Mistrzostwa w Szachach. Wydarzenie stanowiło jeden z elementów obchodów 90-lecia Akademickiego Związku Sportowego w Lublinie. W turnieju wzięli udział wybitni zawodnicy z ukraińskich uniwersytetów w Doniecku, Tarnopolu, Odessie, Kijowie, Iwanofrankowsku, przedstawiciele Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach, Politechniki Śląskiej w Gliwicach, Uniwersytetu Warszawskiego, Uniwersytetu Górniczo-Hutniczego w Krakowie oraz reprezentacja Lublina. Zawody trwały przez pięć dni. Przy okazji mistrzostw 23 listopada odbyło się spotkanie prorektor Urszuli Bobryk z przedstawicielami

z Ukrainy – sekretarzem generalnym oraz wicesekretarzem Federacji Sportu Akademickiego Ukrainy, przewodniczącym Komitetu ds. Wychowania Fizycznego i Sportu Ministerstwa Oświaty i Nauki, Młodzieży i Sportu Ukrainy oraz z przedstawicielami uniwersyte-

tów biorących udział w mistrzostwach. Na spotkaniu przedstawiono ofertę edukacyjną UMCS, możliwość udziału studentów w programie Erasmus, jak również omówiono możliwości współpracy polsko-ukraińskiej w ramach działań sportowych.

Fot. Aneta Śliwińska

Fot. Aneta Śliwińska

Sesja plenarna

MIASTA, AGLOMERACJE, METROPOLIE WOBEĆ WSPÓŁCZESNYCH WYZWAŃ

W dniach 22–23 listopada na Wydziale Politologii UMCS Zakład Samorządów i Polityki Lokalnej zorganizował międzynarodową konferencję naukową „Miasta, aglomeracje, metropolie wobec współczesnych wyzwań”. W wydarzeniu, odbywającym się pod honorowym patronatem prezydenta Miasta Lublin, udział wzięli m.in.: rektor prof. Stanisław Michałowski, dr Katarzyna Mieczkowska-Czerniak – zastępca prezydenta Lublina, Tadeusz Ferenc – prezydent Rzeszowa i prof. Grzegorz Janusz – dziekan Wydziału Politologii UMCS.

Celem konferencji była próba integracji badań nad miastami, podejmowana przez przedstawicieli różnych środowisk naukowych: geografów, socjologów, demografów, urbanistów, prawników, politologów i ekonomistów. Dyskutowano m.in. o postpaństwowości, mieszkańcach bloków czy językowej historii miast. Oprócz tego odbyły się wykłady dotyczące francuskich metropolii, potrzeb zintegrowanego zarządzania miastami czy strefy gospodarczej w Lublinie, a także sesje plenarne dotyczące finansowo-gospodarczego funkcjonowania miast czy turystyki i partnerstwa jako czynników rozwoju miast.

Bobryk uroczyści otworzyła wystawę prac plenerowych uczniów i studentów, którzy brali udział w praktyce plenerowej 2012 na kierunku edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych, realizowanej w ramach projektu „Profesjonalizm w edukacji. Przygotowanie i realizacja nowego programu praktyk pedagogicznych na Wydziale Artystycznym UMCS”, współfinansowanego ze środków UE w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Ekspozycja dostępna będzie dla zwiedzających do 20 grudnia.

Inauguracja Forum Dyskusyjnego „Lublin 2020”

Wykład dr Dagmary Kociuby pt. „Metropolia czy zaścianek? Odwieczne dylematy Lublina”, który odbył się 28 listopada w Auli im. E. Romera na Wydziale Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej, zainaugurowała działalność Akademickiego Forum Dyskusyjnego „Lublin 2020”. W spotkaniu udział wzięli rektor Stanisław Michałowski oraz byli rektorzy UMCS – Kazimierz Goebel i Marian Harasimiuk. Forum służy wymianie myśli i dyskusji nad przygotowywaną obecnie przez Urząd Miasta Lublin „Strategią Lublin 2020”. Kolejne spotkania, zaplanowane przez pracowników Zakładu Polityki Przestrzennej i Planowania we współpracy z kierownictwem

Wydziału Strategii i Obsługi Inwestorów Urzędu Miasta Lublin, będą się odbywały co środę o godz. 17.30 w Auli WNoZiGP od 5 grudnia 2012 r. do 9 stycznia 2013 r. Podczas nich zostaną poruszone następujące tematy: „Wprowadzenie do strategii miasta, diagnoza stanu i kierunków zmian Lublina”; „Lublin miastem przyjaznym i akademickim”; „Lublin miastem otwartym i przedsiębiorczym”; „Ocena oddziaływania na środowisko strategii Lublina”. Organizatorzy zapraszają przedstawicieli różnych środowisk i instytucji zainteresowanych rozwojem Lublina w najbliższych latach, a zwłaszcza pracowników i studentów lubelskich uczelni.

Spotkanie ze Szkołami Partnerskimi UMCS

30 listopada rektor Stanisław Michałowski, prorektor Urszula Bobryk oraz przedstawiciele Centrum Promocji, AZS UMCS i ACK „Chatka Żaka” spotkali się z dyrektorami oraz koordynatorami ds. współpracy ze Szkół Partnerskich UMCS. Podczas spotkania zaprezentowano ofertę edukacyjną, kulturalną i sportową Uniwersytetu oraz omówiono dodatkowe możliwości i formy współpracy niewynikające z umów partnerskich. Dotychczas (od 2008 r.) nasz Uniwersytetu podpisał umowy o współpracy z 21 szkołami ponadgimnazjalnymi.

Fot. Aneta Śliwińska

Spotkanie ze przedstawicielami Szkół Partnerskich

Fot. Agnieszka Galczyńska

Otwarcie Erasmus Day na UMCS. Prorektor Barbara Hlibowicka-Węglarz i koordynator Programu Erasmus na UMCS Ryszard Straszynski

25-LECIE PROGRAMU ERASMUS

 Program Erasmus w 2012 r. obchodzi jubileusz 25-lecia. Uroczysta gala z udziałem przedstawicieli środowiska akademickiego oraz byłych stypendystów odbyła się 23 listopada w Centrum Nauki Kopernik w Warszawie. Wykład inauguracyjny na temat wpływu mobilności młodych Europejczyków na kształtowanie tożsamości europejskiej wygłosił prof. Krzysztof Zanussi. Odbyła się także dyskusja o wpływie Erasmusa na polskie szkolnictwo wyższe i jego rozwój. W spotkaniu udział wzięli prorektor Barbara Hlibowicka-Węglarz oraz koordynator programu w UMCS – Ryszard Straszynski.

Program Erasmus został powołany do życia 15 czerwca 1987 r. W Polsce prowadzony jest od 1998 r. przez Fundację Rozwoju Systemu Edukacji. Skorzystało z niego już ponad 108 tysięcy studentów i 26 tysięcy pracowników uczelni. Obchody 25-lecia programu Era-

smus prowadzone są przez FRSE od stycznia 2012 r. W ramach akcji społecznej „Las Erasmusa”, przygotowanej we współpracy ze stowarzyszeniem Erasmus Student Network i Lasami Państwowymi w całej Polsce, posadzono 25 tys. drzew. W centrum Warszawy jesienią można było obejrzeć wystawę fotografii prezentującą sylwetki byłych stypendystów. Powstał także film zachęcający studentów zagranicznych do studiowania w Polsce.

UMCS włączył się również w jubileuszowe obchody. W dniu 30 listopada w ACK „Chatka Żaka” Biuro Współpracy z Zagranicą UMCS oraz Erasmus Student Network zorganizowali Erasmus Day. W ramach imprezy odbyły się m.in.: konkursy z nagrodami dotyczące krajów europejskich, występy Zespołu Tanecznego „Impetus” i Teatru Anglistów The Brainstorming Donkeys oraz pokaz piłeczek LED.

Fot. Agnieszka Galczyńska

Fot. Agnieszka Galczyńska

Fot. Aneta Śliwińska

E. Łoś, kierownik Muzeum Literackiego im. J. Czechowicza i rektor S. Michałowski

PROMOCJA „WIERSZY I POEMATÓW” JÓZEFA CZECHOWICZA

28 listopada w Sali Ślubów Trybunału Koronnego, pod patronatem Prezydenta Miasta Lublin, JM Rektora UMCS oraz Dyrektora Muzeum Lubelskiego w Lublinie, odbyła się uroczysta promocja *Wierszy i poematów* Józefa Czechowicza w opracowaniu prof. Józefa F. Ferta. Pisma zebrane Józefa Czechowicza ukazują się od 2005 r. pod honorowym patronatem Rektora Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej oraz Prezydenta Lublina nakładem Wydawnictwa UMCS. Do 2011 r. wydano: *Utwory dramatyczne* (t. 3), *Proza* (t. 4), *Szkice literackie* (t. 5), *Przekłady* (t. 6), *Listy* (t. 7). W bieżącym roku ukazały się *Wiersze i poematy* (t. 1 i 2) w opracowaniu prof. Józefa F. Ferta.

Fot. Aneta Śliwińska

NASZE

Pracownicy UMCS w Narodowym Programie Rozwoju Humanistyki 2012

Projekty czterech naukowców z naszego Uniwersytetu zostały zakwalifikowane do finansowania w ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki 2012, ogłoszonego w styczniu 2012 r. przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Laureaci:

- ♦ Prof. dr hab. Henryk Gmitek (Wydział Humanistyczny) – Deputaci Trybunału Koronnego 1578–1794. Spis
- ♦ Dr hab. Mariusz Korzeniowski (Wydział Humanistyczny) – Uchodźstwo polskie w Rosji w latach I wojny światowej (Tułaczka. Egzystencja na wygnaniu. Powrót. Rola w rozwoju kultury narodowej)
- ♦ Prof. dr hab. Ryszard Tokarski (Wydział Humanistyczny) – Alternatywne sposoby kształtowania obrazu świata w systemie językowym i tekstach

- ♦ Dr hab. Tomasz Jasiński, prof. nadzw. (Wydział Artystyczny) – Polska barokowa retoryka muzyczna

W tegorocznej edycji dofinansowanie o łącznej wartości 88 885 149 zł uzyskały projekty w trzech modułach: badawczym, wspierającym młodych humanistów oraz upowszechniającym wyniki polskich badań humanistycznych na świecie. Na podstawie rekomendacji Zespołu doradczego – Rady Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki, Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego 31 października 2012 r., spośród 540 wniosków konkursowych, zakwalifikowała 209 projektów – ważnych dla języka polskiego, polskiej literatury, historii i dziedzictwa narodowego.

Wyniki konkursów NCN

Koordynatorzy Dyscyplin Narodowego Centrum Nauki ogłosili listy rankingowe projektów zakwalifikowanych do finansowania w grupach Nauk Ścisłych i Technicznych (ST), Nauk o Życiu (NZ) oraz Nauk Humanistycznych, Społecznych i o Sztuce (HS) w ramach konkursów ogłoszonych przez NCN w dniu 15 marca 2012 r.

Projekty pracowników naukowych UMCS zakwalifikowane do finansowania:

OPUS (projekty badawcze, w tym finansowanie zakupu lub wytworzenia aparatury naukowo-badawczej do realizacji tych projektów):

- ♦ Dr hab. Marek Gagoś, prof. nadzw., Wydział Biologii i Biotechnologii – Badania aktywności biologicznej antybiotyku amfoterycyny B kompleksowanego jonami miedzi (II) oraz modyfikowanego oksydacyjnie na układach modelowych błon lipidowych oraz *in vitro*

- ♦ Dr hab. Małgorzata Cytryńska, Wydział Biologii i Biotechnologii – Analiza oddziaływań anionowych i kationowych peptydów *Galleria mellonella* należących do czterech różnych rodzin peptydów odpornościowych na komórki bakterii i grzybów

- ♦ Dr Oleh Demchuk, Wydział Chemii – Projektowanie oraz synteza katalizatorów o właściwościach specjalnych, w tym chiralnych, rozpuszczalnych w wodzie i immobilizowanych w/na perfluorowanych i stałych nośnikach. Zastosowanie w syntezach prowadzonych w przyjaznym środowisku warunkach

- ♦ Prof. dr hab. Jerzy Święch, Wydział Humanistyczny – Krytyka literacka i eseistyka okresu Drugiej Wojny Światowej

SUKCESY

♦ Dr Paweł Frelik, Wydział Humanistyczny – Kultury wizualnej i fantastyki naukowej

♦ Dr Jarosław Cymerman, Wydział Humanistyczny – Teatr dramatyczny w Lublinie w latach 1944–1989

♦ Dr hab. Irmina Wawrzczek, prof. nadzw., Wydział Humanistyczny – Zbliżenie kultur poprzez sport: przedstawienia Polski jako gospodarza Euro 2012 w prasie brytyjskiej i irlandzkiej

PRELUDIUM (projekty badawcze realizowane przez osoby rozpoczynające karierę naukową nie

posiadające stopnia naukowego doktora):

♦ Mgr Leszek Wawiórka, Wydział Biologii i Biotechnologii – Poza cyklem translacyjnym – plejotropowa rola rybosomalnego białka L12

♦ Mgr Paweł Augustynowicz, Wydział Ekonomiczny – Przed-

Z PRAC SENATU POSIEDZENIE W DNIU 28 LISTOPADA 2012 R.

Na wstępie Senat UMCS uczcił chwilą ciszy pamięć zmarłych: prof. dr. Henryka Maruszczaka oraz doc. dr hab. Ireny Kubik.

JM Rektor wręczył listy gratulacyjne z okazji jubileuszu pracy: prof. dr. hab. Władysławowi Januszowi, dr. hab. Ryszardowi Radzikowi, prof. nadzw. oraz dr hab. Krystynie Baładze.

Podczas listopadowego posiedzenia Senat powołał Komisje Dyscyplinarne dla Studentów oraz Komisję Rozwoju Kadry Naukowej, a także odwołał z Komisji Dyscyplinarnej dla Nauczycieli Akademickich dr. hab. Ireneusza Nowickiego, prof. nadzw. i uzupełnił skład Komisji Dydaktyki i Wychowania i Komisji Budżetu i Finansów, jak również wysłuchał informacji dotyczących: stwierdzenia wygaśnięcia mandatów członków Senatu UMCS, prof. dr. hab. Andrzeja Dąbrowskiego i mgr. Andrzeja Michalskiego, zmiany przedstawiciela Samorządu Doktorantów oraz zmiany przedstawiciela Samorządu Studentów do Senatu UMCS.

JM Rektor UMCS prof. Stanisław Michałowski przedstawił in-

formację o działalności Kolegium Rektorskiego od ostatniego posiedzenia Senatu UMCS, natomiast Prorektor ds. Studenckich, prof. Urszula Bobryk przedstawiła informację dotyczącą rekrutacji na rok akademicki 2012/2013.

Ponadto, Senat przyjął Uchwały w sprawie: ustalenia terminu wyborów uzupełniających do Senatu UMCS w grupie nauczycieli akademickich na stanowisku profesora i doktora habilitowanego na Wydziale Chemii oraz w grupie pozostałych nauczycieli akademickich (jednostki ogólnouczelniane); wyboru biegłego rewidenta do oceny sprawozdania finansowego za rok 2012; wyrażenia zgody na zbycie nieruchomości przy ul. Grabowej w Lublinie; wyrażenia zgody na obciążenie nieruchomości Uniwersytetu, a także Korektę planu rzeczowo-finansowego.

Senat pozytywnie odniósł się do wniosków i uchwał rad Wydziałów: Chemii – dotyczących zatrudnienia prof. dr. hab. Mieczysława Korolczuka na stanowisko profesora zwyczajnego i dr hab. Anny Zdziennickiej na stanowisko profesora nadzwyczajnego; Prawa i Administracji – dotyczącego zatrud-

nienia prof. dr. hab. Lecha Dubela na stanowisko profesora zwyczajnego; Humanistycznego – dotyczących zatrudnienia dr. hab. Roberta Bubczyka na stanowisko profesora nadzwyczajnego, dr. Michaela Erdricha na stanowisko profesora nadzwyczajnego, dr. hab. Dariusza Kupisza na stanowisko profesora nadzwyczajnego, dr. hab. Przemysława Łozowskiego na stanowisko profesora nadzwyczajnego, dr. hab. Wojciecha Nowickiego na stanowisko profesora nadzwyczajnego, dr. hab. Zbigniewa Osińskiego na stanowisko profesora nadzwyczajnego, dr. hab. Andrzeja Pleszczyńskiego na stanowisko profesora nadzwyczajnego oraz dr. Williama Sullivana na stanowisko profesora nadzwyczajnego; Pedagogiki i Psychologii – dotyczących zatrudnienia dr. hab. Anety Borkowskiej na stanowisko profesora nadzwyczajnego, dr. hab. Wioletty Tuszyńskiej-Boguckiej na stanowisko profesora nadzwyczajnego oraz dr. hab. Doroty Pankowskiej na stanowisko profesora nadzwyczajnego; Artystycznego dotyczącego zatrudnienia prof. Artura Popka na stanowisko profesora zwyczajnego.

Paweł Kucharski

Fot. Ze zbiorów Archiwum UMCS

Laureaci Nagrody „Studiów Źródłoznawczych”.
Dr Anna Łosowska – pierwsza z prawej

DR ANNA ŁOSOWSKA LAUREATKĄ NAGRODY „STUDIÓW ŹRÓDŁOZNAWCZYCH”

Dr Anna Łosowska z Archiwum i Muzeum UMCS została laureatką Nagrody Naukowej „Studiów Źródłoznawczych” im. Stefana Krzysztofa Kuczyńskiego za publikację *Pennae investivi Premisliae. Notariusze kancelarii kościelnych, pisarze sądów oraz urzędów świeckich w XV i na początku XVI wieku*, wydaną przez Archiwum Państwowe w Przemyślu w 2011 r.

Nagroda „Studiów Źródłoznawczych” jest przyznawana za książki z dziedziny źródłoznawstwa i nauk pomocniczych historii oraz edycje źródłowe z zakresu średniowiecza i okresu nowożytnego do XVIII w. Zmarły w 2010 r. patron – prof. S. K. Kuczyński był wybitnym specjalistą w dziedzinie historii średniowiecznej i nauk pomocniczych historii: heraldyki, sfragistyki, weksylologii i genealogii. Przez wiele lat przewodniczył Radzie Naukowej Instytutu Historii PAN i Redakcji „Studiów Źródłoznawczych”. Fundatorem nagrody jest Dyrekcja Instytutu Historii PAN, a jury nagrody stanowi Rada Redakcyjna „Studiów Źródłoznawczych”.

Laureaci tegorocznej Nagrody „Studiów Źródłoznawczych”: I miejsce – o. T. Gałuszka, *Tomasza z Akwinu Lectura Super Matheum Cap. I-II. Studium historyczno-krytyczne i edycja tekstu*; II miejsce – dr A. Łosowska; III miejsce – dr hab. P. Stróżyk *Źródła ikonograficzne w badaniu źródłoznawczym na przykładzie drzwi gnieźnieńskich*; IV miejsce – *Regesty dokumentów przechowywanych na Górnym Śląsku*, pod red. prof. A. Barciaka. Nagrody zostały wręczone 22 listopada w siedzibie Instytutu Historii PAN w Warszawie.

siębiorstwa państwowe w gospodarce Rosji – geneza, znaczenie, zasady funkcjonowania

♦ Mgr Małgorzata Mazurek-Chwiejczak, Wydział Ekonomiczny – Kierunki ewolucji systemów podatkowych krajów OECD

♦ Mgr Łukasz Chabudziński, Wydział Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej – Zasilanie i drenaż w strefie pogranicza Wyżyny Lubelskiej i Rostocza

SONATA (projekty badawcze mające na celu stworzenie unikatowego warsztatu naukowego, realizowane przez osoby rozpoczynające karierę naukową posiadające stopień naukowy doktora):

♦ Dr Mariusz Barczak, Wydział Chemii – Synteza i charakterystyka modyfikowanych sorbentów krzemooorganicznych zaprojektowanych do sorpcji biomolekuł

SONATA BIS (projekty badawcze mające na celu powołanie nowego zespołu naukowego realizowane przez osoby posiadające stopień naukowy lub tytuł naukowy, które uzyskały stopień naukowy doktora nie wcześniej niż 10 lat przed rokiem wystąpienia z wnioskiem):

♦ Dr Anita Lorenc, Wydział Humanistyczny – Współczesna wymowa polska. Badanie z wykorzystaniem trójwymiarowej artykulografii elektromagnetycznej

Sukces UMCS w Programie Tempus IV

Nasz Uniwersytet został laureatem w konkursie Tempus IV, ogłoszonym przez Komisję Europejską i jednocześnie koordynatorem projektu „Informatics and Management: Bologna-style Qualifications Frameworks – INARM”. Projekt na kwotę ponad 800 tys. euro będzie realizowany przez dwa lata przez konsorcjum złożonym z 32 jednostek w Europie. W związku z tym prorektor Ryszard Dębicki uczestniczył w spotkaniach organizacyjnych w Komisji Europejskiej w Brukseli oraz w Uniwersytecie Koblenz-Landau w Niemczech. Ponadto, UMCS jest także

partnerem w pięciu innych projektach Tempus. Więcej informacji w następnym numerze „WU”.

Wyróżnienie dla prof. Z. Pastuszaka

Prof. Zbigniew Pastuszak wraz z zespołem autorskim z Fatih Uniwersytetu (Turcja) otrzymał nagrodę Wydawnictwa Emerald (Wielka Brytania) „2012 Outstanding Paper Award” za artykuł naukowy pt. *Empirical study of public sector employee loyalty and satisfaction*, „Industrial Management & Data Systems” 2011, Vol. 111, No. 5, pp. 675–696 (Współautorzy: A. Turkyilmaz, G. Akman, C. Ozkan, Impact Factor – 1,942, 30 punktów według listy A MNiSW). Nagroda jest przyznawana autorom artykułów o najwyższej jakości warsztatu metodologicznego. Zespół autorski uzyskał wcześniej wyróżnienie pt. „Most popular papers in IMDS for 2011 to date” za ten sam artykuł, w uznaniu najwyższej liczby pobrań pełnej wersji tekstu ze strony internetowej wydawnictwa Emerald.

Nagrody Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego Barbara Kudrycka przyznała pracownikom naukowo-dydaktycznym nagrody za całokształt dorobku oraz za osiągnięcia naukowe, dydaktyczne, organizacyjne uzyskane w 2011 r. Wśród nagrodzonych znaleźli się pracownicy naszej Uczelni:

♦ Prof. dr hab. Marian Filipiak (Wydział Filozofii i Socjologii) za całokształt dorobku;

♦ Prof. dr hab. Edward Olszewski (Wydział Politologii) za monografię *Polacy w Norwegii 1940–2010*

♦ Dr hab. Andrzej Pleszczyński (Wydział Humanistyczny) za książkę *The Birth of Stereotype. Polish Rulers and their Country in German Writings 1000 A.D.*

♦ Prof. dr hab. Maria Wojtak (Wydział Humanistyczny) za monografię *Współczesne modlitewniki w oczach językoznawcy. Studium genologiczne*

SUKCES MŁODYCH ETNOLINGWISTÓW

SKNE Studenckie Koło Naukowe Etnolingwistów UMCS zostało wyróżnione w ogólnopolskim konkursie dla najlepszych kół naukowych w Polsce „StRuNa 2012”.

SKNE UMCS 17 listopada 2012 r., podczas uroczystej gali w Teatrze Palladium w Warszawie, otrzymało nagrodę w najważniejszej z sześciu kategorii konkursu „StRuNa” – „Projekt Roku 2012”. W konkursie brały udział 343 projekty ze wszystkich typów uczelni. Oceniało je 21-osobowe jury złożone z przedstawicieli różnych dyscyplin nauki. Nagrodzono inicjatywy badawcze studentów i doktorantów oraz osoby, które przyczyniły się do ich realizacji. W tej edycji doceniono autorów najlepszych projektów zrealizowanych pomiędzy 1 października 2011 r. a 30 września 2012 r.

„StRuNa” to najważniejszy i najbardziej prestiżowy konkurs dla studentów i doktorantów w Polsce. Jego organizatorem jest Fundacja „Fundusz Pomocy Studentom”. Partnerami konkursu są Parlament Studentów RP i Krajowa Reprezentacja Doktorantów. Patronatem konkursu objęła prof. Barbara Kudrycka, Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Nagrodzony przez jury projekt SKNE UMCS „Pieczywo obrzędowe na Lubelszczyźnie” jest realizowany od 2009 r. W jego ramach studenci uczestniczą w naukowych obozach terenowo-badawczych, organizują konferencje i warsztaty (np. w ramach Mikołajek Folkowych i Festiwalu Korowaja Mielnickiego), publikują wyniki badań, a także współpracują z instytucjami publicznymi, m.in. Gminnym Ośrodkiem Sportu i Rekreacji w Mielniku oraz Polskim Radiem Lublin.

Nagrodzony projekt finansowany jest z Grantów: Władz Rectorskich UMCS, Samorządu Studentów UMCS oraz ACK „Chatka Żaka”.

Mateusz Kasiak
SKNE UMCS

• Dr Grzegorz Polak (Wydział Filozofii i Socjologii) za monografię *Reexamining jhāna: Towards a Critical Reconstruction of Early Buddhist Soteriology*

• Zespół z Wydziału Humanistycznego: dr hab. Jan Adamowski, prof. nadzw., prof. dr hab. Jerzy Bartmiński, mgr Grażyna Bączkowska, dr Zenon Koter, dr Agata Kusto, mgr Beata Maksymiuk-Pacek, mgr Anna Michalec, dr hab. Stanisława Niebrzegowska-Bartmińska, prof. nadzw. – za monografię *Polska pieśń i muzyka ludowa. Źródła i materiały*, t. 4 Lubelskie.

UMCS na V miejscu w medialnym rankingu uczelni

W badaniu prowadzonym przez agencję informacyjną PRESS-SERVICE Monitoring Mediów, sprawdzającym, które uczelnie publiczne

kładą największy nacisk na komunikację i cieszą się dzięki temu najlepszą renomą, nasz Uniwersytet zajął piąte miejsce. Analizę przeprowadzono na podstawie monitoringu liczby publikacji dotyczących polskich uniwersytetów klasycznych, ukazujących się w prasie, internecie, radiu i telewizji od 1 października 2011 r. do 30 września 2012 r. W badaniu wzięło udział 18 uniwersytetów.

Sukcesy studentów

Ewa Król (IV rok psychologii) zdobyła wyróżnienie w konkursie „Ikary Psychologii” za referat „W drodze ku doskonałości – bulimia. Analiza autorskiego narzędzia i wyników badań autorskim kwestionariuszem ED-BN” podczas Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej Studentów i Doktorantów „Młoda Psychologia” – War-

szawa 2012 oraz pierwszą nagrodę za wygłoszenie referatu podczas Ogólnopolskiej Studenckiej Konferencji Naukowej: „Psyche – Ciało – Współczesność” (Bydgoszcz 2012). Temat wystąpienia: „Kiedy lustro wie lepiej – w świecie bulimii. Omówienie badań i charakterystyka przypadku”.

Katarzyna Jankowska (V rok pedagogiki) zwyciężyła w ogólnopolskim konkursie Adidas Women All Sports Team, którego celem jest promocja aktywnego trybu życia wśród kobiet. W trwającej od sierpnia rywalizacji pokonała 138 uczestniczek z różnych dyscyplin sportowych, m.in. tenisa, tańca, kolarstwa górskiego. W nagrodę Katarzyna Jankowska weźmie udział w największych treningach fitness na świecie – Adidas Training Academy w Brazylii.

NA WYDZIAŁACH

WYDZIAŁ ARTYSTYCZNY

Koncerty

Dr hab. Małgorzata Nowak, prof. UMCS oraz dr Barbara Pazur – pracownicy naukowo-dydaktyczni Instytutu Muzyki Wydziału Artystycznego UMCS – sprawowały kierownictwo muzyczne nad Koncertem Galowym Konkursu Poezji, Prozy i Pieśni Patriotycznej im. Ryszarda Kaczorowskiego, Ostatniego Prezydenta RP na Uchodźstwie – „Ojczyzno moja najmiłsza”, organizowanego przez Centrum Kultury w Lublinie. W koncercie zaprezentowali się najlepsi recytatorzy oraz śpiewacy wyłonieni podczas Konkursu. Wykonano również fragmenty „Oratorium o mieście Lublinie” autorstwa Mariusza Ostańskiego (muzyka) i Danuty Nowakowskiej-Bartłomiejczyk (słowa), siłami solistów oraz chórów z regionu lubelskiego, biorących udział w Ogólnopolskim Programie „Śpiewająca Polska”, pod dyrekcją Małgorzaty Nowak. Koncert odbył się 8 listopada w Centrum Kongresowym Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie.

22 listopada Chór Wydziału Artystycznego UMCS pod dyrekcją dr Barbary Pazur wziął udział w jednym z „Koncertów ku czci Św. Cecylii” w Archikatedrze Lubelskiej. Organizatorem wydarzenia był Zarząd Lubelski Polskiego Związku Chórów i Orkiestr.

WYDZIAŁ BIOLOGII I BIOTECHNOLOGII

Habilitacje

Rada Wydziału Biologii i Biotechnologii na posiedzeniu 7 listopada podjęła uchwałę o nadaniu stopnia doktora habilitowanego nauk biologicznych w dyscyplinie biologia dr. Januszowi Kloskowskiemu – zatrudnionemu na stanowisku adiunkta w Zakładzie Ochrony Przyrody Instytutu Biologii i Biochemii UMCS. Temat rozprawy habilitacyjnej: „Interakcje w ekosystemach stawowych z udziałem populacji o strukturze wielkościowej: konsekwencje biocenotyczne i dla gospodarki rybaczkiej”. Recenzenci: prof. dr hab. Tomasz Mazgajski z Muzeum i Instytutu Zoologii PAN w Warszawie, prof. dr hab. Mirosław Przybylski z UŁ, prof. dr hab. Piotr Tryjanowski z Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, prof. dr hab. Wawrzyniec Wawrzyniak z Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie.

Rada Wydziału Biologii i Biotechnologii na posiedzeniu 14 listopada podjęła uchwałę o nadaniu stopnia doktora habilitowanego nauk biologicznych w dyscyplinie biologia dr. inż. Jarosławowi Wolińskiemu – zatrudnionemu na stanowisku adiunkta w Zakładzie Endokrynologii Instytutu Fizjologii i Żywienia Zwierząt im. J. Kielanowskiego PAN w Jabłonie. Temat rozprawy habilitacyjnej: „Wpływ egzogennej obstatyny na przewod pokarmowy nowo narodzonych prosiąt”. Recenzenci: prof. dr hab. Barbara Biliń-

ska z UJ, dr hab. Renata Ciereszko z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, prof. dr hab. Jan Długosz z Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku, prof. dr hab. Antoni Gawron z UMCS.

Doktoraty

Rada Wydziału Biologii i Biotechnologii na posiedzeniu 21 listopada nadała stopień doktora nauk biologicznych w zakresie biologii mgr Sylwii Kowalczyk – absolwentce studiów doktoranckich kierunku biologii. Temat rozprawy: „Ogrody jako element krajobrazu wiejskiego na przykładzie gmin Józefów i Krasnobród na Roztoczu”. Promotor: dr hab. Marek Kucharczyk z Zakładu Ochrony Przyrody UMCS. Recenzenci: prof. dr hab. Krystyna Towpasz z UJ w Krakowie; dr hab. Halina Lipińska z UP w Lublinie.

Goście

W dniach 3–22 listopada w Zakładzie Biochemii przebywała dr Natalia Pozdnyakova z Instytutu Biochemii i Fizjologii Roślin i Mikroorganizmów Rosyjskiej Akademii Nauk w Saratowie (Rosja). Wizyta ta odbywała się w ramach realizacji projektu finansowanego na podstawie porozumienia o współpracy naukowej pomiędzy Polską Akademią Nauk a Rosyjską Akademią Nauk i dotyczyła badań peroksydaz grzybowych.

WYDZIAŁ CHEMII

Doktoraty

5 listopada miała miejsce publiczna obrona pracy doktorskiej: mgr Mag-

daleny Otto – uczestniczki stacjonarnych studiów doktoranckich na Wydziale Chemii UMCS, pt. „Wzbogacanie wybranych pierwiastków śladowych z zastosowaniem modyfikowanych węgla aktywnych”. Promotorem rozprawy był dr hab. Ryszard Dobrowolski, prof. nadzw., recenzentami zaś dr hab. Anna Deryło-Marczewska, prof. nadzw. oraz prof. dr hab. Krystyna Pyrżyńska, UW. Rada Wydziału Chemii na posiedzeniu w dniu 12 listopada podjęła decyzję o nadaniu mgr Magdalenie Otto stopnia naukowego doktora w zakresie nauk chemicznych. Rada Wydziału Chemii podjęła także decyzję o nadaniu mgr Karolinie Wójcik stopnia naukowego doktora w zakresie nauk chemicznych – publiczna obrona rozprawy doktorskiej „D-glucosamine as «green» substrate in synthesis of ligands for asymmetric catalysis” (D-glukozamina jako „zielony” substrat w syntezie ligandów dla potrzeb katalizy asymetrycznej) miała miejsce 22 października.

Wyjazdy zagraniczne

Dr Magdalena Sobiesiak z Zakładu Chemii Polimerów w dniach 26–30 listopada odbywała konsultacje naukowe w Chuiko Institute of Surface Chemistry, Natinal Academy of Science, Kijów. Celem wizyty było też wygłoszenie wykładu.

Mgr Anna Książek i mgr Andrzej Sobieszek, doktoranci w Zakładzie Technologii Chemicznej w dniach 6–18 listopada w ramach programu POLONIUM prowadzili konsultacje naukowe w CNRS Strasbourg.

Mgr Michał Rawski i Konrad Sypniewski, pracownicy Laboratorium Analitycznego Wydziału Chemii oraz mgr Grzegorz Słowik z Zakładu Technologii Chemicznej w dniach 11–17 listopada brali udział w konsultacjach szkoleniowych zorganizowanych w Eindhoven, a dotyczących zaawansowanej obsługi mikroskopu

elektronowego Tytan w ramach realizacji projektu POIG.02.01.00-06-024/09 pt. Centrum Nanomateriałów Funkcjonalnych.

Prof. dr hab. Władysław Janusz z Zakładu Radiochemii i Chemii Koloidów oraz dr hab. Ryszard Dobrowolski, prof. nadzw. z Zakładu Chemii Analitycznej i Analizy Instrumentalnej oraz doktoranci mgr Agnieszka Mróz i mgr Sebastian Skupiński, w dniach 15–16 listopada, uczestniczyli w seminarium i promocji absolwentów Konsorcjum „Measurement Science in Chemistry” zorganizowanych w Institute for Reference Materials and Measurements w Geel w Belgii.

Dr Maciej Podgórski z Zakładu Chemii Polimerów w dniach 1 listopada 2012 r. – 31 października 2013 r. odbywa staż naukowy na Uniwersytecie Colorado w USA.

Prof. dr hab. Andrzej Dąbrowski i dr Mariusz Barczak z Zakładu Chemii Teoretycznej w dniach 14–17 listopada brali udział w ASTRIUM Space Transportation R&T DAYS, zorganizowanych w Paryżu.

Prof. dr hab. Małgorzata Borówko oraz prof. dr hab. Stefan Sokołowski z Zakładu Modelowania Procesów Fizykochemicznych w dniach 14 listopada – 13 grudnia w ramach współpracy naukowej prowadzili badania naukowe w Institute of Chemistry Universidad Nacional Autonoma de Mexico, Mexico City.

Goście

W ramach realizacji Grantu Międzynarodowego Marie Curie (PEOPLE) – IRSES na podstawie kontraktu Nr PIRSES-GA-2008-230790 z Chuiko Institute of Surface Chemistry, National Academy of Science, Kijów na Wydziale Chemii gościł w dniach 23 listopada – 22 grudnia M.Sc. Mikhailo Nazarkovskij. Celem wizyty było przeprowadze-

nie oraz zaplanowanie dalszych badań naukowych w ramach realizacji wspólnego grantu międzynarodowego.

WYDZIAŁ EKONOMICZNY

Projekt BRing

Pracownicy naukowcy Wydziału Ekonomicznego UMCS – dr Joanna Świerk i mgr Anna Tatarczak biorą udział w projekcie „BRing. Nauki społeczne dla gospodarki”, współfinansowanym ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, a realizowanym przez Wyższą Szkołę Europejską im. ks. Józefa Tischnera z siedzibą w Krakowie, pod nadzorem Narodowego Centrum Badań i Rozwoju. Projekt obejmuje program szkoleniowy dotyczący praktycznych aspektów współpracy nauk społecznych z gospodarką oraz program staży dla naukowców w podmiotach otoczenia gospodarczego (firmy, organizacje pozarządowe, instytucje publiczne).

WYDZIAŁ FILOZOFII I SOCJOLOGII

Wystąpienia

Dr Rafał Czekaj z Instytutu Filozofii wziął udział w 6. międzynarodowej konferencji naukowej Verge w School of the Arts Media + Culture na Trinity Western University w Langley, Kanada. Temat konferencji: „Arts and Ethics”. Tytuł referatu: „Ethical Motivations in Art: Theory and Practice”. Konferencja odbyła się w dniach 18–19 października.

Z okazji Światowego Dnia Filozofii na zaproszenie społeczności V Liceum Ogólnokształcącego im. Marii Skłodowskiej-Curie w Lublinie (szkoły stowarzyszonej z UNESCO) dr hab. Honorata Jakuszko, prof. nadzw., wygłosiła w dniu 15 listopada referat pt. „Zdziwienie jako źródło filozofowania”.

Dr Urszula Kusio z Instytutu Socjologii została zaproszona do udziału w panelu „Inny w mieście spotkań”, który został zorganizowany przez Instytut Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Wrocławskiego i odbył się w dniach 9–10 października we Wrocławiu.

Uzupełnienie

W numerze 8/188 „WU” na s. 27 podaliśmy informację o udziale pracowników Instytutu Filozofii w IX Polskim Zjeździe Filozoficznym (17–21 września, Wisła). Oprócz wymienionych tam osób, w Zjeździe wzięli udział także mgr Dorota Tymura i dr Tadeusz Grzesik z Zakładu Historii Filozofii Starożytnej i Średniowiecznej.

WYDZIAŁ HUMANISTYCZNY

Habilitacje

14 listopada odbyło się kolokwium habilitacyjne dr. Jarosława Krajki (Zakład Lingwistyki Stosowanej). Temat rozprawy: „The Language Teacher in the Digital Age. Towards a Systematic Approach to Digital Teacher Development”. Recenzenci: prof. dr hab. Hanna Komorowska-Janowska (UW), prof. dr hab. Elżbieta Mańczak-Wohlfeld (UJ), prof. dr hab. Weronika Wilczyńska (UAM), prof. dr hab. Halina Chodkiewicz (UMCS).

21 listopada odbyło się kolokwium habilitacyjne dr. Adama Siwca (Instytut Filologii Polskiej). Temat rozprawy: „Nazwy własne obiektów handlowo-usługowych w przestrzeni miasta”. Recenzenci: prof. dr hab. Aleksandra Cieślikowa (PAN), prof. dr hab. Leonarda Dacewicz (Uniwersytet w Białymstoku), prof. dr hab. Robert Mrózek (UŚ), prof. dr hab. Czesław Kosyl (UMCS).

Doktoraty

28 listopada odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr. Pawła Krzysztofa Ślęzy. Temat: „Filip Felicjan Szumborski (1771–1851), greckokatolicki biskup chełmski”. Promotor: prof. dr hab. Jan Lewandowski (UMCS). Recenzenci: prof. dr hab. Witold Kołbuk (KUL JP II), prof. dr hab. Wiesław Śladkowski (UMCS).

Konferencje

W dniach 24–26 października odbyła się w Łodzi konferencja naukowa „Piotr Skarga – w czterech setkach śmierci”. Skupiła ona badaczy literatury dawnej z ośrodków uniwersyteckich w całej Polsce. UMCS reprezentował dr hab. Sławomir Baczewski (Instytut Filologii Polskiej), który przedstawił referat „Piotr Skarga wobec rokoszu Zebrzydowskiego w świetle literatury okolicznościowej”. Konferencja wpisała się w trwające obecnie obchody Roku Skargi, ogłoszonego 16 września 2011 r. decyzją sejmiku RP.

W dniach 29 października – 1 listopada dr Artur Górak brał udział w międzynarodowej konferencji «Региональное управление и проблема эффективности власти в России (XVIII – начало XXI вв.)» w Orenburgu (Rosja), przedstawiając tam referat pt. „Эффективность законодательства о преимуществах чиновников «русского происхождения» в Грузии и Польше” oraz uczestniczył w charakterze lektora w szkole dla

młodych uczonych – «Проблемы истории регионального управления России».

Pracownicy Zakładu Archiwistyki wzięli udział w międzynarodowej konferencji «Документ. Архив. История. Современность», zorganizowanej w Jekaterynburgu (Rosja) w dniach 1–4 listopada przez Uralski Uniwersytet Federalny im. Borysa Jelcyna. Prof. dr hab. Krzysztof Skupieński przedstawił na niej referat pt. „Влияние информационно-коммуникационных технологий на развитие бюрократии в современной Польше”, zaś dr Artur Górak – „Реформа делопроизводства администрации Австрийской империи гр. Кильмансегга в начале XX века”.

9 listopada dr hab. Jerzy Libera, prof. nadzw. z Instytutu Archeologii przedstawił referat i prezentację multimedialną „Osadnictwo przedhistoryczne w dorzeczu górnej Sanny” na sesji naukowej „Modliborzycze – studia z dziejów miasteczka i gminy”, zorganizowanej w Modliborzycach przez Lubelskie Towarzystwo Genealogiczne wraz z Muzeum Regionalnym w Janowie Lubelskim oraz Urzędem Gminy w Modliborzycach.

W dniach 9–11 listopada prof. dr hab. Wiesław Krajka (Zakład Studiów Conradoznawczych w Instytucie Anglistyki) wziął udział w kongresie South Atlantic Modern Language Association of America w Durham, North Carolina (USA), gdzie w panelu „Teaching ‘Heart of Darkness’ and Other Works by Joseph Conrad. Strategies, Epiphanies, and Possibilities” wygłosił referat pt. „University Teaching of Conrad’s Polishness in Poland and America”. Podczas kongresu prof. Krajka uruchomił też międzynarodowy program badawczy, który za 6–8 lat zaowocuje publikacją monograficznego tomu *Teaching Conrad in XXI Century* w serii *Conrad: Eastern and Western*

Perspectives (Lublin: Maria Curie-Skłodowska University Press; Distributed by Columbia University Press New York).

9 listopada odbyła się ogólnopolska konferencja „Antyczna i Bizantyńska Sztuka Kulinarna”, zorganizowana przez Katedrę Historii Bizancjum KUL, Katedrę Historii Kościoła w Starożytności Chrześcijańskiej KUL i Zakład Historii Starożytnej UMCS. W konferencji uczestniczyli historycy różnych epok oraz filologowie. Instytut Historii UMCS reprezentowali: dr hab. Dariusz Słapek, dr Stanisław Ducin, dr Ireneusz Łuć, dr Henryk Kowalski. Uświetnił ją wybitny specjalista prof. Maciej Kokoszko z Uniwersytetu Łódzkiego, który przygotował na tę okazję broszurę *Z antycznej kultury kulinarne receptury*, zawierającą wybrane teksty źródłowe tworzące miniksiążkę kucharską. Na zakończenie dla uczestników konferencji Koło Amatorów Antyku przygotowało degustację potraw kuchni antycznej.

10 listopada Dr Marek Florek z Instytutu Archeologii zaprezentował referat „Krzyżowcy sandomierscy i ich groby” na ogólnopolskiej konferencji naukowej „Opatów. Historia i polityka”, która odbyła się z okazji rocznicy 730-lecia uzyskania praw miejskich przez miasto, a zorganizowana została przez Urząd Miasta i Gminy w Opatowie, Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach i Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego w Kielcach.

W dniach 13–17 listopada dr Barbara Niezabitowska-Wiśniewska z Instytutu Archeologii uczestniczyła w międzynarodowej konferencji „Великое переселение народов (4-7 вв. н.э.) – на пути к установлению системы взаимодействия народов Евразии”, zorganizowanej w Muzeum –Rezerwacie „Kulikowe Pole” przez Muzeum oraz Instytut Archeologii Rosyjskiej Aka-

demii Nauk, i przedstawiła referat „Восточные элементы в материалах позднего римского времени и эпохи Великого переселения народов археологического комплекса Улов (Юго-Восточная Польша)”.

Dr hab. Dariusz Chemperek, prof. nadzw. z Zakładu Literatury Staropolskiej (Instytut Filologii Polskiej) wziął udział w Międzynarodowym Kongresie Naukowym „Stan badań nad wielokulturowym dziedzictwem dawnej Rzeczypospolitej” zorganizowanym w Warszawie w dniach 14–16 listopada przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Instytut Badań nad Dziedzictwem Kulturowym Europy UwB. Wygłosił referat pt. „Pisarze Wielkiego Księstwa Litewskiego doby renesansu i baroku – kryteria przynależności. Kазus Stanisława Kołakowskiego”.

W dniach 14–19 listopada dr hab. Anna Brzozowska-Krajka, prof. nadzw. z Zakładu Historii Literatury Polskiej Instytutu Filologii Polskiej uczestniczyła w 44th Annual Convention of Association for Slavic, East European, and Eurasian Studies (ASEEES) w New Orleans, Louisiana (USA). Wygłosiła referat naukowy: „Beyond the borders: the hybrid nature of Polish-American polka” w panelu: „Beyond traditional borders: constructing modern Slavic folk culture”.

Radzyńskie Stowarzyszenie Inicjatyw Edukacyjnych, działające przy Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych im. Jana Pawła II w Radzynie Podlaskim, zaprosiło dr Katarzynę Smyk (Zakład Kultury Polskiej UMCS) na sesję popularnonaukową „Wierzenia Południowego Podlasia”, która odbyła się 23 listopada w Radzynie Podlaskim. Dr K. Smyk wygłosiła referat „Motyw drogi w podlaskich pieśniach ludowych”, promując tym samym wiedzę o kulturoznawstwie i folklorze, a także wskazując mł-

dym mieszkańcom Podlaskiej Małej Ojczyzny istotne wyróżniki kultury ich regionu.

Dr Artur Górak wziął udział w międzynarodowej konferencji „Славянские диалоги на границе Европы и Азии. Историческая память: арена войны «национальных историй» или основа для диалога и взаимопонимания?” zorganizowanej w Jekaterynburgu (Rosja) w dniach 23–24 listopada przez Uralski Uniwersytet Federalny im. Borysa Jelcyna. Przedstawił tam, przygotowany wspólnie z dr. Markiem Konstankiewiczem, referat pt. „Российская империя и формирование общественного сознания и государственной модели бюрократии в Польше” oraz wziął udział w dyskusji panelowej „Битва славян: Российская/Советская империя и проблемы национальной идентичности. В поисках хрупкого равновесия” z wystąpieniem pt. „Политическая нация” Речи Посполитой в Российской империи – путь от симбиоза к краху”. Konferencja zgromadziła badaczy z Białorusi, Bułgarii, Kazachstanu, Niemiec, Polski, Rosji, Serbii i Ukrainy.

W dniach 28–30 listopada dr hab. Jarosław Krajka z Instytutu Germanistyki i Lingwistyki Stosowanej UMCS wziął udział w seminarium naukowym pt. „Expert Field Environment Collaborative Training”, zorganizowanym przez Universitat Autònoma de Barcelona. Dr hab. J. Krajka wygłosił wykład plenarny pt. „Data-driven learning and teacher/learner autonomy” oraz poprowadził dwa warsztaty z zakresu tworzenia interaktywnych materiałów dydaktycznych do nauczania na odległość na podstawie indywidualnie skompilowanych korpusów języka specjalistycznego.

Wystąpienia

Dwu wykładowców Instytutu Kulturoznawstwa UMCS, dr Katarzyna Smyk (Zakład Kultury Polskiej) ►

i dr Stefan Münch (Zakład Kultury Literackiej i Obyczaju) wzięli udział w charakterze ekspertów w panelu dyskusyjnym „Co z tą kulturą”, który odbył się w Lubartowie 29 listopada. Panel, na którym zjawili się przedstawiciele władz lokalnych, instytucji kultury, organizacji pozarządowych, nauczyciele itd., zorganizowała lubartowska Fundacja My Evergeen. Dr K. Smyk w wystąpieniu teoretycznym „Wpływ kultury na rozwój tożsamości małych ojczyzn” wypunktowała podmiotowy wymiar kultury i zaproponowała typologię czynników, jakim podlega tożsamość lokalna w obliczu współczesnej kultury. Dr S. Münch prezentował wykład „Kultura, wiadomo, stała się masowa, to i poziom ma masowy”. Postawił tezę, że wobec trudności w precyzyjnym zdefiniowaniu, czym jest kultura masowa i jaki poziom można by uznać za „masowy”, ważnym kryterium pozostaje kompetencja kulturowa grupy docelowej. Rozważania poparł przykładem Opery Narodowej i spektakli Mariusza Trelińskiego oraz własnymi doświadczeniami jako animatora kultury (festiwale „Tempus Paschale” w Lublinie i Festiwal im. Jana Kiepury w Krynicy). W rozmowach z Burmistrzem Miasta Lubartów Januszem Bodziackim i członkami Rady Miasta zaplanowano dalszą współpracę z Instytutem Kulturoznawstwa UMCS.

Dr Paweł Frelik wygłosił wykład w czasie Dni Centrum Brytyjskiego UMCS oraz dwie prelekcje w czasie Ogólnopolskiego Festiwalu Fantastyki FALKON 2012 – wszystkie wystąpienia dotyczyły współczesnych mediów science fiction.

Wyjazdy

W dniach 26–30 listopada dr Monika Gabryś-Sławińska (Instytut Filologii Polskiej) przebywała w ramach wymiany LLP-Erasmus Programme w Uniwersytecie Karola w Pradze. Podczas pobytu wygłosiła wykłady: „Polska kultura popularna i jej odmiany od XIX w. do współczesności” oraz „Prasa

polska i dziennikarstwo w XIX w.”. Przeprowadziła również warsztaty z emisji głosu (w Katedrze śród-europejskich studiów).

W dniach 29–31 października prof. dr hab. Krzysztof Skupieński wygłosił wykłady dla słuchaczy studiów magisterskich kierunku dokumentoznawstwo i archiwistyka na Uralskim Uniwersytecie Federalnym im. Borysa Jelcyna w Jekaterynburgu. Cykl wykładów objął następujące tematy: „Archiwistyka jako część nauk o dokumencie”, „Records Management – cykl życia dokumentu/zapisu czy records continuum?”, „Rola dokumentów i akt w społeczeństwie informacyjnym”.

W dniach 30 listopada – 1 grudnia dr Paweł Frelik wziął udział w międzynarodowych warsztatach naukowych „Sounds of Space” zorganizowanych przez Emmy Noether Research Group, działającą przy berlińskim Freie Universität. W ramach uczestnictwa dr Frelik przedstawił referat pt. „Dark Transmissions – Cosmic Visions in Contemporary Music”.

Czerwień – gród między Wschodem a Zachodem

28 listopada w Muzeum im. dr. Janusza Petera w Tomaszowie Lubelskim otwarta została wystawa „Czerwień – gród między Wschodem a Zachodem”, którą przygotowało tomaszowskie muzeum i Instytut Archeologii UMCS, we współpracy z Instytutem Archeologii Uniwersytetu Rzeszowskiego, Geisteswissenschaftliche Zentrum Geschichte und Kultur Ostmitteleuropas an der Universität Leipzig oraz miastem Tyszowce. Wernisaż oraz okolicznościowa sesja uświetniły obchody jubileuszu 50-lecia działalności Muzeum. Na wystawie prezentują się dwa słynne skarby z Czerwna oraz ponad 1500 innych zabytków pochodzących z tego wyjątkowego dla polskiej i europejskiej archeologii miejsca.

Nowy sposób oceny doktorantów w Instytucie Historii

Od grudnia doktoranci w Instytucie Historii muszą przygotować się do wystąpienia przed Radą Naukową. Dotychczas doktorant, szczególnie wybierający studia niestacjonarne lub niezwiązany wcześniej z naszą Uczelnią, nie miał praktycznie kontaktu z pracownikami naukowymi Instytutu poza swoim promotorem. Na promotora ciążył też obowiązek oceny predyspozycji studenta. Obecnie każdy doktorant, zanim temat jego rozprawy zostanie oficjalnie zgłoszony pod obrady Rady Wydziału Humanistycznego, przedstawi się członkom Rady Naukowej IH i weźmie udział w dyskusji na temat jego zainteresowań, planów badawczych, kształtu pracy doktorskiej itp. Mamy nadzieję, że dla młodych naukowców będzie to cenne doświadczenie, które jednocześnie ożywi życie naukowe w Instytucie.

Przygoda z „Trylogią”

Miesiąc temu pisaliśmy o możliwości odbycia przez studentów Instytutu Historii ciekawych praktyk w ramach wolontariatu w gminie Mielnik. Ma tam powstać tematyczny park rozrywki „Trylogia”, wykorzystujący m.in. rekwizyty z filmu „Ogniem i mieczem”. 8 listopada gościliśmy przedstawicieli gminy z dr. Michałem Bogackim, kierownikiem miejscowego Domu Kultury na czele. Studenci dowiedzieli się, jak w dzisiejszych czasach uczynić z historii dziedzinę interesującą dla odbiorcy szukającego rozrywki. Konkluzję występu dr. Bogackiego można streścić w jednym zdaniu: historia jest towarem.

Od 9 do 14 listopada w Mielniku praktyki odbywało ośmiu studentów historii. Ich zadaniem była pomoc pracownikom Ośrodka Dziejów Ziemi Mielnickiej w katalogowaniu rekwizytów przekazanych gminie przez studio filmowe „Zodiak – Jerzy Hoffman Film Production”. Wizyta była możliwa dzięki przychylności dyrektora Instytutu Historii

UMCS dr. hab. Dariusza Słapka, który osobiście zaangażował się w zorganizowanie grupy.

Agnieszka Kidzińska

Wykłady otwarte w Instytucie Historii

W listopadzie można było wysłuchać w Instytucie Historii cyklu wykładów otwartych. 7 listopada wystąpiła dr Joanna Sobiesiak. 8 listopada pracownicy IH we współpracy z Lubelskim Towarzystwem Genealogicznym przygotowali seminarium poświęcone rodowi Żółkiewskich. Wystąpili m.in. dr Wiesław Bondyra, mgr Dominik Szulc, dr Jerzy Ternes oraz dr Marek Andrzej Janicki z UW. 21 listopada można było posłuchać wykładu mgr. inż. Grzegorza Kozieja z Polskiego Towarzystwa Heraldycznego pt. „Węgierskie pochodzenie herbów miasta Lublina i ziemi lubelskiej?”. 22 listopada wystąpił prof. Aleksander Szubin z Instytutu Historii Rosyjskiej Akademii Nauk z referatem „Rewolucja lutowa 1917 r.: graficzna metodyka prezentacji”. Prof. Szubin z prof. Leonidem Gorizontowem i prof. Aleksiejem Riabininem ogłosili w Lublinie cykl wykładów „Polska – Rosja: czy fatalizm wrogości. Nowe ujęcie historii”. 29 listopada oryginalny referat wygłosiła absolwentka Uniwersytetu w Sydney Anna Miączewska: „Indiana Jones i mumie egipskie w Hogwarts... czyli dlaczego Australijczycy chodzą do muzeum?”.

Agnieszka Kidzińska

WYDZIAŁ MATEMATYKI, FIZYKI I INFORMATYKI

Habilitacje

Rada Wydziału Matematyki, Fizyki i Informatyki przeprowadziła postępowanie habilitacyjne dr. Da-

riusza Satuły na podstawie osiągnięć naukowych pt. „Spektroskopia mössbauerowska układów magnetycznie nieuporządkowanych – polarymetria mössbauerowska oraz nowe metody analizy danych”. Recenzentami w postępowaniu habilitacyjnym byli: prof. dr hab. Mieczysław Budzyński z Instytutu Fizyki UMCS, prof. dr hab. Stanisław Dubiel z Wydziału Fizyki i Informatyki Stosowanej AGH i prof. dr hab. Krzysztof Tomala z Wydziału Fizyki, Astronomii i Informatyki Stosowanej UJ. Na posiedzeniu w dniu 19 września Rada Wydziału Matematyki, Fizyki i Informatyki podjęła uchwałę o nadaniu dr. Dariuszowi Satule stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk fizycznych w dyscyplinie fizyka. Dr hab. Dariusz Satula jest zatrudniony na stanowisku adiunkta na Wydziale Fizyki Uniwersytetu w Białymstoku.

Rada Wydziału Matematyki, Fizyki i Informatyki przeprowadziła postępowanie habilitacyjne dr. Mariusza Krawca na podstawie osiągnięć naukowych pt. „Struktury jednowymiarowe na powierzchniach krzemu”. Recenzentami w postępowaniu habilitacyjnym byli: prof. dr hab. Adam Kiejna z Instytutu Fizyki Doświadczalnej UW, dr hab. Stefan Zbigniew Korczak, prof. nadzw. z Instytutu Fizyki UMCS i dr hab. Jacek Majewski, prof. nadzw. z Instytutu Fizyki Teoretycznej UW. Na posiedzeniu w dniu 29 października Rada Wydziału Matematyki, Fizyki i Informatyki podjęła uchwałę o nadaniu dr. Mariuszowi Krawcowi stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk fizycznych w dyscyplinie fizyka. Dr hab. Mariusz Krawiec jest zatrudniony na stanowisku adiunkta w Zakładzie Fizyki Powierzchni i Nanostruktur Instytutu Fizyki UMCS.

Doktoraty

W dniu 17 września odbyła się publiczna obrona rozprawy doktor-

skiej mgr Małgorzaty Cudnej pt. „Pewne numeryczne zagadnienia związane z wyznaczaniem efektywnych parametrów ośrodków losowych”. Promotorem rozprawy był prof. dr hab. Tomasz Komorowski z Instytutu Matematyki UMCS. Recenzentami byli: dr hab. Łukasz Kruk, prof. nadzw. z Instytutu Matematyki UMCS i dr hab. Katarzyna Pietruska-Pałuba, prof. nadzw. z Instytutu Matematyki UW. Dr Małgorzata Cudna jest zatrudniona na stanowisku asystenta w Zakładzie Zastosowań Matematyki Instytutu Matematyki UMCS.

WYDZIAŁ POLITOLOGII

Doktoraty

9 listopada odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Małgorzaty Pikul. Temat rozprawy: „Instrumenty komunikowania politycznego w wyborach prezydenckich w III Rzeczypospolitej Polskiej (1990–2005)”. Promotor: dr hab. Bożena Dziemidok-Olszewska, prof. nadzw. (UMCS). Recenzenci: prof. dr hab. Iwona Hofman (UMCS); dr hab. Grażyna Ulicka, prof. nadzw. (Uniwersytet Warszawski).

9 listopada odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr. Jacka Wardy. Temat rozprawy: „Funkcje społeczności lokalnej w zarządzaniu miastem – analiza przypadków Lublina, Wrocławia, Rzeszowa”. Promotor: dr hab. Andrzej Miszczuk, prof. nadzw. (UMCS). Recenzenci: dr hab. Stanisław Michałowski, prof. nadzw. (UMCS); prof. dr hab. Andrzej Piasecki (Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie).

Prof. Henryk Maruszczak

PROF. DR HENRYK MARUSZCZAK (1922–2012)

12 października 2012 r. w wieku 90 lat zmarł prof. dr Henryk Maruszczak – senior lubelskich geografów, wybitny geomorfolog, paleogeograf, geograf fizyczny.

Profesor urodził się 1 października 1922 r. w Lublinie i tu uczęszczał do szkoły podstawowej i gimnazjum. W latach 1945–1949 studiował geografię na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym na nowo powstałym Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej. Był jednym z pierwszych absolwentów tej Uczelni. Jego dyplom magistra filozofii w zakresie geografii sygnowany jest numerem 38.

Profesor całe swoje zawodowe życie związał z UMCS, pracując tu od

1 marca 1946 r. aż do przejścia na emeryturę 1 października 1993 r. Stopień doktora nauk przyrodniczych uzyskał w 1952 r., nominację na docenta w 1955 r., tytuł profesora nadzwyczajnego w 1967 r., a profesora zwyczajnego w 1977 r. W latach 1977–1993 kierował Zakładem Geografii Fizycznej i Paleogeografii. Pełnił także funkcje prodziekana Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi (1958–1960) i dyrektora Instytutu Nauk o Ziemi (1972–1978).

Profesor Henryk Maruszczak był współtwórcą lubelskiej szkoły

badan lessu. Wyniki Jego opracowań stawiają Go w gronie specjalistów o randze międzynarodowej. Problematyką lessową interesował się niemal od początku, opracował metodykę badań terenowych i laboratoryjnych tych osadów, zwracał uwagę zarówno na aspekty geomorfologiczne, rozważając zagadnienia rzeźby lessowej, jak i litologię, stratygrafię i typologię. Wypracowany przez Niego schemat stratygrafii lessów polskich i ich korelacji z krajami sąsiednimi jest podstawą współczesnych badań lessu. Równolegle prowadził wielokierunkowe badania geograficzne, m.in. nad: stratygrafią i paleogeografią czwartorzędu; zjawiskami krasowymi, wprowadzając do literatury pojęcie krasu kredy piszącej; rzeczną denudacją mechaniczną i chemiczną; klimatyczną asymetrią stoków; warunkami rozwoju utworów pokrywowych i nad strukturami kriogenicznymi, a także zagraniczne studia regionalne, m.in. w Bułgarii, Mongolii i na Ukrainie. Interesował się i opublikował wiele prac dotyczących zmian środowiska przyrodniczego w czasach pradziejowych i historycznych, wypracowując własne oryginalne metody badań. Można powiedzieć, że prowadził badania geoarcheologiczne zanim jeszcze ta dziedzina badań na styku nauk przyrodniczych i humanistycznych znalazła swój formalny status w nauce. W ostatnich latach zajmował się historią nauk o Ziemi. Opublikował 300 prac, redagował lub współredagował 17 opracowań zbiorowych.

Profesor Maruszczak był członkiem Komitetu Nauk Geograficznych PAN (1974–1982), członkiem Komitetu Badań Czwartorzędu (1964–2006) oraz pomysłodawcą i przewodniczącym Komisji Lessu tego Komitetu. Był członkiem rzeczywistym Komisji Lessu INQUA (1982–1995) i koordynatorem grupy roboczej „Europa” wymienionej Komisji. W uznaniu zasług naukowych, redakcyjnych i organizacyjnych INQUA nadała Profesorowi

For. Archivum Autorów

Maruszczakowi tytuł honorowego członka tej organizacji.

Profesor był członkiem założycielem Lubelskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Geofizycznego (1956) oraz członkiem rzeczywistym Lubelskiego Towarzystwa Naukowego (1969). Został członkiem honorowym Polskiego Towarzystwa Geograficznego (1987) i Stowarzyszenia Geomorfologów Polskich (1995). Wyróżniony tytułem „Zasłużony Nauczyciel” (1984), otrzymał wiele odznaczeń państwowych, w tym Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski (1993).

Profesor Maruszczak był nauczycielem akademickim oddanym kształceniu studentów i młodej kadry naukowej. Pod Jego kierunkiem powstało 169 prac magisterskich. Był promotorem sześciu prac dok-

torskich oraz patronował w trzech przewodach habilitacyjnych. Z upoważnienia Senatu UMCS był promotorem dwu przewodów doktora *honoris causa* wybitnych geografów polskich. Był ideałem sumienności naukowej i uosobieniem niespożytej energii twórczej, człowiekiem bezkompromisowym i odważnym, oddanym pracom badawczym zarówno w okresie czynnej pracy na Uczelni, jak i po przejściu w stan spoczynku. Jego zaangażowanie w prace terenowe, które zawsze uważał za kluczowe w pracy geografa, aktywność na ogólnopolskim forum naukowym, udział w konferencjach – budziły podziw i szacunek. Był niekwestionowanym autorytetem i wzorem naukowca.

Elżbieta Kardaszewska
Maria Łanczont

Prof. Henryk Maruszczak

Fot. Archiwum „Solidarności” UMCS

Zdzisław Kowalski w początkach swojej pracy na UMCS

DR ZDZICH KOWALSKI

Od października 2012 r. nie ma już wśród nas dr. Zdzisława Kowalskiego, b. adiunkta w Zakładzie Logiki i Metodologii Nauk Wydziału Filozofii i Socjologii, działacza konspiracyjnej „Solidarności” okresu stanu wojennego. Pozostaje w naszej pamięci – miejscu niezmiennej i żywej wierności dla tych, którzy są „godni pamięci”.

Należał do ludzi nie lubiących mówić o sobie. Lepiej dopiero poznaliśmy Go dopiero w działalności związkowej. Żarliwie angażował się w solidarnościową wspólnotę w zgodzie z logicznym i moralnym rachunkiem wartości: myśl i pasja działania zbiorowego zawsze była u niego opatrzona „dużym kwantyfikatorem”. A jednocześnie był indywidualnością i przekonany indywidualistą, jednakże bez roszczeń dla swojej niezwykłości. Nie wiemy nawet, jak trafił na studia filozoficzne w UJ, w czasach, gdy wykładał tam wybitny filozof Roman Ingarden, uczeń wielkiego E. Husserla. Bardzo cenił Ingardena. Sam egocentryk, uczeń jeszcze większego egocentryka – od którego, może, przejął ▶

Fot. Archiwum Autorów

odwagę i dyscyplinę myślenia naukowego, ale nic z umiejętności promocji własnej wielkości. Po tych studiach podjął pracę w Studium Nauczycielskim na ul. Narutowicza, skąd trafił do UMCS, do zakładu kierowanego przez prof. L. Koja. Oprócz tego nieznanego nam od strony biograficznej „Zdzicha”, znałmy jeszcze dwu innych: rasowego logika, człowieka świetnie zorganizowanego, oszczędnego, ale precyzyjnego w słowach, konsekwentnego i pedantycznego. Takim był jako pracownik naukowy i wykładowca lubiany i szanowany przez studentów. Pasją jego życia było zagadnienie ontycznego statusu negacji i w konsekwencji tzw. „faktów negatywnych”, czyli tego, jaką wartość ma zdanie głoszące, że czegoś nie ma, np. „nie ma wypadku samochodowego”, „nie ma demokracji” itp. Sięgał tu do najwcześniejszych źródeł racjonalności – do Parmenidesa ze starożytnej Elei – ośmieszanego zresztą przez wieki za to, że wyciągał wnioski z tego, że nic nie do pomyślenia” /myśl jest tożsama z bytem/. Negacja ma symetrię w istnieniu rzeczywistym lub domniemanym, idealnym, wyobrażeniowym i hipotetycznym. To problem ciągle fundamentalny w filozofii i logice, np. w „logice fikcji”, którą uprawiano w Zakładzie Logiki, prowadzonym przez prof. J. Paśniczkę. Zdzich był tam ceniony.

Grupa kolegów i przyjaciół tworzących „S” w roku 1980 i w czasie stanu wojennego znała jeszcze Zdzisława towarzyskiego, dobrodusznego, czasem rubasznego, pełnego energii i poczucia humoru. Pasjonata. Wzór lojalności i przyjaźni, objawianej bez egzaltacji, ze swoistym dystansem i poczuciem humoru. Miał coś „angielskiego” w stylu bycia. W pierwszej Komisji Zakładowej „S” był jej rzecznikiem prasowym, z prasą konspiracyjną związał się też po roku 1981: redagował mnóstwo drobnych tekstów do Informatora Regionalnego „S” na region lubelski, opracowywanego przez dr. Jana Magierskiego

i zespół tworzony głównie z pracowników ówczesnej Akademii Rolniczej w Lublinie. Pisał zawsze zwięźle, treściwie, przejrzyście. Czasem zgryźliwie. Podpisywał się inicjałami „bb” /dlaczego? już się tego nie dowiemy.../.

Człowiek idei, dyscyplinowany logiką, radykał. Gdy w pierwszych tygodniach po legalizacji „Solidarności” Komitet Założycielski zorganizował w auli Wydziału Ekonomicznego debatę publiczną: „Solidarność a socjalizm”, podszedł do mnie po jej zakończeniu i powiedział: „Wiesz, ten projektowany dziś socjalizm to byłby całkiem do rzeczy, gdyby był bardziej »utopijny« /a wówczas jego wersja »realna« była głównym przymiotnikiem, pod którym był on znany – i niezmienny/.

W tych czasach wyobrażalna „realna” koncepcja życia społecznego były zbyt blisko siebie. Nie było nowych projektów, wedle „trzeciej drogi”, która marzyła się Zdzichowi. Istniał przymus wyboru wedle alternatywy „wschód – zachód”, nie ryzykując strat społecznych w ramach eksperymentu historycznego. Zdzich był radykałem, ale akceptował tę ostrożność, wynikającą z braku wizji, ale też odpowiedzialności za małe kroki dokonywane „w nieznanym”. Mawiał, że znana i nieźle rozumiana wersja socjalistyczna, którą ucieleśniała na wskroś lewicowa wtedy „Solidarność”, to chwilowa egzaltacja pozbawiona teorii.

To może łączyło go z ruchem związkowym, który miał wiele z „utopii” – choć w finale stał się również czymś czołgającym się przed „realnością” /polityki, ekonomii i tradycji/. W tych czasach mało debatowało się nad przyszłością – to mogłoby nasze pokolenie skłócić i zróżnicować, a tego bardzo nie chcieliśmy. Może kolejne pokolenia będą pod tym względem bardziej obdarzone w wyobraźnię. „Myśl zaprzeszła” zawsze wiedzie na manowce – jutro ma tylko „myśl jutrzejsza”.

Mamy dziś wrażenie, że „Biuletyn” to był tylko fragment ówczes-

nej aktywności Zdzicha. Nie wdał się w pomysły utopijne, których ówczesni czytelnicy konspiracyjnej prasy nie potrzebowali. Chciano wiedzieć jak Ruch „ma się w regionie”. Pisał cierpliwie i pracowicie przez lata rzetelne sprawozdania z faktów stanu wojennego i osobiście je komentował. Poświęcał wiele czasu i pracy dla innych. Był tak stoicki i spolegliwy w stosunku do pojedynczych ludzi, że nawet nie oburzył się, kiedy ukradziono mu rower, zostawiony bez kłódki na pierwszym piętrze klatki schodowej osiedla uważanego za inteligenckie.

W naszej pamięci pozostanie na zawsze w sytuacji, którą opisywał z wielkim rozbawieniem, choć i satysfakcją, gdy za kadencji rektora S. Uziaka, w końcówce lat 80. dostał „reprimendę”, za prowadzenie działalności związkowej. Wymuszono wówczas na rektorze, aby zganił grupę kilkunastu pracowników za antypaństwową działalność podziemną. A zganienie to polegało na tym, że rektor Uziak nie wezwał bynajmniej ganionego „na dywanik”, lecz udał się osobiście do jego pokoju i rzekł surowym tonem: „Panie doktorze, nałożono na mnie obowiązek pouczenia pana o szkodliwości działań antypaństwowych, które Pan prowadzi”. Po kilku jeszcze zdaniach w tym stylu rektor odwrócił się i skierował do drzwi, ale w progu odwrócił się i podniósł dłoń z palcami uformowanymi w znak „V”. Któż bowiem mógł być pewien, że pokój nie jest na podsłuchu...

Spojrzelśmy na fotografię II Komisji Związkowej „S” UMCS z roku 1981. Z 24 młodych, uśmiechniętych postaci, głównie adiunktów różnych wydziałów i kilku gości spotkania Zdzich Kowalski jest już siódmą osobą, która nas opuszcza.

Pozostaje pamięć – jakże nietrwała i zawodna. Niechże choć w tym niedoskonałym istnieniu zachowa się ktoś tak niezwykle jak dr Zdzisław Kowalski.

Stefan Symotiuk
Sabina Magierska

Źródło: http://pl.wikipedia.org/wiki/Plik:Muzeum_Ziemi_Z%C5%82otowskiej

Muzeum Ziemi Złotowskiej

50 LAT 97-LETNIEGO MUZEUM

Muzeum Ziemi Złotowskiej właśnie świętuje półwiecze swego ponownego istnienia. Istnienia w Polsce, gdyż idea jego powstania narodziła się już na początku XX w., a pomysł powołania go – jeszcze wcześniej. Dzieje tego muzeum są jak dobry film sensacyjny, pełen emocji, nieoczekiwanych zwrotów akcji, z których bohater wychodzi co prawda poobijany, ale zawsze cało i zawsze silniejszy.

 Dlaczego opowiadam lubelskim czytelnikom o muzeum, które swoją siedzibę ma na północnych krańcach Wielkopolski? Przynajmniej z dwóch powodów. Pierwszy – jego losy pokazują, że dbałość o dziedzictwo kultu-

rowe funkcjonuje ponad wszelkimi podziałami. Powód drugi – Krajna Złotowska, której stolicą jest nieduże miasteczko Złotów, od dobrych 20 lat jest ważnym polem intensywnych badań naukowych Instytutu Archeologii UMCS¹. Przyczyną podsta-

wową takiego stanu rzeczy jest oczywiście fakt, że się tam urodziłem i wychowałem, i że sentyment do tego miejsca we mnie nie gaśnie². Nie mniej o tym, na ile urzekająca może być historia i kultura tamtych stron, niech świadczy fakt, że włączają się do tych badań – spontanicznie i radośnie lubliniacy, np. dr Wieńczyśław Niemirowski. Nasz wspólny projekt znalazł uznanie w oczach recenzentów grantów Narodowego Centrum Nauki, co dało nam szansę uczestniczenia przez trzy lata w niesamowitej przygodzie intelektualnej³. Zanurzyliśmy się w nią z prawdziwą radością tym bardziej, że na nasze działania niezwykle przychylnym okiem patrzy KAFU i Fundacja Alexandra von Humboldta z Bonn⁴.

Musimy zdać sobie sprawę z tego, że o szczególnej wartości opisywanego jubileuszu decyduje fakt skomplikowanych dziejów regionu. Złotów (Flatow) do 1945 r. znajdował się w obrębie III Rzeszy Niemieckiej. Początek XX w. rozpowszechnił tutaj ideę muzealnictwa na niespotykaną skalę. Instytucje gromadzące i pokazujące świadectwa regionalnej przeszłości przestały być wtedy domeną wielkich ośrodków miejskich czy kosztowną zabawką bogatych intelektualistów. Świadomość wartości „staroci” rozpowszechniała się błyskawicznie. Przestały więc wystarczać, niedostępne w gruncie rzeczy dla ogółu, kolekcje tworzone w gimnazjach. Wkrótce jak grzyby po deszczu zaczęły powstawać, często właśnie w ich miejsce, muzea powiatowe (Kreismuseum), ba – ambicją każdego powiatowego miasteczka stało się założenie takiej placówki. Po części stał jednak za tą chęcią również czysty pragmatyzm – restrykcyjne ustawodawstwo o ochronie zabytków, które takie decyzje przyspieszało; ale szlachetnych intencji nie można nikomu odmówić.

Słowem – kiedy władarze Złotowa zdecydowali się na powołanie własnego muzeum, w są-

siednich miastach powiatowych: Wąlczu (Deutsch Krone) i Człuchowie (Schlochau) – muzea już działały. Czy były one wzorem dla tego złotowskiego? Nie wiemy. Złotowanie i tak okazali się w swoich poczynaniach szybsi od większej Piły (Schneidemühl), która za moment miała stać się przecież stolicą nowej prowincji, bo tam idea ta dojrzała dopiero w 1924 r.

W przypadku Złotowa przysłowiową „kropką nad i” dla podjęcia ostatecznej decyzji było sensacyjne odkrycie z kwietnia 1915 r., dokonane przy kopaniu torfu w miejscowości Buczek. Natrafiono tam na kompletne ogłowie końskiej uprzęży z końca epoki brązu, cudownie wprost zachowane, aż proszące się o muzealną ekspozycję. Lokalna prasa („Flatower Zeitung”) ogłosiła natychmiast, że oto Złotów ma muzealną perełkę dla powołanego właśnie muzeum.

Okazało się jednak, że związane z jego narodzinami biurokratyczne procedury miały potrwać jeszcze prawie rok i dopiero 22 sierpnia 1916 r. nowa instytucja uzyskała status prawny, a jej pierwszym dyrektorem został zasłużony dla powiatu Landrat dr Kurd (Curt) Jansen. Muzeum otrzymało z miejsca paradną lokalizację, w najpiękniejszym gmachu na terenie miasta, na pierwszym piętrze nowoczesnego budynku starostwa, prawda, że zaledwie na korytarzu, ale efektownie.

Należy przy tej okazji pamiętać również, że wokół trwała właśnie straszliwa wojna, pochłaniająca nie tylko środki niezbędne na kulturę, ale również miliony istnień ludzkich. W tych warunkach troska o muzeum wydaje się być prawdziwym bohaterstwem, a z całą pewnością wyzwaniem przewyższającym potrzeby chwili.

Mimo trudnych czasów, muzeum krzepło, gromadziło kolekcje, głównie te archeologiczne, ale szczyliło się też zbiorami numizmatycznymi i efektownym, barokowym ołtarzem. Wokół niego tworzyły się atrakcyjne plany na-

ukowe, podobne do idei dzisiejszego Archeologicznego Zdzjęcia Polski, a o mały włos w miejscowości Trudna nie powstałby już w 1924 r. pierwszy na północy dzisiejszej Polski skansen archeologiczny. O jego zorganizowanie zabiegał, z niewiarygodnym wprost uporem, pastor z Trzcianki, Richard Hessler. Zabrakło determinacji lokalnych władz i... pieniędzy.

Pierwsze zagrożenie dla złotowskiego muzeum nadeszło z sąsiedniej Piły. Już z chwilą powołania tam konkurencyjnej placówki starano się, by efektowne odkrycia z powiatu złotowskiego trafiały wprost do stolicy prowincji. Kiedy w 1928 r. utworzono Muzeum Krajo-owe (Landesmuseum), jego dyrektor, dr Friedrich Holter, zasoby ekspozycyjne tworzył głównie na bazie zbiorów muzeów powiatowych. Wkrótce najcenniejsze zabytki archeologiczne ze złotowskiej kolekcji pojechały do stolicy prowincji, a media nie kryły niechęci dla placówek regionalnych, które szybko zresztą zdegradowano do rangi „izb regionalnych” (Heimatismuseum). Takim statusem legitymowało się muzeum złotowskie już w roku 1936.

Rozwojowi regionalnego muzealnictwa nie sprzyjała też brunatniejąca rzeczywistość. Lokalne gazety zajęły się głównie ideą narodowego socjalizmu i czystości rasowej. Znamienne – od 1928 r. we „Flatower Zeitung” nie ukazała się najmniejsza wzmianka o niegdyśszej dumie miasta.

Wkrótce wybuchła kolejna wojna. Muzealnicy ruszyli na front, a muzea praktycznie zawiesiły swoją działalność. Jej koniec był też ich końcem. Landesmuseum, uznawane za jedno z najnowocześniejszych w III Rzeszy, legło w gruzach „Festung Schneidemühl”, grzebiąc nie tylko wspa- niałe kolekcje, ale i perfekcyjnie zorganizowane archiwum. Przyszła nowa władza.

Jakie były losy muzeum w Złotowie po zakończeniu wojny? Nie

wiemy. Zazwyczaj z kolekcjami obchodzono się jednak okrutnie, o czym świadczą zachowane relacje o pastwieniu się nad nimi zwycięskiej Armii Czerwonej. Czy podobny los spotkał zbiory złotowskie? Trudno powiedzieć, skoro słyszy się, że jeszcze kilka lat po wyzwoleniu na korytarzach starostwa pałętały się jakieś starożytne garnki, póki „litościwa” ręka nie zrobiła z nimi porządku. Zabrakło widać zrozumienia i determinacji dla ratowania resztek muzeum. A może po prostu odwagi?

Wkrótce miało się okazać, że nawet w dużej części ci nowi mieszkańcy Złotowa, którzy zastąpili niemieckich jego obywateli, uznają, że miasto jednak musi mieć swoje muzeum. Zamanifestowali to w trakcie dziewięciu dni prezentacji w mieście objazdowej wystawy „Pradzieje Pomorza” (24 listopada – 2 grudnia), którą zwiedziło 5655 osób, czyli ponad 600 zwiedzających dziennie!!

Nie bez znaczenia dla reaktywacji placówki był też fakt, że przed wojną w Złotowie mieszkała znakomicie zorganizowana mniejszość polska. Wykształciła ona grupę intelektualistów dbających o kulturę polską, sport i wychowanie patriotyczne. Jednym z czołowych ich przedstawicieli był Jan Kocik, pierwszy powojenny burmistrz, a przed wojną dyrektor Banku Polskiego. To on starał się poskładać rozsypującą się infrastrukturę miasta.

W 1958 r. stanął na czele lokalnego oddziału Polskiego Towarzystwa Historycznego, które jako jeden z najważniejszych celów wyznaczyło sobie powołanie Muzeum Ziemi Złotowskiej. Dopięli swego stosunkowo szybko, bo już w 1960 r. pokazali pierwszą wystawę „Historycznych pamiątek Ziemi Złotowskiej”. Wkrótce na siedzibę muzeum zaadaptowano dwa skromne pomieszczenia w budynku przy Placu Zamkowym, a 5 maja 1962 r. muzeum otrzymało status prawny i... zaczęła się nowa era.

Szybko okazało się, że tak oczekiwana placówka „dusi” się swoimi zbiorami. Władze równie szybko zdecydowały o adaptacji na cele muzealne efektownej, XVII-wiecznej kamieniczki w centrum miasta, przy ul. Wojska Polskiego. Pomieściła ona wszystkie działy – od archeologii poczynając, na historii kończąc, stając się nie tylko wizytówką, ale jednym z najważniejszych kulturalnych miejsc w Złotowie.

O obliczu muzeum decydują jednak ludzie. Przez Muzeum Ziemi Złotowskiej przewinęły się postaci barwne, krwiste, silnie zindywidualizowane, pozostawiając po sobie dorobek budujący wartość i szacunek dla placówki.

Pierwszym kierownikiem była archeolog Bogumiła Traczyk. To był jakby powrót do przedwojennego wizerunku muzeum. Po niej nastał Brunon Richert – niezwykle barwna postać, przybierająca w zależności od okoliczności szaty „brata łąty”, po nieustępliwego wojownika o byt swojego Muzeum. Kiedy nastał po nim Jan Niedźwiedzki, nabrało ono naukowego blichtru i zaczęło orientować się na etnografię. Wtedy powstał też skansen etnograficzny w pobliskiej Świętej. Następnie na długie lata zapanował w nim Jerzy Kłoskowski, „ostatni człowiek renesansu” w polskim muzealnictwie, nieustrudzony eksplorator archeologii, etnografii i historii. Jego charakterystyczny beret, szeleszczący płaszcz i skórzaną teczkę widziały wszystkie zakątki Krajny, a długie opowieści o przeczytanych własnie aktach na długo pozostaną w mojej pamięci. Pojawianie się po nim Hildy Piszczek dało Muzeum młodzieńczą świeżość i temperament. Wtedy zaczęła się epoka wydawnictw muzealnych i jego wychodzenie poza granice regionu. W końcu najnowsze czasy, kiedy to pod twardą, menadżerską ręką Zofii Korpusik-Jelonkowej Muzeum Ziemi Złotowskiej okrzepło, obrosło intelektualnymi i naukowymi projektami, a działalność wydaw-

nicza zaczęła przysparzać chwały i... nagród. To ona przywróciła rangę trochę zakurzonej archeologii i zaczęła prowadzić politykę jednoczenia wokół siebie Złotowian, którzy swoje kariery robią z dala od rodzinnych stron. Biblioteka wydawnictw muzealnych puchnie kolejnymi tomami opracowań, a plany i projekty dalszych godne są instytucji naukowej. Nic więc dziwnego, że rezonans społeczny tych działań – godny jest pozazdrosczenia.

Muzeum jest jednak... ponownie za małe! Życzę więc mojemu miastu, by jak najszybciej zadbało o to, żeby nie przegapić czasu jubileuszu i zadbać o swoją perłę w koronie. Warto! To widać nawet z odległego Lublina.

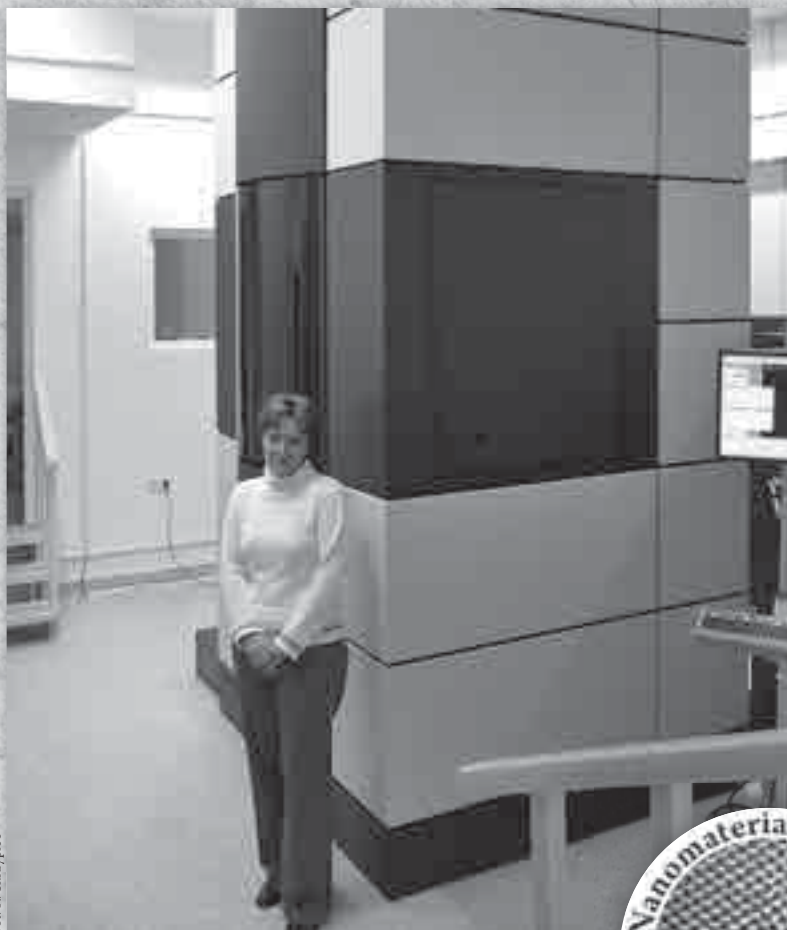
Andrzej Kokowski

1. Np.: A. Kokowski, *Zagadnienie kręgów kamiennych w środkowej strefie Pojezierza Pomorskiego*, „Acta Universitatis Lodzensis”, Folia Archaeologica, t. 8:1987, s. 63–79; tenże, *Dzieje zainteresowań starożytnościami na terenie byłego powiatu złotowskiego*, [w:] H. Piszczek (red.) *Złotów na pograniczu dwóch kultur, Materiały z sesji popularnonaukowej z okazji 35-lecia działalności Muzeum Ziemi Złotowskiej*, Nakło – Złotów 1997, s. 9–56, 89–100; tenże, *Krajna Złotowska w młodszy okresie przedrzymskim i w okresie rzymskim*, [w:] W. Nowakowski (red.) *Goci i ich sąsiedzi na Pomorzu*, „Koszalińskie Zeszyty Muzealne”, seria A, Studia Archaeologica Pomerania, t. II, Koszalin 2006, s. 127–142; oraz książka *Przygoda z archeologią, czyli najstarsze dzieje Krajny Złotowskiej (do czasów lokacji miasta Złotowa)*, Warszawa 2011, 520 ss. (Wydawnictwo TRIO Warszawa) – nie licząc wielu przyczynkowych opracowań.

2. Por. A. Kokowski, *Złotów. Opowieść o małym miasteczku*, Wydawnictwo UMCS, Lublin 2012.

3. Grant nr B/H33/06407 – *Na tropie zaginionych odkryć – archeologia w doniesieniach prasowych na terenie dawnej prowincji Grenzmark Posen-Westpreussen*.

4. KAFU – „Kommission zur Erforschung von Sammlungen archäologischer Funde und Unterlagen aus dem nordöstlichen Mitteleuropa”. Alexander von Humboldt Stiftung sfinansowało cały cykl badań okołoprojektowych, m.in. monografię postaci nieznanego archeologa amatora Roberta Liebiga, animatora muzealnictwa na Krajnie i w jej okolicach.

Fot. K. Skrzypiec

Wysokorozdzielczy elektronowy mikroskop transmisyjny TEM/STEM Titan³ G2 60-300

NOWE LABORATORIUM MIKROSKOPII ELEKTRONOWEJ NA WYDZIALE CHEMII UMCS

Konferencja naukowa pt. „Mikroskopia elektronowa i jej zastosowania w badaniach materiałów”, zorganizowana na Wydziale Chemii UMCS zainaugurowała otwarcie i oficjalną działalność nowego Laboratorium Mikroskopii Elektronowej. Laboratorium powstało w wyniku realizacji projektu POIG.02.01.00-06-024/09 „Centrum Nanomateriałów Funkcjonalnych”, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach działania 2.1. Rozwój ośrodków o wysokim potencjale badawczym Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka na lata 2007–2013.

Głównymi przyrządami badawczymi w Laboratorium Mikroskopii Elektronowej są:

- system wysokorozdzielczego elektronowego mikroskopu transmisyjnego TEM/STEM Titan³ G2 60-300 firmy FEI, z wyposażeniem analitycznym,
- system wysokorozdzielczego skaningowego mikroskopu elektronowo-jonowego FEI Quanta 3D FEG z wyposażeniem analitycznym i preparatywnym.

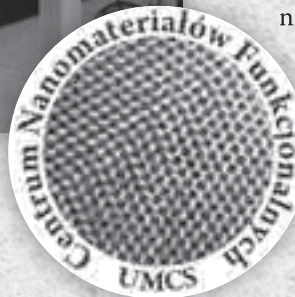
Zainstalowane systemy mikroskopowe to urządzenia najwyższej klasy i najnowszej generacji, którymi mogą pochwalić się nieliczne ośrodki naukowe na świecie.

Mierzący blisko 4 m wysokości supermikroskop Titan³ G2 60-300, całkowicie zamknięty w dźwiękoszczelnej obudowie, jest aktualnie najnowocześniejszym i najpotężniejszym na rynku komercyjnym mikroskopem transmisyjnym i zarazem

jedynym w Polsce zainstalowanym na wydziale chemicznym.

Mikroskop ten umożliwia obrazowanie budowy nanostruktur ciał stałych z atomową rozdzielczością. Uzyskane obrazy oraz dane mikroskopowe pozwalają określić m.in.: morfologię (kształt i rozkład wielkości cząstek), strukturę powierzchni, wzajemne ułożenie atomów i stopień ich uporządkowania w cząstkach, strukturę krystaliczną (objętościową), defekty sieci krystalicznej, strukturę granic międzyfazowych i rozkład przestrzenny faz w materiałach wielofazowych oraz skład chemiczny materiałów (rodzaj i stan chemiczny atomów).

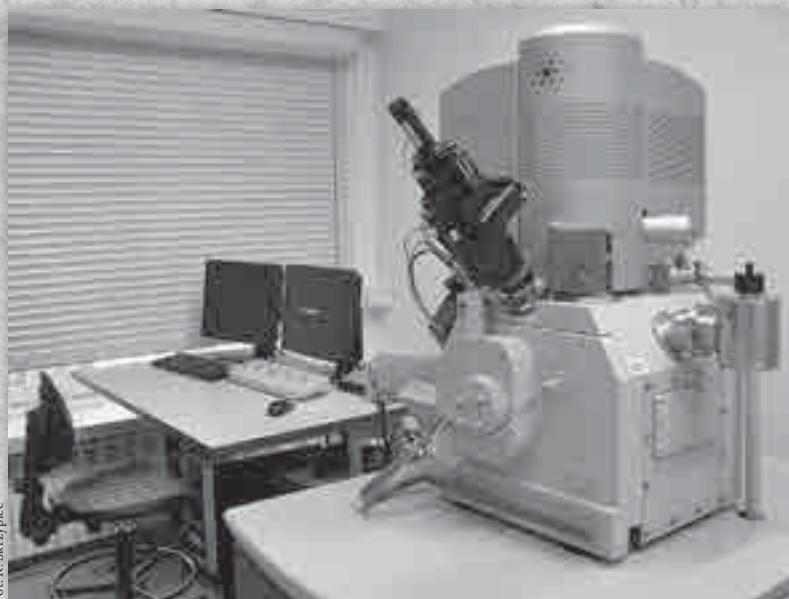
Wysokie napięcie przyspieszające mikroskopu zapewnia ekstremalną rozdzielczość oraz penetrację grubszych, jak na standardy mikroskopii elektronowej, warstw badanych nanomateriałów. Możliwość płynnej zmiany napięcia od małych wartości 60 kV do 300 kV, czyni z tego przyrządu uniwersalne narzędzie badawcze.

Wyrafinowana konstrukcja mikroskopu: bardzo jasne, monochromatyczne źródło elektronów z emisją polową, korektor aberracji sferycznej, zaawansowane soczewki oraz skorygowana optyka mikroskopu, zapewniają uzyskanie powiększeń do 1 mln razy, w transmisyjnym trybie pracy i z atomową zdolnością rozdzielczą, rzędu 80 pm (0,08 nm). Unikatowy układ cyfrowej rejestracji (wysokorozdzielcza kamera CCD) gwarantuje doskonałą jakość obrazowania systemu Titan³ G2 60-300 oraz umożliwia zdalne sterowanie przyrządem z innego pomieszczenia, bez konieczności zaciemnienia. Wyposażenie mikroskopu w specjalistyczne urządzenia i oprogramowanie do tomografii pozwala stwierdzić, czy obrazowane nanostruktury zlokalizowane są wewnątrz czy na powierzchni ciała stałego. Dyfrakcja elektronowa pozwala na identyfikację fazową nanoobjektów, nieosiągalną innymi metodami badawczymi. Mikroskop zapewnia uzyskiwanie czytelnych dyfraktogramów, nawet z obszarów o średnicy około 1 nm, a spektroskopowe narzędzia analityczne mikroskopu Titan dostarczają cennych informacji o składzie chemicznym z tych bardzo małych obszarów. Możliwość silnego skupienia wiązki elektronowej w kolumnie mikroskopu umożliwia rejestrację obrazów transmisyjnych oraz analizę chemiczną techniką skaningową (STEM).

Metoda fluorescencji rentgenowskiej EDS (*Energy Dispersive X-Ray Spectroscopy*) pozwala na szybką identyfikację pierwiastków cięższych od berylu, w formie analizy punktowej, liniowej oraz map dystrybucji pierwiastków w złożonych nanomateriałach. Spektroskopia strat energii elektronów EELS (*Electron Energy Loss Spectroscopy*) dostarcza informacji o stanach wiązań chemicznych w granicach nanometrycznych faz, lokalnych pasmach energetycznych, krawędzi absorpcji oraz przerwie wzbronionej nanoobjektów, m.in. w tlenkach metali, nanomateriałach katalitycznych,

Fot. K. Skrzypiec

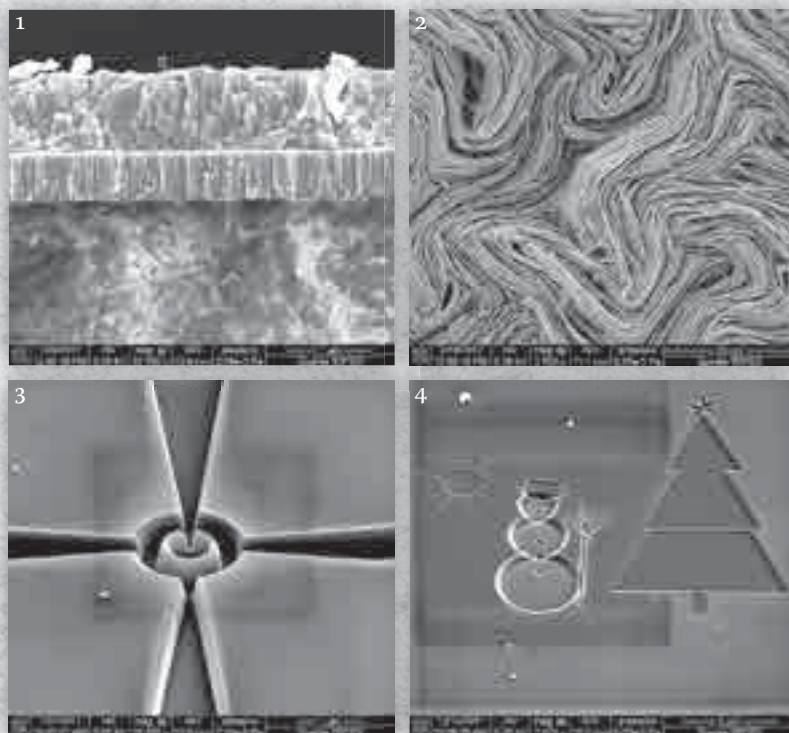
Wysokorozdzielczy skaningowy mikroskop elektronowo-jonowy Quanta 3D FEG

zdefektowanych nanocząstkach, nanorurkach, półprzewodnikach, materiałach optoelektronicznych oraz w wielu innych nanomateriałach.

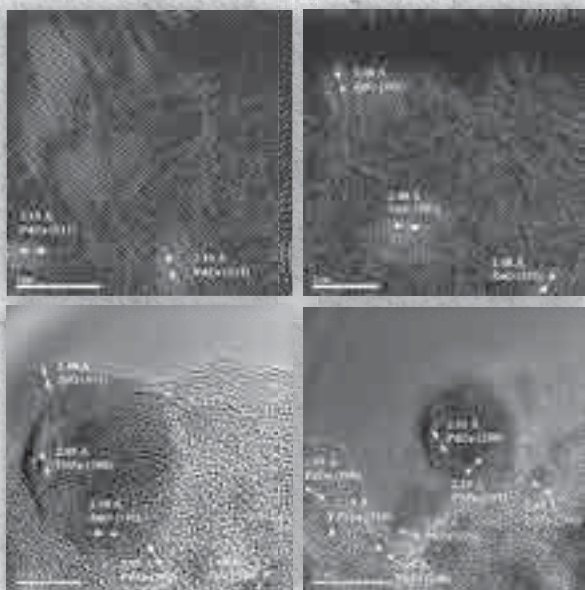
System wysokorozdzielczego skaningowego mikroskopu elektronowo-jonowego Quanta 3D FEG jest nowoczesnym, hybrydowym instrumentem typu DualBeam, wyposażonym w dwie współpracujące

ze sobą kolumny: jonową oraz elektronową z polową emisją cząstek.

Kolumna elektronowa, wykorzystywana w technice mikroskopowego skanowania SEM, jest wyposażona w precyzyjne działko elektronowe z polowym emitorem FEG (*Field Emission Gun*), systemu Schottky'ego. W warunkach wysokiej próżni oraz w zależności od ►

Obrazy z mikroskopu elektronowo-jonowego Quanta 3D FEG: 1. ceramika; 2. przekrój drutu miedzianego; 3. struktura spintroniczna; 4. test rozdzielczy FIB (M. Rawski, A. Brzyska)

Obrazy z elektronowego mikroskopu transmisyjnego Titan³ G2 60-300. Katalizator palladowo-cynkowy osadzony na węglu przewodzącym, przeznaczony do otrzymywania wodoru z metanolu w ogniwie paliwowym (G. Słowik)

wartości przyłożonego napięcia przyspieszającego i zastosowanego detektora, kolumna mikroskopu zapewnia rozdzielczość od 0,8 nm do 3,0 nm, a w warunkach niskiej próżni (tryb środowiskowy, ESEM) od 1,4 nm do 3,0 nm.

W kolumnie jonowej jest zainstalowany system działu jonowego FIB (*Focused Ion Beam* – zogniskowana wiązka jonów), oparty na wysokotemperaturowej emisji jonów galu. W zależności od natężenia prądu jonowego kolumna może być wykorzystywana zarówno do obrazowania (niskie prądy), jak również do trawienia, rzeźbienia i modelowania powierzchni próbek.

System wysokorozdzielczego skaningowego mikroskopu DualBeam Quanta 3D FEG umożliwia obrazowanie nano- i mikrostruktur w dwu- i trójwymiarowej morfologii, jak również analizę składu chemicznego i fazowego warstw powierzchniowych. Z pomiarów mikroskopowych można uzyskać cenne informacje o morfologii nanokrystalitów (lub ich aglomeratów), stopniu krystaliczności ciał stałych oraz ich strukturze porowatej. W skaningowym mikroskopie elektronowym kontrast topograficzny uzyskuje się na obrazie, zatem obserwowana powierzchnia

próbki charakteryzuje się o dużą głębią ostrości. Podobnie jak mikroskop Titan, także Quanta dostarcza cennych informacji z bardzo małych obszarów. Możliwa jest analiza elementarna w obszarach około 1 nm oraz określenie dystrybucji pierwiastków w różnych obszarach próbki, łącznie ze spektralnym mapowaniem.

W mikroskopie Quanta 3D

FEG wiązka jonów galu może być wykorzystywana do kontrolowanego trawienia warstw badanych materiałów. Umożliwia to badania zmian morfologii oraz składu chemicznego w głąb objętości w jednym urządzeniu (profilowanie 3D). Jest to niezwykle istotna informacja w przypadku realnych katalizatorów i światłowodów, gdy aktywny nanomateriał nakładany jest na mechanicznie odporny i trwały nośnik. Wiązka jonów pozwala również (przy jednoczesnym wykorzystaniu wiązki elektronowej) na kontrolowanie, w skali nanometrycznej i w ściśle wybranej lub zaprogramowanej lokalizacji, procesów trawienia dla przygotowania ultracienkich (rzędu kilkudziesięciu nm) lametek próbek materiałów do badań w transmisyjnym mikroskopie elektronowym. System urządzeń do naparowania umożliwia w podobny, programowalny i kontrolowany sposób osadzanie określonych materiałów na dowolnych matrycach.

Quanta 3D FEG jest jednocześnie niezwykle, tzw. środowiskowym mikroskopem skaningowym (*Environmental SEM*), który oferuje możliwości pracy nie tylko w warunkach wysokiej próżni, ale także badania próbek wilgotnych (do ciś-

nienia 4000 Pa), a nawet zawiesin i próbek biologicznych, co czyni go niezwykle uniwersalnym i elastycznym narzędziem badawczym.

Mikroskopia ESEM umożliwia np. śledzenie poszczególnych etapów syntezy katalizatorów i adsorbentów, poczynając od formowania podłoża nośnego katalizatora, aż do osadzania na niej nanocząstek fazy aktywnej. Pozwala także na śledzenie i badanie procesu nakładania warstw aktywnych na powierzchnię światłowodów i czujników światłowodowych. Jest również znakomitym narzędziem badania procesów segregacyjnych w wieloskładnikowych nanomateriałach oraz do obserwacji procesów krystalizacji prekursorów nanokatalizatorów i adsorbentów. Jest więc bardzo przydatnym narzędziem do badania procesów aktywacji i dezaktywacji nanomateriałów katalitycznych i adsorpcyjnych.

Laboratorium Mikroskopii Elektronowej wyposażone jest także w kompletną linię wyspecjalizowanych urządzeń do preparatyki i wstępnego oglądu próbek przeznaczonych do wysokorozdzielczych badań mikroskopowych.

Nowa, odpowiadająca aktualnie najwyższemu światowemu standardom aparatura umożliwia prowadzenie badań na najwyższym poziomie, dostarcza nowej wiedzy z dziedziny nowych materiałów i nanomateriałów, chemii ciała stałego oraz fizykochemii jego powierzchni. Umożliwia szybsze opracowanie skutecznych, nowych nanokompozycji i nanomateriałów funkcjonalnych oraz znacznie poszerza wiedzę o najbardziej istotnych ich właściwościach, umożliwiając dobrą, rzetelną charakterystykę. Wpływa na istotne zwiększenie wydajności i konkurencyjności zespołów badawczych Wydziału Chemii na arenie międzynarodowej i jest jego dużym atutem w międzynarodowych i krajowych programach badawczych. Wdrożenie do produkcji opracowanych nanomateriałów przyczyni się do wzrostu innowacyjności i konku-

rencyjności gospodarki, przyspieszenia zrównoważonego rozwoju i poprawy jakości życia społeczeństwa. Nanomateriały i nanotechnologia są nie tylko modą, to także przejście na wyższy poziom badawczy, to ulepszone i nowe materiały i ich nowe zastosowania. Przemysł, szczególnie małe i średnie przedsiębiorstwa, powinny być nastawione na innowacje, bo dzięki temu stają się bardziej konkurencyjne na rynku. Bez badań, jakie umożliwia nowe Laboratorium Mikroskopii Elektronowej na Wydziale Chemii UMCS, rozwój innowacyjności przedsiębiorstw Lubelszczyzny byłby może nie niemożliwy, bo zawsze można kupić obcą licencję, ale trudniejszy i dużo wolniejszy.

Opracowywane aktualnie nanomateriały i materiały znajdują zastosowanie m.in.: w dziedzinach chemii, energetyki oraz ochrony środowiska naturalnego, w otrzymywaniu gazów do syntez chemicznych, wodoru z innych surowców i wody do zasilania ogniw paliwowych, w zastosowaniach biomedycznych, w proekologicznej i energetycznej utylizacji metanu, w procesach oczyszczania zanieczyszczonego powietrza atmosferycznego i ścieków, usuwaniu substancji kancerogennych z roztworów wodnych, w nieliniowej optyce, separacji gazów, wymianie jonowej, w technologiach odzysku metali szlachetnych oraz przerobu koncentratów pierwiastków ziem rzadkich, w czujnikach wykorzystanych do analizy preparatów farmaceutycznych i próbek środowiskowych.

Część aktualnych prac badawczych i rozwojowych prowadzonych przy wykorzystaniu nowych mikroskopów wspiera realizację Polskiej Polityki Energetycznej do roku 2030, przyjętej przez Radę Ministrów 10 listopada 2009 r. i zgodna jest ze strategicznymi, interdyscyplinarnymi kierunkami badań naukowych i prac rozwojowych, sformułowanymi w Krajowym Programie Badań z 16 sierpnia 2011 r. oraz w programach stanowiących priorytety ba-

dawcze Unii Europejskiej. Są to m.in.:

- nowe technologie w zakresie energetyki, szczególnie energetyka wodorowa, należąca do tzw. wschodzących technologii, znajdująca się obecnie we wstępnej fazie rozwoju. Prowadzenie badań w tym zakresie, w tym nad technologiami ogniw paliwowych, oprócz przyszłej komercjalizacji, zapewnia lubelskiemu środowisku naukowemu kontakt z najbardziej wymagającymi technologiami współczesności. Ze względu na specyfikę obszaru badawczego efektywne prace badawcze i rozwojowe mają charakter wielodyscyplinarny, przekraczający klasyczne bariery między takimi naukami jak chemia, fizyka, inżynieria materiałowa.

- nowoczesne technologie materiałowe, w kierunku wytwarzania materiałów do wytwarzania ogniw paliwowych.

Przykładowe, aktualnie realizowane duże projekty z tej dziedziny to:

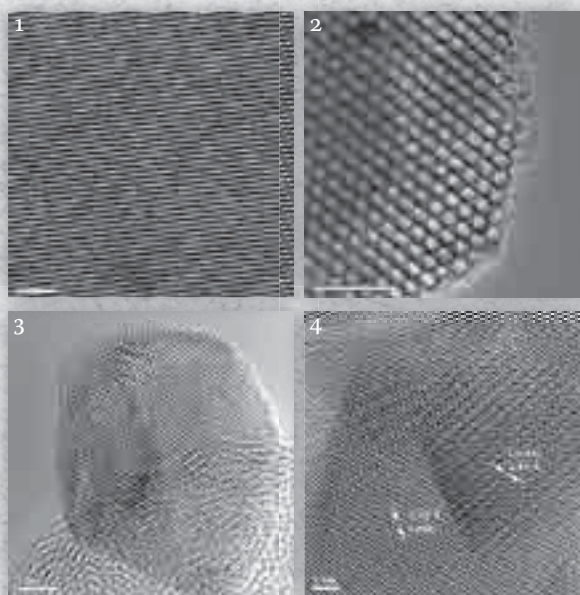
- opracowanie baterii wysokotemperaturowych ogniw paliwowych PEM z wewnętrznym reformingiem alkoholi. Zasadniczym celem projektu jest zaplanowanie i opracowanie kompaktowego i przyjaznego dla użytkownika systemu energetycznego opartego na wysokotemperaturowym ogniwie paliwowym PEMFC, zasilanym bezpośrednio metanolem, dla rozproszonych stacjonarnych oraz mobilnych zastosowań (międzynarodowy projekt w ramach 7 PR UE – Wspólnego Przedsięwzięcia Technologicznego ds. Ogniw Paliwowych i Wodoru /*Fuel Cells and Hydrogen Joint Undertaking*/). Kolejny między-

narodowy projekt o podobnej tematyce znajduje się aktualnie w fazie negocjacji w ramach tego samego Programu.

- grupa międzynarodowych i krajowych projektów, w tym w ramach Europejskiej Przestrzeni Badawczej (*European Research Area*) w ramach sieci ACENET ERA-NET (*Applied Catalysis European NETwork*), dotycząca opracowania wysokoselektywnego katalizatora konwersji etanolu do wodoru oraz generatora wodoru dla zasilania ogniw paliwowych w niedużych rozproszonych stacjonarnych oraz mobilnych zastosowaniach, a także poznania mechanizmu katalitycznego procesu uzyskiwania wodoru z etanolu.

Innymi kierunkami prac badawczych realizowanych za pomocą mikroskopów jest opracowywanie innych niż wyżej wymienione nanomateriałów katalitycznych, nanomateriałów adsorpcyjnych, sorbentów, materiałów krzemio- i glinoorganicznych, kompleksów ligandów organicznych z metalami, światłowodów i czujników światłowodowych, materiałów polimerycznych, materiałów elektrodowych.

Andrzej Machocki
Ewaryst Mendyk

Obrazy z elektronowego mikroskopu transmisyjnego Titan³ G2 60-300: (M. Rawski) 1. epitakcjonalna warstwa arsenku galu; 2. krzemionka SBA15; (G. Słowik) 3. krystalit PdZn w katalizatorze; 4. nanofaza tlenku kobaltu na powierzchni tlenku ceru

WYBORY PARLAMENTARNE NA UKRAINIE W 2012 R.

W dniu 5 listopada 2012 r. na Wydziale Politologii odbyła się międzynarodowa konferencja „Wybory parlamentarne na Ukrainie w 2012 roku. Perspektywy polityki wewnętrznej i zagranicznej”, zorganizowana przez Wydział Politologii UMCS, Polską Akademię Nauk Oddział w Lublinie oraz Centrum Europy Wschodniej UMCS. Jej inicjatorami byli prof. dr hab. Walenty Baluk oraz mgr Kateryna Potyahaylo z Zakładu Praw Człowieka, pod kierunkiem prof. dr hab. Grzegorza Janusza. Zorganizowanie konferencji w krótkim okresie czasu po wyborach parlamentarnych na Ukrainie, które odbyły się 28 października 2012 r., umożliwiło podjęcie „na gorąco” debaty nad przebiegiem procesu wyborczego i ocenę wyników elekcji.

W konferencji wzięło udział liczne grono ekspertów i badaczy z Polski i Ukrainy, profesorowie z Wydziału Politologii UMCS, Narodowego Uniwersytetu im. T. Szewczenki (Kijów), Narodowego Uniwersytetu im. J. Fed'kowycza (Czerniowce), Narodowej Akademii Nauk Ukrainy (Kijów), Polskiej Akademii Nauk Oddział w Lublinie, Instytutu Studiów Międzynarodowych UW, Instytutu Wschodniego UAM (Poznań) oraz Centrum Europy Wschodniej UMCS. Swoją obecnością zaszczylicili także posłowie do Parlamentu Europejskiego, Wicekonsul Ukrainy w Lublinie, Wicemarszałek Województwa Lubelskiego, Konsul honorowy Ukrainy w Chełmie, Prezes Oddziału PAN w Lublinie oraz Prezydent Centrum Analiz „Polityka” (Kijów).

Mowę powitalną wygłosił Rektor UMCS prof. Stanisław Michałowski, który podkreślił aktualność i wagę spotkania. Dziekan Wydziału Politologii UMCS prof. Grzegorz Janusz wskazał, że istotnym argumentem

dla podjęcia tematu tych relacji był fakt, iż w ostatnich latach Lublin staje się ośrodkiem integracji środowisk naukowych Polski i Ukrainy oraz zwiększa się liczba studentów z państw wschodnioeuropejskich, w szczególności z Ukrainy. Z tego względu, dokonanie wielopłaszczyznowej analizy wyborów na Ukrainie z 2012 r., która jest sąsiadem i strategicznym partnerem Polski, ma istotne znaczenie dla zapoczątkowania szerszego dyskursu na temat zmian politycznych w państwach Europy Wschodniej.

Konferencję podzielono na cztery panele tematyczne: europejskie perspektywy Ukrainy, perspektywy polityki zagranicznej Ukrainy, standardy demokratyczne a wybory parlamentarne na Ukrainie, kampania wyborcza i ocena procesu wyborczego. Pozwoliło to nie tylko na szczegółowe zgłębienie kwestii związanych z elekcją, ale także na przeanalizowanie kierunków oraz perspektyw rozwoju polityki władz w Kijowie, w tym szans na podpisanie przez Ukrainę umowy sto-

warzyszeniowej z Unią Europejską. Poseł do Parlamentu Europejskiego Paweł Zalewski stwierdził, że obecnie jest czas na podjęcie szerokiej dyskusji na temat integracji europejskiej Ukrainy, nie tylko w Kijowie, Brukseli czy w Warszawie, ale także w Lublinie – centrum polityki wschodniej. Podkreślił, że pomimo ewidentnych wad kampanii wyborczej oraz doniesień o fałszowaniu wyników w niektórych okręgach jednomandatowych, nie należy zamykać Ukrainie drogi do podpisania umowy stowarzyszeniowej z UE, ponieważ punktem odniesienia powinno być dobro wszystkich obywateli, a nie interes jednej partii politycznej. Według prof. Leny Kolarskiej-Bobińskiej, Ukraina musi pokazać, że wyraża wolę i jest zdecydowana w kwestii przystąpienia do struktur unijnych. Pani Poseł odnotowała, że sprawa przystąpienia Ukrainy do UE jest wciąż otwarta, ale przez brak odpowiednich reform i nieprzestrzeganie unijnych standardów jest coraz trudniejsza do zrealizowania. Prezydent Cen-

Fot. Archiwum Autorki

Od lewej: Rektor UMCS prof. Stanisław Michałowski, Dziekan Wydziału Politologii prof. Grzegorz Janusz, europoseł Paweł Zalewski, europosłanka prof. Lena Kolarska-Bobińska, wicemarszałek Województwa Lubelskiego dr Krzysztof Grabczuk, wicekonsul Ukrainy w Lublinie Witalij Bilyj

trum Analiz „Polityka” Igor Popov, wcześniej przewodniczący Komitetu Wyborców Ukrainy (1996–2009) podkreślił znaczenie międzynarodowej legitymizacji wyborów na Ukrainie. Politycy państw europejskich uznali je za sprawdzian dla ukraińskiej demokracji. Popov odnotował, że na danym etapie decyzje, które będą podjęte przez UE, dadzą prawdziwą ocenę zgodności wyborów ze standardami międzynarodowymi. Postawił też tezę, że w przypadku, jeżeli Przewodniczący Komisji Europejskiej José Manuel Barroso podpisze umowę stowarzyszeniową w styczniu–lutym 2013 r., będzie to uznanie wyborów i wybranego parlamentu, jeśli nie – może być to początkiem nowego kryzysu w stosunkach między Ukrainą a UE.

Proces wyborczy na Ukrainie zakończono 13 listopada 2012 r., kiedy opublikowano oficjalne wyniki wyborów. Do 450-osobowej Rady Najwyższej wybrano 445 deputowanych, reprezentujących dziewięć partii oraz liczne grono tzw. niezależnych posłów. Wybory odbyły się według systemu mieszanego: 225 deputowanych wybierano w systemie proporcjonalnym z list partyjnych (5% próg wyborczy), a kolejnych 225 w jednomandatowych okręgach wyborczych (większość względna). Próg zaporowy w systemie proporcjonalnym przekroczyły: Partia Regionów (30%), Zjednoczona Opozycja „Batkiszczyzna” (25,5%), „UDAR” (13,9%), Komunistyczna Partia Ukrainy (13,3%) i „Swoboda” (10,4%). Z uwzględnieniem mandatów wywalczonych w systemie większościowym układ sił w Radzie Najwyższej przedstawia się następująco: Partia Regionów – 185, Zjednoczona Opozycja „Batkiszczyzna” – 101, „UDAR” – 40, „Swoboda” – 37, Komunistyczna Partia Ukrainy – 32, „Jedyno Centrum” – 3, „Sojusz” – 1, Partia Radykalna – 1 oraz 43 mandaty wywalczyli kandydaci „niezależni”. W pięciu jednomandatowych okręgach wyborczych nie udało się ustalić wyniku głosowania, dlatego Centralna Komisja Wyborcza zaleciła powtórzenie tam wyborów.

Wybory parlamentarne na Ukrainie wzbudziły duże zainteresowanie społeczności międzynarodowej, bacznie przyglądającej się respektowaniu zasad demokratycznych. Większość obserwatorów międzynarodowych odnotowała cofanie się w rozwoju demokratycznym Ukrainy. Z kolei premier M. Azarov zapewniał, że były to w historii niepodległej Ukrainy najbardziej demokratyczne wybory. Zaapelował do partii parlamentarnych o konstruktywną współpracę na rzecz rozwoju państwa. Partia Regionów zapowiedziała, że doprowadzi do powstania w Radzie Najwyższej proeuropejskiej koalicji większościowej. Proeuropejskie stanowisko zajęła także opozycyjna koalicja mniejszościowa z udziałem „Batkiszczyzny”, „UDAR-u” i „Swobody”. Jednak bez przestrzegania zasad demokratycznych Partii Regionów będzie trudno przekonać nie tylko UE, ale także opozycję parlamentarną do proeuropejskich zamiarów.

Mgr Kateryna Potyahaylo

NOWOCZESNY MODEL ZARZĄDZANIA W UMCS

1 września 2012 r. Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej rozpoczął realizację projektu „Nowoczesny model zarządzania w UMCS”, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Jest on odpowiedzią na sformułowane w Strategii Rozwoju UMCS cele operacyjne, których wdrożenie pozwoli na wypełnienie Misji i Wizji UMCS.

 Rozwój Zintegrowanego Informatycznego Systemu Zarządzania Uczelnią (ZISZU), obejmujący opracowanie modułów do obsługi obszarów: kadrowo-płacowego, zarządzania majątkiem, kontrolingu finansowego projektów oraz obsługi badań naukowych z bazą ekspertów, pozwoli na optymalizację systemu zarządzania. Nowoczesne oprogramowanie i narzędzia usprawnią pracę jednostek Uczelni w ramach kluczowych obszarów oraz przyczynią się do wzrostu efektywności pracowników. Wdrożenie czterech modułów ZISZU umożliwi m.in.: wprowadzenie zarządzania zasobami ludzkimi, poprawę zarządzania majątkiem czy szerszą promocję i współpracę Uczelni w dziedzinie badań naukowych.

Dodatkowo, w ramach projektu opracowana zostanie procedura oraz wdrożony system do zarządzania praktykami zawodowymi i platforma do komunikacji z absolwentami. Działania te spowodują poprawę jakości obsługi studentów, dostosowanie oferty dydaktycznej do potrzeb rynku pracy oraz budowanie pozytywnych relacji z absolwentami UMCS.

Projekt zakłada również podniesienie kompetencji kadry kierowniczej w zakresie zarządzania strate-

gicznego oraz wyposażenie Uczelni w procedury i narzędzia do zarządzania inicjatywami strategicznymi. Kadra kierownicza UMCS będzie uczestniczyła w szkoleniach z zarządzania programami, projektami, ryzykiem, zmianą, konfliktem oraz równości szans płci w zarządzaniu.

Realizacja projektu wpłynie pozytywnie na całą Uczelnię, jej pracowników, studentów, a także otoczenie zewnętrzne, w szczególności pracodawców, poprzez poprawę efektywności pracy jednostek UMCS oraz sprawności i jakości obsługi podstawowych procesów (m.in. kształcenia, finansów i badań).

W przyszłości korzyść z projektu odniosą także studenci – przyszli absolwenci, którzy dzięki narzędziom włączającym pracodawców do procesu kształcenia nabędą wiedzę, kompetencje i umiejętności praktyczne przystosowane do potrzeb współczesnego rynku pracy. Profesjonalne zarządzanie strategiczne oraz inicjowanie współpracy z otoczeniem wspierać będzie rozwój Uniwersytetu oraz kreować wizerunek uczelni o gruntowanej i stabilnej pozycji.

Szczegółowe informacje na stronie: www.nowoczesny.umcs.lublin.pl

Anna Polaczek
Małgorzata Południuk

Fot. Tomasz Skrzypek

INTEGRACJA NOWEJ

W dniach 23–25 listopada 2012 r. w Kazimierzu Dolnym odbyła się XV Międzynarodowa Konferencja Naukowa INTEGRATION 2012

 Problematyka będąca przedmiotem tegorocznej konferencji wpisuje się w obszar wyzwań związanych z nową gospodarką, która oparta jest na wiedzy, kapitale intelektualnym, a zasoby niematerialne pełnią w niej decydującą rolę. Rozróżnia się integrację gospodarczą, społeczną, systemową, w zarządzaniu, w edukacji itp. Integracja w warunkach zmienności bliższego i dalszego otoczenia staje się koniecznością, bo tworzy szanse na sukces, który wymaga aktywności, inwencji, chęci, kreatywności, odwagi oraz pomysłu, myślenia i działania. Konkluzją niniejszej konferencji może być myśl zawarta w referacie planarnym, wygłoszonym przez prof. E. Skrzypek: „Skuteczna integracja możliwa jest, gdy oparta jest na wiedzy, etyce, moralności i ukierunkowana jest na dobro człowieka”.

Tegoroczna konferencja zgromadziła 130 uczestników, przedstawicieli wielu przedsiębiorstw i instytutów naukowo-badawczych, 42 uczelni (w tym 21 uniwersytetów, 8 politechnik, 5 akademii, 4 szkół wyższych), studentów I, II i III stopnia. Uczestnicy konferencji napisali 88 referatów, które stanowiły treść

ZARZĄDZANIA W WARUNKACH GOSPODARKI – INTEGRATION 2012

sześciu monografiach tj. Zintegrowany system zarządzania w usługach, Metody zintegrowanego zarządzania, Integracja zarządzania w warunkach GOW, Zintegrowany system zarządzania w organizacjach, Jakościowe aspekty integracji zarządzania, Integration in management.

Podczas konferencji odbyła się sesja plenarna dotycząca integracji w warunkach nowej ekonomii i w nauce oraz instrumentów integracji zarządzania, w której referaty wygłosiło 12 profesorów: Elżbieta Skrzypek, Romuald Kolman, Stanisław Tkaczyk, Julian Maharii, Tadeusz Borys, Alojzy Nowak, Tadeusz Wawak, Jarosław Wołeszo, Arkadiusz Potocki, Zofia Zymonik, Krystyna Lisiecka, Janusz Berdowski oraz prezes firmy Radwag dr Witold Lewandowski. W drugim dniu odbyły się sesje prowadzone równolegle w trzech panelach tematycznych. Ich problematyka dotyczyła powiązań między integracją zarządzania a jakością. Przedstawiono także wyniki warsztatów prowadzonych przez zespół z Poznania (dr Aneta Wysokińska-Senkus, dr Piotr Senkus i mgr inż. Maciej Konecki), który przeprowadził profesjonalne warsztaty ze studentami Wydziału Ekonomicznego. Wyniki tego spotkania zostały zapre-

zentowane, ocenione i nagrodzone książkami oraz zaproszeniem studentów do firmy ASMET – Laureata Polskiej Nagrody Jakości oraz do firmy PEC w Białej Podlaskiej. Obrady konferencyjne wzbogacone zostały przez piękny występ Zespołu Tańca Ludowego UMCS.

Wyrażam serdeczne podziękowania Władzom Rektorskim UMCS za uświetnienie konferencji poprzez jej uroczyste otwarcie i aktywny udział Prorektora prof. Ryszarda Mojaka w imieniu JM Rektora prof. Stanisława Michałowskiego. Dziękuję za obecność członkom Kolegium Dziekańskiego Wydziału Ekonomicznego, dyrektorowi Instytutu Ekonomii i Finansów prof. Henrykowi Ronkowi, dyrektorowi Instytutu Zarządzania prof. Agnieszce Sitko-Lutek oraz pracownikom Wydziału uczestniczącym w obradach. Już dziś zapraszam do udziału w XVI Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Uwarunkowania i konsekwencje dojrzałości organizacji MATURITY 2013”, która odbędzie się w dniach 22–24 listopada 2013 r. w Kazimierzu Dolnym.

Prof. Elżbieta Skrzypek
*Przewodnicząca Rady Naukowej
XV Międzynarodowej
Konferencji Naukowej
INTEGRATION 2012*

Konferencje międzynarodowe, organizowane przez Katedrę Zarządzania Jakością i Wiedzą:

TQM 1998 – Total Quality Management; IMS 1999 – Zintegrowane systemy zarządzania; EFEKT 2000 – Efektywność systemów zarządzania; INFO 2001 – Zarządzanie wiedzą i informacją w procesie doskonalenia jakości; FUTURE 2002 – Zarządzanie przyszłością przedsiębiorstwa; VALUE 2003 – Wpływ zasobów niematerialnych na wartość firmy; SUCCES 2004 – Uwarunkowania sukcesu przedsiębiorstwa w gospodarce opartej na wiedzy; INTELLEKT 2005 – Kapitał intelektualny jako szansa na poprawę jakości zarządzania w warunkach globalizacji; EXCELLENCE 2006 – Sposoby osiągnięcia doskonałości organizacji w warunkach zmienności otoczenia; QUALITY OF LIFE 2007 – Jakość życia w społeczeństwie informacyjnym; INNOVATION 2008 – Wpływ zarządzania procesowego na jakość i innowacyjność przedsiębiorstwa; ACTIVITY 2009 – Kreatywność i przedsiębiorczość w pro jakościowym myśleniu i działaniu; QUALITY & ETHICS 2010 – Wpływ jakości i etyki na efektywność organizacji uczącej się; QUALITY & MANAGEMENT 2011 – Wpływ jakości na doskonalenie zarządzania zasobami niematerialnymi w turbulentnym otoczeniu oraz INTEGRATION 2012.

KONFERENCJA ECREA – „SOCIAL MEDIA AND GLOBAL VOICES”

W dniach 24–27 października 2012 r. w Stambule w Turcji odbyła się czwarta konferencja European Communication Research and Education Association (ECREA) – organizacji zrzeszającej komunikologów i badaczy mediów z całej Europy oraz spoza jej granic.

W obradach wzięło udział ponad tysiąc uczestników. Tegoroczne hasło spotkania „Social Media and Global Voices” zainicjowało debatę dotyczącą nowych mediów, społeczeństwa sieci, kultury konwergencji, przestrzeni interakcji, funkcjonowania i dostępu do mediów społecznych jako demokratycznej platformy, ekspresji artystycznej w nowych i tradycyjnych mediach, zagadnień wielokulturowości, mediów lokalnych oraz polityki ekonomicznej mediów.

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej reprezentowała podczas konferencji dr Grażyna Stachyra z Zakładu Komunikacji Społecznej. W wystąpieniu, w ramach panelu „Radio Research”, zatytułowanym „Radio in a workplace – between hard work and leisure” zaprezentowała wyniki swoich badań dotyczących recepcji przekazu radiowego przez słuchaczy w trakcie wykonywania obowiązków zawodowych. Badania takie pozwalają spojrzeć na medium radiowe przez pryzmat kulturowego zacieraania się granic między pracą i czasem wolnym we współczesnym społeczeństwie. W wyniku wyborów przeprowadzonych w trakcie konferencji dr Grażyna Stachyra została wiceprzewodniczącą Sekcji Badań Radia ECREA. W skład nowego zarządu Sekcji weszli także prof. Guy Starkey z Uniwersytetu w Sunderland (przewodniczący) oraz prof. Madalena Oliveira z Uniwersytetu Minho w Bradze, którzy w czerwcu 2012 r. gościli na Wydziale Politologii jako uczestnicy konferencji „Radio and Society 2” zorganizowanej przez Zakład Komunikacji Społecznej.

Grażyna Stachyra

Fot. Paweł Onochin

Prof. dr hab. Zbigniew Jasiewicz (Instytut im. O. Kolberga i UAM), nesor polskiej etnologii

O NIEMATERIALNYM DZIEDZICTWIE KULTUROWYM NA UMCS

Kwestie dotyczące działań formalno-prawnych i praktycznych, związanych z implementacją Konwencji UNESCO z 2003 r. ds. niematerialnego dziedzictwa kulturowego, stały się tematem przewodnim międzynarodowej konferencji naukowej zorganizowanej w dniach 25–26 października 2012 r. przez Zakład Kultury Polskiej Instytutu Kulturoznawstwa UMCS oraz Narodowy Instytut Dziedzictwa. Konferencja „Niematerialne dziedzictwo kulturowe: źródła – wartości – ochrona” miała charakter interdyscyplinarny, a ze względu na temat cieszący się ostatnio ogromnym zainteresowaniem, zgromadziła badaczy z ośrodków naukowych z kraju i z zagranicy, a także przedstawicieli ważnych instytucji kultury z Polski. Wśród 65 referentów znaleźli się badacze i specjaliści wielu dziedzin, m.in. antropologii, etnologii, folklorystyki, etnomuzykologii, kulturoznawstwa, językoznawstwa, prawa i innych.

Patronat honorowy nad konferencją objął Polski Komitet ds. UNESCO oraz rektor UMCS prof. Stanisław Michałowski, który uroczystie rozpoczął obrady. Obecny był również przedstawiciel władz województwa – wicemarszałek Tomasz Pękalski, który odczytał petycję lubelskich środowisk naukowych i kulturalnych w sprawie utworzenia w Lublinie jednostki organizacyjnej do spraw ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego.

W pierwszej sesji plenarnej, mającej charakter wprowadzający, przedstawiono generalne problemy związane z rozumieniem zakresu i sposobów funkcjonowania ochrony dziedzictwa niematerialnego w warunkach polskich. Głos zabrali wybitni specjaliści w tej dziedzinie: prof. Sławomir Ratajski – Sekretarz Generalny Polskiego Komitetu ds. UNESCO, prof. Jerzy Bartmiński z UMCS, prof. Zbigniew Jasiewicz z Instytutu im. Oskara Kolberga i Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu oraz Bartosz Skaldawski, zastępca dyrektora Narodowego Instytutu

Dziedzictwa, który omówił podstawowe założenia Konwencji i plan jej implementacji w Polsce.

Tematem przewodnim drugiej sesji były wieloaspektowo rozumiane wartości rozpatrywane w kontekście ochrony niematerialnego dziedzictwa. W tej części głos zabrali prof. Leon Dyczewski oraz ks. prof. Piotr Moskał z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, podnosząc kwestie związane z istotnym wkładem katolicyzmu w budowę polskiego obrazu kulturowego, co w kontekście Konwencji może być elementem istotnym i wyróżniającym. Prof. Lech Śliwonik z Akademii Teatralnej w Warszawie i Towarzystwa Kultury Teatralnej, mówiąc o „skarbach ginącego piękna”, podkreślał kulturotwórczą rolę ogólnopolskich sejmików teatrów wiejskich.

Dalsze obrady odbywały się w tematycznie wydzielonych sekcjach. Tu na uwagę zasługuje panel poświęcony kwestiom formalno-prawnym związanym z wdrażaniem Konwencji, które wyjaśniali dr Hanna Schreiber (UW), dr Adam Jankiewicz (Try-

bunał Konstytucyjny), mgr Katarzyna Sadowska-Mazur i Julia Włodarczyk (NID).

Istotnym elementem niematerialnego dziedzictwa kulturowego jest niewątpliwie język, któremu poświęcono jedną z sekcji. W tej dziedzinie głos zabrali doc. Inna Kowalczyk z Akademii Ostrogskiej (Ukraina), prof. Jerzy Sierociuk z UAM, prof. Jadwiga Wronicz z PAN i prof. Halina Pelcowa z UMCS. Referenci zgodnie podkreślali, że język – a zwłaszcza jego bogactwo gwarowe – jest nośnikiem niematerialnego dziedzictwa.

W kolejnych sekcjach głos zabrali praktycy, którzy zaprezentowali własne propozycje tematyczne, badawcze i dokumentacyjne. Różnorodność przedstawionych zjawisk kulturowych pokazała, że wybór konkretnych, a zarazem typowych i reprezentatywnych elementów kulturowych, które mogłyby zostać wpisane na krajową, a następnie światową listę UNESCO, nie będzie sprawą prostą. Wśród licznych i ciekawych propozycji pojawiły się m.in.: muzyka tradycyjna, instrumenty ludowe (np. dudy), ►

Fot. Aleksandra Paprot

Praca podczas warsztatów dla ekspertów organizacji pozarządowych i instytucji kultury w sprawie Konwencji UNESCO o ochronie niematerialnego dziedzictwa kulturowego z 2003 r.

Fot. Paweł Onochin

Obrady nad niematerialnym dziedzictwem kulturowym w Sali Rady Wydziału Humanistycznego UMCS

obrzęd procesyjnego składania wotywnych figurek woskowych, historia mówiona, gesty obrzędowe, kołędowanie (np. chodzenie z żywymi zwierzętami), pożywienie (np. drobne ciasteczka cieszyńskie), obrzędy i zwyczaje mniejszości narodowych, cmentarze jako miejsca pamięci kulturowej i inne.

Integralną częścią konferencji były ogólnopolskie warsztaty dla ekspertów organizacji pozarządowych i instytucji kultury (organizatorzy: Polskie Towarzystwo Ludoznawcze, Stowarzyszenie Twórców Ludowych i Narodowy Instytut Dziedzictwa), mające na celu wypracowanie wspólnego stanowiska dotyczącego sposobów realizacji Konwencji na gruncie polskim oraz zintegrowanie ekspertów organizacji pozarządowych i instytucji kultury jako praktyków zainteresowanych współuczestnictwem w jej realizacji. Trzeba dodać, że lubelskie spotkanie dla ekspertów było kontynuacją warsztatów, których pierwsza edycja odbyła się 18 czerwca 2012 r. w Warszawie. Tym razem wzięło w nich udział 39 przedstawicieli organizacji pozarządowych, instytucji kulturalnych i naukowych. Warsztaty poprowadziły: dr Anna Weronika Brzezińska (UAM, Zarząd Główny PTL), dr Hanna Schreiber (Instytut Stosunków Międzynarodowych UW,

Rada Naukowa STL) oraz dr Katarzyna Smyk (Zakład Kultury Polskiej UMCS, Rada Naukowa STL, PTL Lublin). Pierwszego dnia warsztaty przybrały formę żywej dyskusji, którą wywołała prezentacja projektu wniosku służącego wpisowi wybranego elementu na listę UNESCO. Uczestnicy przedstawili swoje stanowiska w tej kwestii, wymieniając i argumentując zarówno korzyści, jak i zagrożenia płynące z pojawienia się polskiego elementu dziedzictwa kulturowego na światowej liście UNESCO. Pozytywnym wnioskiem kończącym pierwszy dzień warsztatów było jednak to, że społeczeństwo powinno w sposób kreatywny zapewnić żywotność zjawiskom kulturowym w taki sposób, aby podejmowane działania zapewniały zrównoważony dialog pomiędzy rozwojem kulturowym uwarunkowanym przez środowisko a człowiekiem, który stanowi jego centrum i sam zapewnia sobie świadome dojrzewanie i trwanie.

Drugi dzień spotkania ekspertów miał charakter typowo warsztatowy. Uczestnicy, pracując w grupach, uzupełniali tzw. listę dobrych praktyk służącą wypracowaniu jak najlepszej formy opisu tych zjawisk kulturowych, które należy objąć ochroną. Na konkretnych przykładach opracowywano strategię konsultacji społecznych oraz przebieg opisu danego elementu. Mo-

deratorki warsztatów skrupulatnie zbierały wszelkie uwagi dotyczące zagrożeń, jakie może nieść ze sobą wpisanie na listę, a także te związane z opracowaniem i uzupełnianiem dokumentów formalnych.

Warsztaty stały się okazją do wymiany poglądów i doświadczeń, zwłaszcza jeśli chodzi o kwestie realnych zagrożeń i korzyści płynących z realizacji Konwencji. Pełniły też funkcję integracyjną, pokazując, że kwestie te są ważne przede wszystkim z kulturowego i ogólnospołecznego punktu widzenia, zarówno dla badaczy kultury, jak i dla praktyków animatorów.

Na zakończenie, w uroczystym podsumowaniu sesji, głos zabrali główni organizatorzy: prof. Jan Adamowski (dyrektor Instytutu Kulturoznawstwa UMCS, przewodniczący Zespołu ds. niematerialnego dziedzictwa kulturowego przy Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego) oraz dr K. Smyk (sekretarz konferencji), przedstawiając najważniejsze wnioski z sesji oraz projekty dalszych działań. O konieczności realizacji zapisów Konwencji poinformowała mgr Joanna Cicha-Kuczyńska z Departamentu Współpracy z Zagranicą MKiDN. Wnioski i refleksje ze spotkań warsztatowych zaprezentowały dr A. W. Brzezińska i dr H. Schreiber. Nie zabrakło też miłych słów ze strony samych uczestników konferencji, którzy wyrazili uznanie dla organizatorów tego dużego przedsięwzięcia, a także nadzieję na kontynuację spotkań.

Pozostaje wierzyć, że konferencja przyniesie wymierne korzyści, najpierw w postaci publikacji, a następnie – udokumentowania i opisu wielu zjawisk niematerialnego dziedzictwa i wreszcie – pierwszego polskiego wpisu na światową listę niematerialnego dziedzictwa kulturowego UNESCO. A UMCS nieodwracalnie pozostanie znaczącym centrum działań dla tego etapu kształtowania się polskiego systemu ochrony dziedzictwa kulturowego.

Katarzyna Kraczoń

Fot. Archiwum Autorki

Uczestnicy międzynarodowej konferencji EUROJOS w Sali Rady Wydziału Humanistycznego

AKSJOSFERA SŁOWIAN I ICH SĄSIADÓW – Z PERSPEKTYWY LINGWISTYCZNEJ

Już po raz szósty spotkali się uczestnicy międzynarodowego konwersatorium naukowego „Językowo-kulturowy obraz świata Słowian” (EUROJOS), zainicjowanego przed kilkoma laty przez prof. Jerzego Bartmińskiego. W ramach tego gremium współpracę zadeklarowało ponad sto osób z 16 krajów.

 Tak jak poprzednio, czyli we wrześniu 2010 r., spotkanie przybrało formę międzynarodowej konferencji naukowej zorganizowanej przez Instytut Filologii Polskiej UMCS i Instytut Sławistyki PAN, a także przez Komisję Etnolingwistyczną przy Międzynarodowym Komitecie Sławistów i Fundację Sławistyczną. Tym razem tematem rozważań były „Koncepty: DOM, EUROPA, WOLNOŚĆ, PRACA, HONOR w aksjoserferze Słowian i ich sąsiadów”.

Pierwsza część konferencji, poświęcona problemom metodologicznym EUROJOS, odbyła się 21 listopada 2012 r. w Warszawie. Obrady poprzedziło wręczenie prof. Renacie Grzegorzczukowej dedykowanego jej 24. tomu „Etnolingwistyki” – międzynarodowego czasopisma zrodzonego i redagowanego w środowisku lubelskich etnolingwistów, któremu pani profesor od wielu lat służy swą wiedzą, radą i życzliwą krytyką.

Podczas warszawskiego posiedzenia o założeniach, celach i spo-

sobach opisu wartości utrwalonych w różnych językach mówili profesorowie: Jerzy Bartmiński z UMCS i z Instytutu Sławistyki PAN, Wojciech Chlebda z Uniwersytetu Opolskiego, Stanisława Niebrzegowska-Bartmińska z UMCS, Swietłana Tołstojowa i Irina Siedakowa z Rosyjskiej Akademii Nauk, Jelena Bieriezowicz z Uniwersytetu Uralskiego, Aleksiej Judin z Uniwersytetu w Gandawie, Hanna Popowska-Taborska z Instytutu Sławistyki PAN oraz Jadwiga Puzynina i Renata Grzegorzczukowa z Uniwersytetu Warszawskiego. Raport o stanie prac w ramach konwersatorium EUROJOS przedstawili prof. Maciej Abramowicz z OBTA i dr Iwona Bielińska-Gardziel z Instytutu Sławistyki PAN.

Druga część konferencji odbyła się 22 i 23 listopada 2012 r. w Lublinie w murach Wydziału Humanistycznego naszej Uczelni. W obradach wzięli udział rektor UMCS prof. Stanisław Michałowski, dziekan Wydziału Humanistycznego prof. Robert Litwiński i dyrektor

Instytutu Filologii Polskiej prof. Barbara Czwornóg-Jadczak. Uczestnicy lubelskiego spotkania wysłuchali 34 referatów poświęconych analizie pięciu konceptów wymienionych w tytule konferencji. Podstawą obserwacji oprócz polszczyzny były języki: rosyjski, białoruski, ukraiński, łemkowski, bułgarski, serbski, niemiecki, francuski i angielski. Autorzy wystąpień – reprezentujący ośrodki polskie (Lublin, Warszawę, Opole, Wrocław, Poznań, Rzeszów, Pułtusk, Katowice) i zagraniczne placówki naukowe z Rosji, Ukrainy, Białorusi, Serbii, Belgii – w opisie nazw wartości wykorzystali dane systemowe, ankietowe i tekstowe. Spotkanie dało okazję do porównania efektów zastosowania jednolitej metodologii do zróżnicowanej materii językowej, a także do omówienia nowych pomysłów badawczych.

Zwieńczeniem konferencji będzie pięć monograficznych tomów, poświęconych analizowanym podczas obrad konceptom.

Urszula Majer-Baranowska

Uczestnicy konferencji
podczas sesji terenowej
w Zamościu

Fot. Bartosz Skrzypek

GEOGRAFICZNE, SPOŁECZNE, TURYSTYCZNE I REKREACYJNE ASPEKTY KSZTAŁTOWANIA PRZESTRZENI

W dniach 11–13 października 2012 r. w Lublinie i Janowie Lubelskim odbyła się konferencja „Geograficzne, społeczne, turystyczne i rekreacyjne aspekty kształtowania przestrzeni”, zorganizowana przez Studenckie Koło Naukowe Turystyki i Rekreacji „Globtroter” działające przy Wydziale Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej UMCS. W wydarzeniu wzięło udział 21 studentów i doktorantów reprezentujących następujące uczelnie: Akademię Morską w Gdyni, Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie, Uniwersytet Śląski w Katowicach, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, Uniwersytet Wrocławski oraz Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie.

Uroczystego otwarcia dokonał prof. Radosław Dobrowolski – Dziekan Wydziału Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej. Następnie głos zabrała dr Jolanta Rodzoś – Prodziekan WNoZiGP. Wygłosiła inspirujące przemówienie, w którym podkreśliła rolę samodoskonalenia, rozwoju studentów, szczególnie w tym okresie życia, w którym się znajdują oraz pożytecznym wykorzystaniu czasu. Pani Prodziekan doceniła również inicjatywę studentów w zakresie organizacji konferencji.

Po oficjalnym otwarciu zaprezentowano pierwsze referaty tej konferencji, wygłoszone przez członków SKNTiR „Globtroter”: Karolinę Skoczylas „Kampanie promocyjne województwa lubelskiego i ich wpływ na wizerunek regionu” oraz Marlenę Gogół i Katarzynę Pioś „Wpływ Carnawalu Sztukmistrzów na środowisko społeczne Lublina”. Po referatach wprowadzających uczestnicy udali się na spacer po Lublinie, aby następnie pojechać do Ośrodka Edukacji Ekologicznej w Janowie Lubelskim.

Kolejny dzień rozpoczął się od sesji referatowej. Pierwsze wystąpienie, autorstwa Krzysztofa Dobosza i Marka Krawczyka – członków SKNTiR „Globtroter”, było próbą odpowiedzi na pytanie „Jak przestrzeń wirtualna może zachęcić nas do podróżowania?” Tego dnia uczestnicy potrafili zainspirować nas jeszcze wieloma niezwykle ciekawymi zagadnieniami. Tematy takie jak: „Propozycja ścieżek dydaktyczno-rekreacyjnych na terenie gminy Ustronie Morskie” przygotowany przez Karolinę M. Trąbkę, Olę M. Grajek ze Studenckiego Koła Naukowego Geografów Uniwersytetu Śląskiego, „Urządzenia outdoor fitness jako przykład zagospodarowania rekreacyjnego przestrzeni publicznych w Polsce” przedstawiony przez Karolinę Lukasek z Naukowego Koła Turystyki i Hotelarstwa Akademii Morskiej w Gdyni czy też

„Lubelskie ośrodki SPA na tle obiektów w Polsce” wygłoszony przez mgr. Bartosza Skrzyпка z SKNTiR „Globtroter”, wzbudzały wiele podziwu, pytań i wątpliwości, które prowadziły do dyskusji.

Druga sesja referatowa nie zwolniła tempa i studenci prezentowali absorbujące uwagę treści. Otworzyły ją członkini

Studenckiego Koła Naukowego Geografów Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie: Anna Wilk-Juraszek, Idalia Płowy i Magdalena Opalka wystąpieniem „Ścieżki rozwoju małych miast Polski w świetle idei Cittaslow”. Kolejne poruszane tematy nie pozwalały na chwilę bezmyślnego słuchania: „Wpływ zjawiska suburbanizacji na kształtowanie przestrzeni na przykładzie obszaru podmiejskiego Lublina” Grzegorza Iwanickiego z UMCS; „Być miastem czy nie? Analiza wypowiedzi ankietowych mieszkańców wsi Święciechowa na temat przyszłości swojej miejscowości” Michała Suszczewicza z Koła Naukowego Studentów Geografii im. J. Czyżewskiego Uniwersytetu Wrocławskiego; „Turystyczne i rekreacyjne zagospodarowanie przestrzeni wokół Jeziora Długiego w Olsztynie” Dominiki Wiktorowskiej i Moniki Wolf z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie.

Sesję zakończyły referaty doktorantów Wydziału Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej UMCS: „Narodowe Trasy Turystyczne Norwegii jako doskonały sposób eksponowania dziedzictwa naturalnego kraju” mgr Agnieszki Kępskiej i „Analiza atrakcyjności turystycznej miast województwa podkarpackiego” mgr. Adama Gruchoły.

Kolejną, trzecią sesję rozpoczęły referaty przygotowane przez doktorantów z Uniwersytetu Śląskiego, które również wzbudziły duże zainteresowanie: „Wpływ pochówku na właściwości fizykochemiczne gleb” mgr. Leszka Majgiera; „Datowanie dendrochronologiczne obiektów dziedzictwa kulturowego – wybrane przykłady z Tatrzańskiego Parku Narodowego, Ojcowskiego Parku Narodowego i Muzeum Wsi Opolskiej” mgr Magdaleny Opaly oraz „Wybrane aspekty chemizmu wód antropogenicznych mokradeł w rejonie Częstochowy” Tomasa Parusela. Kończącym sesję był mgr Bartosz Skrzypek (UMCS), który zaprezentował referat „Lasy Janowskie – wczoraj i dziś”, stanowiący wstęp do wycieczki.

Wprowadzeni w „klimat” Lasów Janowskich uczestnicy konferencji udali się na przejażdżkę wojskową, terenową ciężarówką. Zobaczyliśmy Uroczysko Szklarka, gdzie znajduje się zachowawcza hodowla konika biłgorajskiego oraz Uroczysko Kruczek, czyli miejsce o charakterze religijno-patriotycznym z kapliczką św. Antoniego.

Na zakończenie dnia wręczono dyplomy dla wszystkich uczestników konferencji i wykonano

pamiątkowe zdjęcie. Po wysiłku umysłowym, wszyscy szczęśliwi i pełni wigoru czekali na zapowiedziane w programie imprezę w klimatach hawajskich i animację. Uczestnicy nie zawiedli się. Organizatorzy poprowadzili również na wysokim poziomie część rozrywkową konferencji, pozwalając wszystkim „wyszaleć się”.

Ostatniego dnia odbyła się sesja terenowa. Organizatorzy, chcąc pokazać studentom z różnych części Polski piękno Lubelszczyzny, zaplanowali wyjazd do Zwierzyńca, Szczepieszyna i Zamościa. Wszyscy z ciekawością więc czekali na pierwszy punkt owej podróży czyli Zwierzyniec. Zwiedzanie rozpoczęło się od urokliwych miejsc tego miasteczka: Kościółka na wodzie oraz stawów Echo. Dzięki uprzejmości Roztoczańskiego Parku Narodowego zaistniała możliwość bezpłatnego wejścia na ścieżkę dydaktyczną na Bukową Górę oraz Piaseczną Górę, z czego ochoczo wszyscy skorzystali. Kolejnym punktem na trasie był Szczepieszyn z osławionym pomnikiem chrząszcza, który stał się tłem dla licznych fotografii. Opuuszczając tę miejscowość, wszyscy mieli w głowach jej wielokulturową historię. Końcowym punktem był Zamość, gdzie zaplanowano zakończenie sesji terenowej. Uczestnicy podziwiali z zachwytem to „miasto idealne”, jego starówkę i piękny renesansowy ratusz. Z pewnością wszyscy będą wspominać tę konferencję, nawiązane przyjaźnie, powiększony bagaż doświadczeń i zdobytą wiedzę.

Paweł Antoń

Fot. Archiwum SKNE

SKNE z p. Reginą Czarnecką z Niemirowa

NAUKOWY MIELNIK

Po raz kolejny mieszkańcy Gminy Mielnik otworzyli drzwi swoich domów dla studentów Studenckiego Koła Naukowego Etnolingwistów UMCS.

Młodzi lubelscy etnolingwiści pod kierunkiem dr Joanny Szadury z Instytutu Filologii Polskiej UMCS uczestniczyli w terenowym obozie naukowym. Przez pięć dni (5–9 listopada 2012 r.) zbierali materiały dotyczące korowaja mielnickiego. To kolejny etap w realizacji projektu badawczego pn. „Pieczywo obrzędowe”. Tym razem studenci rozmawiali z mieszkańcami Mielnika, Niemirowa, Pawłowicz, Osłowa, Radziwiłówki, Sutna, Wilanowa oraz Moszczony Królewskiej. Finalizacją tych prac będzie wydanie naukowej monografii o tym obrzędowym pieczywie. Zebrane przez etnolingwistów relacje trafią również do mielnickiego muzeum.

Dzięki życzliwości i zaangażowaniu wójta Gminy Mielnik – Adama Toboty oraz kierownika Gminnego Ośrodka Kultury, Sportu i Rekreacji – Michała Bogackiego młodzi naukowcy od 2010 r. cyklicznie odwiedzają Mielnik i rejestrują żywą w tym regionie kulturę ludową. W ramach podjętej współpracy SKNE UMCS z Gminą Mielnik oraz GOKSiR studenci mieli możliwość czynnego uczestnictwa w Festiwalu Korowaja, Pikniku Historycznym oraz Muzycznych Dialogach nad Bugiem. Natomiast mielnicki artyści ludowi wspólnie z lubelskimi etnolingwistami przeprowadzili warsztaty pieczenia korowaja (podczas Mikołajek Folkowych w 2010 r.) oraz „Pisania i czytania pisanek” (podczas Drzwi Otwartych UMCS, 16 marca 2012 r.).

Bez wątpienia mielnickie tereny mogą poszczycić się bogatą kulturą ludową, unikalną w skali kraju. Współpraca władz gminy ze środowiskiem naukowym jest o tyle istotna, że ma na celu pokazanie wartości i ochronę materialnego i niematerialnego dziedzictwa kulturowego regionu.

Mateusz Kasiak, SKNE UMCS

Fot. Archiwum SKN „Głobroter”

Uczestnicy konferencji po sesji referatowej w Janowie Lubelskim

Obrady Studenckiego Okrągłego Stołu

ROK 2012 – ROKIEM ROSYJSKIEJ HISTORII

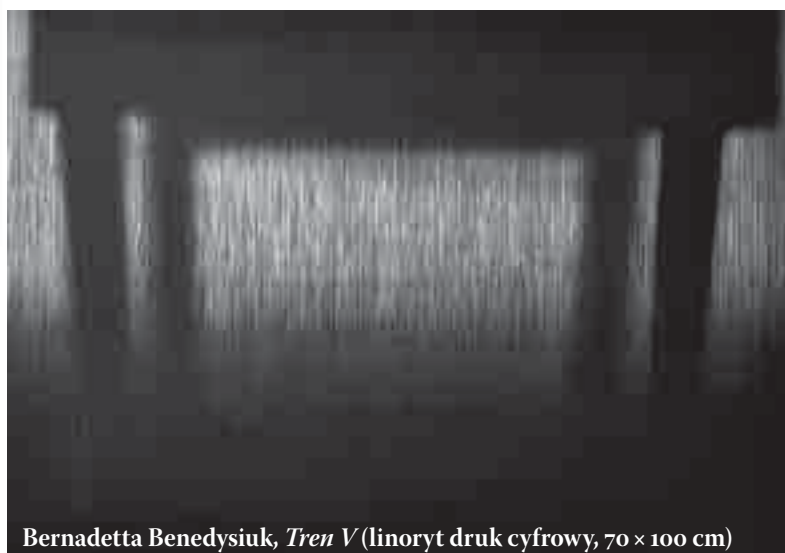
27 listopada 2012 r. w Centrum Języka i Kultury Rosyjskiej odbył się III Studencki Okrągły Stół „Wydarzenie Wojny Ojczyźnianej 1812 roku w kulturze rosyjskiej” («Событие Отечественной войны 1812 года в русской культуре»).

W pracach Okrągłego Stołu wzięli udział studenci Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, Uniwersytetu Przyrodniczego, Uniwersytetu Warszawskiego i Państwowej Szkoły Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej.

Obrady otworzyły: dyrektor CJKR dr Swietłana Szaszkowa i zastępca dyrektora IFS dr Alina Orłowska. Wystąpienia studentów dotyczyły kulturowo-historycznego znaczenia Wojny Ojczyźnianej 1812 r., odzwierciedlenia Wojny Ojczyźnianej 1812 r. w literaturze i sztuce Rosji itd.: «Искусство эпохи Отечественной войны 1812 года (Культура, литература, живопись, музыка)» – Marianna Khodakivska, Regina Khodakivska, Veronika Khodakivska (KUL); «Приёмы монументализации военных действий 1812 г. в русском батальном искусстве» – Magda Stempka (UMCS); «Niektóre aspekty relacji polsko-rosyjskich w czasie Wojny Ojczyźnianej 1812 r.» – Małgorzata Kuchta (UW); «Война 1812 года в русской исторической песне» – Kamila Kuryło (UMCS); «Герой 1812 года в лирике Пушкина» – Emil Chroł (UMCS); «Влияние Отечественной войны на быт русского человека» – Viktoria Kozliuk, Ewelina Roślik (PSW im. Papieża Jana Pawła II, Biała Podlaska); «Костюмы эпохи Отечественной войны 1812 года в романе-эпопее Льва Толстого Война и мир» – Ewelina Banasińska (UW); «Места памяти о наполеоновских войнах в Калининградской области» – Sonia Auguścik, Monika Woźniak (UW); «Влияние Отечественной войны 1812 года на судьбы толстовских героинь» – Jakub Stasak, Volodymyr Krasko (UMCS); «Журналистика Отечественной войны 1812 года» – Katarzyna Czemierska, Ewelina Skubij, Kseniya Malakhova (UMCS).

Wszyscy uczestnicy otrzymali certyfikaty udziału w obradach III Studenckiego Okrągłego Stołu.

Dr Swietłana Szaszkowa, Dyrektor CJKR

Bernadetta Benedysiuk, *Tren V* (linoryt druk cyfrowy, 70 × 100 cm)

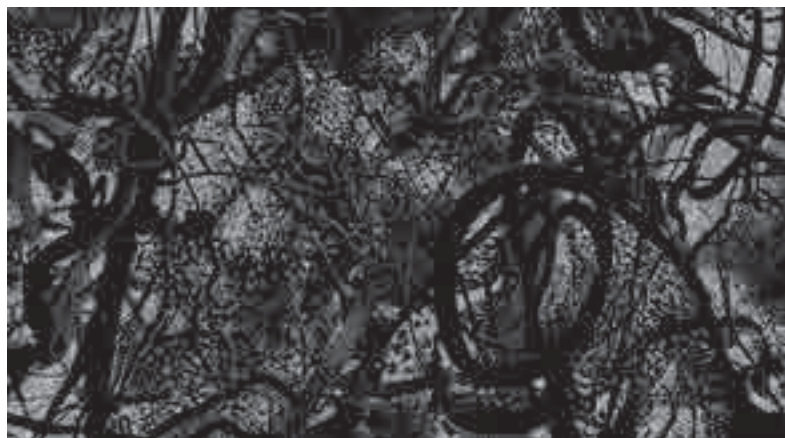
KONKURSOWE SUKCESY ABSOLWENTÓW I PRACOWNIKÓW WYDZIAŁU ARTYSTYCZNEGO

Jedną z miar jakości kształcenia na kierunkach artystycznych UMCS są sukcesy studentów i absolwentów Uczelni w konkursach artystycznych w kraju i za granicą. Każdy rok akademicki przynosi nowe osiągnięcia w tym zakresie. Warto więc odnotować, że w prestiżowym i mającym wieloletnią już tradycję Konkursie Graficznym im. Józefa Gielniaka, którego XII edycja odbyła się jesienią bieżącego roku w Jeleniej Górze, Grand Prix zdobyła Anna Rybak, absolwentka Instytutu Sztuk Pięknych UMCS, za ze-

staw grafik pt. *Labirynt myśli*, wykonany w technice linorytu.

Anna Rybak pochodzi z Radomia, dyplom obroniła we wrześniu 2012 r. Promotorem nagrodzonej pracy dyplomowej był dr hab. Krzysztof Szymanowicz – laureat tego samego konkursu sprzed ośmiu lat. „Konkurs ten – powiedział w relacji dla »Wiadomości Uniwersyteckich« dr hab. K. Szymanowicz – jest i mam nadzieję, że będzie nadal najważniejszym konkursem dla artystów grafików uprawiających technikę linorytu i inne techniki wypukłodrukowe. Wiadomość,

Anna Rybak, *Labirynt myśli IV* (linoryt 51 × 94 cm)

że moja dyplomantka Anna Rybak otrzymała główną nagrodę przyniosła mi wielką radość. Otrzymując Grand Prix osiem lat temu, nie myślałem, że będę się cieszył jako pedagog z sukcesu mojej dyplomantki”.

Wśród uczestników wystawy pokonkursowej znalazła się też Bernadetta Benedysiuk – również tegoroczna absolwentka kierunku grafika, która równolegle, we wrześniu br., wzięła udział w Triennale Młodej Grafiki przy Międzynarodowym Triennale Grafiki w Krakowie. Młoda artystka w znakomity sposób połączyła współczesne medium grafiki cyfrowej z linorytem kolorowym. Ponadto, w tym roku dużym sukcesem jest uczestnictwo innego absolwenta ISP – Karola Pomykały w Międzynarodowym Triennale Grafiki w Krakowie, Wiedniu i Falun.

Prace wymienionych artystek można zobaczyć na drugiej wystawie przygotowanej z okazji jubileuszu 40-lecia istnienia kierunków artystycznych na UMCS (poświęconej tym razem grafice warsztatowej) w „Galerii Zajezdnia” w listopadzie i grudniu 2012 r.

W tegorocznej edycji Międzynarodowego Konkursu na Rysunek im. Andriollego w Nałęczowie w wystawie konkursowej znalazły się prace artystów-pedagogów lubelskiej uczelni. Spośród 332 prac 130 artystów z 12 państw do wystawy zakwalifikowano 116 prac 80 artystów, w tym z Instytutu Sztuk Pięknych UMCS: dr. Bernarda Homziuka, dr. Anny Perłowskiej-Weiser, prof. Artura Popka, dr. hab. Marii Sękowskiej i dr. hab. Waldemara Szyzsa. Warto przypomnieć, że laureatem głównej nagrody tego konkursu w 2009 r. był dr. hab. Zbigniew Liwak, którego indywidualną wystawę rysunku równolegle zaprezentowano w Galerii Nałęczowskiego Ośrodka Kultury w listopadzie i grudniu 2012 r. Wystawę tegorocznego Konkursu im. Andriollego będzie można oglądać w 2013 r., m.in. w Lublinie (w Galerii Zajezdnia) i Warszawie oraz za granicą – Weronie we Włoszech i w Wiatce w Rosji. (pm)

Fot. Leszek Gawrysiak

Uczniowie podczas warsztatów – GIS Day 2012

GIS DAY NA WYDZIALE NAUK O ZIEMI I GOSPODARKI PRZESTRZENNEJ UMCS

Dzień Systemów Informacji Geograficznej (GIS Day) jest corocznym międzynarodowym świętem użytkowników Systemów Informacji Geograficznej, organizowanym z inicjatywy National Geographic Society oraz Environmental Systems Research Institute.

Tegoroczna edycja GIS Day odbyła się 14 listopada 2012 r. i została już po raz czwarty zorganizowana na UMCS przez Pracownię Geoinformacji Wydziału Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej. Odmienne niż w latach poprzednich, formuła GIS Day 2012 na Wydziale przybrała inną formę. W tym roku zorganizowano warsztaty geoinformatyczne dla uczniów szkół średnich z województwa lubelskiego, które prowadzili studenci Wydziału Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej: Jolanta Sołecka, Anna Ozimińska, Anna Rzucidło, Łukasz Kaim, Sylwia Sabat, Małgorzata Rzepka oraz Urszula Bronkowska. Osoby te odznaczają się dużą wiedzą z zakresu geograficznych systemów informacyjnych i w sposób bardzo przystępny dzielili się nią z uczniami przybyłymi na GIS Day.

Około 140 uczestników reprezentowało szkoły z Lublina (III LO im. Unii Lubelskiej, XIX LO im. M. i J. Kuncewiczów, PBSiG im. H. Łopacińskiego), Lubartowa (I LO, ZS nr 2 im. Księcia P. K. Sanguszkii), Świdnika (II LO im. K. K. Baczyńskiego) oraz Nałęczowa (ZS im. Z. Chmielewskiego).

Nieodłącznym i stałym elementem GIS Day na Wydziale Nauk o Ziemi i Gospo-

darki Przestrzennej jest konkurs – „Quiz z ortofotomapą”, który przeprowadzany był na początku każdej z sesji warsztatowych. Dalszym etapem warsztatów było zapoznanie uczniów z narzędziem ArcGIS Explorer Online. Prowadzący objaśniali interfejs tego narzędzia i prezentowali jego funkcjonalność. Zapoznali z możliwościami, jakie oferuje i pokazali, w jaki sposób można łatwo i szybko stworzyć swoją własną mapę.

Kolejnym etapem warsztatów była samodzielna praca uczniów. Na podstawie zdobytych wiadomości mieli do wykonania mapę gęstości zaludnienia Polski i wielkości województw. Uczestnicy musieli wykazać się umiejętnością publikacji wykonanych map i udostępnienia wygenerowanego linku do nich.

Częścią końzącą warsztaty było ogłoszenie wyników i wręczenie nagród dla laureatów konkursu „Quiz z ortofotomapą”. Fundatorem nagród była firma Esri Polska. Zdjęcia z GIS Day 2012 wraz ze stworzonymi przez uczniów mapami dostępne są na stronie Pracowni Geoinformacji: www.geoinformacja.umcs.lublin.pl.

Piotr Bednarczyk
Pracownia Geoinformacji WNoZiGP

Fot. Tomasz Skrzypek

Warsztaty studenckie podczas konferencji „INTEGRATION 2012”

WARSZTATY STUDENCKIE PODCZAS XV MIĘDZYNARODOWEJ KONFERENCJI NAUKOWEJ „INTEGRATION 2012”

W dniach 23–25 listopada 2012 r. w Kazimierzu Dolnym odbyła się jubileuszowa XV Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Integracja zarządzania w warunkach nowej gospodarki INTEGRATION 2012”, której nieodłącznym elementem są warsztaty studenckie.

Udział w nich wzięli przedstawiciele Studenckiego Koła Zarządzania Jakością i Wiedzą UMCS. Ich tematem były „Modele procesów biznesowych pod kątem integracji systemów zarządzania”. Uczestnikom spotkania swoją wiedzę, pomocą, a przede wszystkim doświadczeniem służyli: dr Aneta Wysockińska-Senkus i dr Piotr Senkus – pracownicy Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu oraz mgr inż. Maciej Konecki prezes firmy Bonasoft S.A.

Studenci mieli za zadanie stworzyć model procesów zachodzących w rzeczywistości funkcjonującym przedsiębiorstwie WEGA w oparciu o udostępnioną dokumentację.

W pierwszej części warsztatów uczestnicy zapoznali się z programem ARIS, który jest wykorzystywany do projektowania, restrukturyzacji i doskonalenia firm pod względem optymalizacji organizacji i zarządzania. Następnym etapem było podzielenie studentów na cztery grupy, które miały za zadanie opracowanie różnych procedur, m.in. audytu wewnętrznego i zakupów stosowanych w przedsiębiorstwie. W rezultacie wszystkie opracowania zostały połączone w jedną strukturę procesów zachodzących w firmie WEGA. Tegorocznym warsztatom, pomimo współpracy grup, towarzyszyła pewna nuta rywalizacji, która motywowała do zaangażowania w pracę. Zmagania studen-

tów połączone były z dużą dawką humoru, co tylko potęgowało kreatywność ich młodych umysłów.

Wyniki warsztatów zaprezentowano w ostatni dzień podczas sesji plenarnej zamykającej konferencję. Zostały ocenione i stały się przedmiotem dyskusji podjętej przez uczestników spotkania – pracowników naukowych, przedstawicieli przedsiębiorstw i instytucji naukowych oraz studentów studiów pierwszego, drugiego i trzeciego stopnia.

Uczestnicy warsztatów przedstawili efekt swojej pracy, stanowiący kompleksowo zaprojektowany model procesów biznesowych ze wskazaniem potrzeby, możliwości i sposobu ich integracji. Zostali nagrodzeni „Certificate of successful completion”, wydanymi przez Bonasoft S.A., openmanagement.info Departament of Quality and Knowledge Management Faculty of Economics Maria Curie-Skłodowska University in Lublin. Dodatkowo otrzymali nagrody w postaci książek *Kaizen. Klucz do konkurencyjnego sukcesu Japonii* autorstwa I. Masaaki. Fundatorem tych nagród był główny sponsor konferencji – mgr inż. Andrzej Sajnaga, prezes Grupy ASMET, który zaprosił studentów do firmy. Kolejną nagrodą jest zaproszenie przez prezesa PEC Sp. z o.o., mgr. inż. Aleksandra Kompe do Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej w Białej Podlaskiej. W firmach tych odbędą się seminaria, na których studenci będą mieli okazję poszerzyć wiedzę z zakresu zarządzania jakością i wiedzą oraz poznać sposób funkcjonowania i możliwość doskonalenia przedsiębiorstw.

Członkowie Studenckiego Koła Zarządzania Jakością i Wiedzą pragną serdecznie podziękować swojemu Opiekunowi, prof. dr hab. Elżbiecie Skrzypek za niezapomnianą ucztę intelektualną, jaką okazał się udział w konferencji „INTEGRATION 2012”.

Aleksandra Abramek
*Studenckie Koło Zarządzania
Jakością i Wiedzą UMCS*

Prof. Iwona Hofman,
redaktor tomu

Fot. M. Kaczanowski

PROMOCJA KSIĄŻKI „UKRAIŃSKI POLONOFIL. PAMIĘCI BOHDANA OSADCZUKA”

W dniu 7 listopada 2012 r. w Auli. im. I. Daszyńskiego Wydziału Politologii UMCS odbyło się spotkanie promujące książkę *Ukraiński polonofil. Pamięci Bohdana Osadcuka*. Redaktorką książki pamiątkowej, która ukazała się nakładem Wydawnictwa UMCS w pierwszą rocznicę śmierci Profesora, jest prof. Iwona Hofman, kierownik Pracowni Badań nad Instytutem Literackim w Paryżu.

Na zbiór składają się 22 teksty poświęcone osobie Profesora lub podejmujące bliską mu tematykę relacji polsko-ukraińskich. Wśród autorów znaleźli się: Bogumiła Berdychowska, Jan Jacek Bruski, Igor Cependa, Krzysztof Czyżewski, Ola Hnatiuk, Grzegorz Hryciuk, Basil Kerski, Jan Kęsik, Marcei Kosman, Paweł Kowal, Andrzej Mencwel, Włodzimierz Mokry, Grzegorz Motyka, Jurko Prochaśko, Maria Przełomieć, Adam Daniel Rotfeld, Wojciech Sikora, Stanisław Stępień, Leszek Szaruga, Marcin Wojciechowski, Taras Wozniak.

Spotkanie rozpoczął prof. Grzegorz Janusz, Dziekan Wydziału Politologii, który przedstawił przybyłych na spotkanie gości, wśród których znaleźli się m.in.: prof. Stanisław Michałowski – Rektor UMCS, prof. Ry-

szard Mojak – Prorektor ds. Ogólnych, Witalij Biły – Wicekonsul Konsulatu Generalnego Ukrainy w Lublinie, Stanisław Adamiak – Konsul Honorowy Ukrainy w Chełmie, Małgorzata Błaszczyk-Osik reprezentująca Urząd Marszałkowski, o. Tomasz Dostatni, Andrzej Peciak, Zbigniew Piłat z Instytutu Europy Środkowo-Wschodniej.

Po odczytaniu listów od Marszałka Województwa Krzysztofa Hetmana i Konsula Generalnego Ukrainy w Lublinie Vladysława Kanevskyi, głos zabrał prof. Stanisław Michałowski, który docenił inicjatywę uczczenia pamięci Bohdana Osadcuka, podkreślając przy tym wkład Profesora w pogłębienie stosunków polsko-ukraińskich.

W dalszej kolejności prof. Iwona Hofman wyraziła wdzięczność go-

ściom za przybycie. Złożyła podziękowania autorom i osobom zaangażowanym w powstanie książki, po czym zaprosiła do dyskusji Bogumiłę Berdychowską, Andrzeja Mencwela, Wojciecha Sikorę i Henryka Wujca.

Jako pierwsza wspomnieniami dotyczącymi Osadcuka podzieliła się B. Berdychowska, polska publicystka specjalizująca się w tematyce polsko-ukraińskiej, która przybliżyła życiorys Profesora. Bohdan Osadcuk był ukraińskim historykiem, publicystą, przyjacielem Polski. Urodził się w 1920 r. w Kołomyi, ale większość życia spędził w Berlinie. W latach 50. XX w. poznał Jerzego Giedroycia, co zaowocowało trwałą współpracą z paryską „Kulturą”. B. Berdychowska zauważyła, iż Osadcuk lubił otaczać się młodymi ludźmi, z których bardzo cenił m.in. I. Cependę. Wojciech Sikora, prezes Stowarzyszenia Instytutu Literackiego „Kultura”, wspomniawszy o kontaktach Osadcuka z Aleksandrem Kwaśniewskim, Lechem Kaczyńskim i Adamem Michnikiem. Przywołał anegdoty barwnie opisujące osobowość Profesora. Następnie refleksjami podzielił się prof. A. Mencwel. Nawiązywał do znajomości Giedroycia i Osadcuka, którzy przez 50 lat utrzymywali wzajemne relacje. Ta „zgodność sumień” polegała na rzadkiej umiejętności porozumiewania się Polaka i Ukraińca. Podkreślał, że obaj zgadzali się, iż „licytacja pamięci ofiar nie prowadzi do niczego dobrego”. Z kolei Henryk Wujec, doradca Prezydenta RP, wspomniawszy o relacjach Osadcuka z polską opozycją. Zaznaczył, że wpływ Profesora na politykę Ukrainy był słabszy niż na postawy polskich polityków. Wujec podkreślił rolę Polski w utrzymywaniu i poszerzaniu proeuropejskiego entuzjazmu na Ukrainie.

Spotkanie zakończyła prof. I. Hofman, która wyraziła uznanie dla panelistów za ciekawą dyskusję i zaprosiła do kontynuacji wspomnień o Profesorze w kularach.

Justyna Maguś
Pracownia Badań nad Instytutem Literackim w Paryżu

RECENZJA KSIĄŻKI DAGMARY KOCIUBY „LUBLIN. ROZWÓJ PRZESTRZENNY I FUNKCJONALNY OD ŚREDNIOWIE- CZA DO WSPÓŁCZESNOŚCI”

Monografia pt. *Lublin. Rozwój przestrzenny i funkcjonalny od średniowiecza do współczesności* autorstwa dr Dagmary Kociuby – adiunkta w Zakładzie Polityki Przestrzennej i Planowania UMCS – stanowi unikalny w skali ogólnopolskiej przykład syntezy wiedzy na temat miasta, jego genezy oraz rozwoju przestrzennego i funkcjonalnego. Jest to nowatorskie opracowanie interdyscyplinarne, uwzględniające dotychczasowe wyniki badań z zakresu historii, archeologii, kartografii i geografii, a jednocześnie pierwsza praca przedstawiająca Lublin w tak szerokim zakresie czasowym (od powstania osad otwartych w VI w. do 2011 r.) i przestrzennym (lubelski zespół osadniczy oraz tereny miejskie w obrębie granic administracyjnych).

Na podkreślenie zasługuje także fakt, że w pracy wykazano znaczenie szerokiego spektrum uwarunkowań, które wpływały na dynamikę zmian funkcji terenów miejskich oraz rozwój przestrzenny i demograficzny Lublina, od doniosłych wydarzeń historycznych do zmieniających się stosunków społecznych i własnościowych. Nowatorstwem opracowania jest określenie roli uwarunkowań przyrodniczych, m.in. zmian klimatycznych i hydrologicznych w rozwoju przestrzennym Lublina. Ukazana także została pozycja miasta na tle Polski i Lubelszczyzny. Wyniki studiów były podstawą do wskazania czynników, które mogą wpłynąć na dynamikę rozwoju Lublina w przyszłości.

Po raz pierwszy w historii lubelskich badań autorka zrekonstruowała przebieg i zmiany granic Lublina od XV w. do XX w. oraz odtworzyła zmiany funkcji poszczególnych terenów miejskich i obiektów od wczesnego średniowiecza do współczesności w oparciu o autorską metodologię i klasyfikację funkcjonalną. Odtworzone zostały też układy przestrzenne Lublina na poszczególnych etapach jego rozwoju.

W ramach pracy dr Dagmara Kociuba przeprowadziła nowatorskie badania związków sąsiedztwa funkcji, co pozwoliło jej na stworzenie typologii i skonstruowanie modelu sąsiedztwa funkcji i kategorii (pierwsze tego typu opracowanie na świecie).

Praca ta ma niezwykle istotne walory poznawcze, gdyż stanowi rzetelnie osadzone w literaturze źródłowej i poprzedzone wieloletnimi badaniami archiwalnymi kompendium wiedzy na temat historii rozwoju Lublina od wczesnego średniowiecza do czasów współczesnych. Analizę zmian struktury funkcjonalno-przestrzennej przeprowadzono w oparciu o metody GIS-u, co pozwoliło na uzyskanie wiarygodnych, kompleksowych wyników,

które dały podstawę do analizy dynamiki i kierunków zmian funkcji badanych terenów. Tego typu badania nie były nigdy wcześniej wykonywane dla terenów miejskich w tak szerokim ujęciu historycznym.

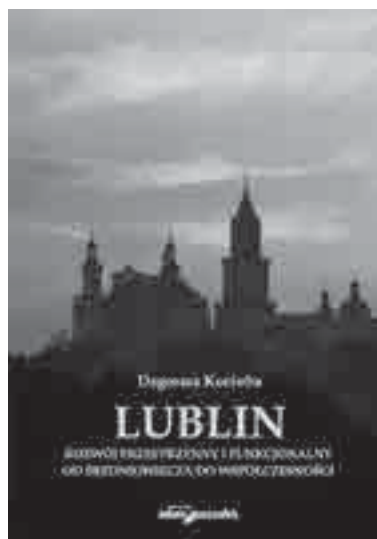
Dopełnieniem treści dotyczących historii Lublina jest zaprezen-

towanie autor-
skiej metodyki
badań przemian
funkcjonalno-
-przestrzen-
nych miast.
Z tego względu,
że Lublin repre-
zentuje typowy
przykład cyklu
rozwojowego
miast polskich,
zastosowanie
proponowanej
metodyki ba-
dawczej może
zapoczątko-
wać cykl ba-

dań szczegółowych dotyczących przemian struktur funkcjonalnych i przestrzennych miast lokowanych w średniowieczu.

Obecnie na rynku księgarskim brakuje publikacji, które syntetycznie ukazywałyby problematykę rozwoju Lublina w tak szerokim spektrum czasowym i tematycznym. Książka dr Dagmary Kociuby *Lublin. Rozwój przestrzenny i funkcjonalny od średniowiecza do współczesności* niewątpliwie wypełni tę lukę.

Prof. Marian Harasimiuk
*Kierownik Zakładu Polityki
Przestrzennej i Planowania
UMCS*

Fot. A. Waga

Natalia Wilk i Mariusz Bogdanowicz

Światła latarni błyszczące na uliczkach lubelskiej Starówki wydobywają z mroku listopadowego wieczoru to szare, to kolorowe fasady wiekowych kamieniczek. W załomach bram śpią cienie. Przy Jezuickiej, co łagodnym łukiem prowadzi od Krakowskiej Bramy wprost do klasztornych, dominikańskich zabudowań, Teatr Stary w swej nowej szacie otwiera gościnne podwoje artystom, którzy w sposób wyjątkowy wpisali się w magię tego miejsca.

„...TO MÓJ CZAS ZACHWYCEŃ...”¹

„...płyniesz w zamyśleniach niebem, obłokiem, promieniem, deszczem...”²

Mariusz Bogdanowicz. Basi-sta, kompozytor, aranżer. Poeta. Poeta?!... Nie jest wszak autorem wierszy będących kanwą utworów, które wypełniają program koncertu. Lecz słuchając muzyki płynącej ze sceny, odnosiło się nieodparte wrażenie, że utożsamiał się on ze słowem i rytmem, i głębią owej poezji. Że została jego częścią zanim przerodziła się w język dźwięków. Tak stał się poetą. Zdumiewająca wprost jedność sztuk w swej ekspresji miała w sobie prawdę. I była tak po prostu – piękna.

„...patrz cisza, szept woła...”³

Natalia Wilk to zjawisko, które należałoby opisać na wielu płaszczyznach. Po pierwsze – technika. To ona, na usługach kształtowania artystycznej wizji potwierdzała świadomość i dojrzałość wokalistki. Nie bez kozery powyższy cytat stał się ilustracją poczynań Natalii. Subtelność, operowanie stonowaną dynamiką, wyrazista dykcja spowodowała, że każde „drgnięcie powietrza” na-

bierało kształtów, zmuszało, aby je „dotknąć i pamiętać”. Po drugie – walory głosu o czystej, krystalicznej nieomal barwie. Po trzecie – wrażliwość. Wsłuchanie się w każdy dźwięk słowa i poezję muzyki.

„...miną słone lata nim odnajdzie nas wielki luz wszechświata...”⁴

Zespół instrumentalny w składzie:

Michał Iwanek – piano. Cyzelowanie kontrapunktów, przejmowanie tematów, korespondencja z wokalistką i pozostałymi instrumentalistami to świadectwo nie tylko jego emocjonalnego, ale również intelektualnego podejścia do materii dźwiękowej. I to rozsądza-jące go szczęście obcowania z muzyką, którego nie dało się nie zauważyć.

Krzysztof Janusz Ulański – perkusja. Niebawale zjawisko. Perkusista, który nie dominuje atawistyczną rytmiką, a współdziała. Współtworzy nastrój i barwę. Maluje na nieokreślonej wysokości dźwięku instrumentów perkusyjnych.

Rafał Kazimirski – gitara. Delikatny i wycofany. Chyba pod wrażeniem Mistrza Bogdanowicza. Bacznie kontrolujący przebieg kompozycji, aby w niej zaistnieć, a nie zawładnąć nią.

Mariusz Bogdanowicz – bas. Zjednoczony ze swym instrumentem jak centaur. Jest dźwiękiem i muzyką. „Palców prosty ścieg zgłębia mnie”⁵. To tyle.

Czas tego koncertu był „jak jedwab, (...) jak uśmiech”⁶. Po nim nastąpił „dzień (...) od innych młodszy”⁷. Bowiem był to spektakl i poezji, i muzyki, i światła,

a *genius loci* dodatkowo zaczarował zgromadzoną 21 listopada 2012 r. publiczność.

Prof. Zofia Bernatowicz

Tytuł i śródtytuły pochodzą z wierszy, które stały się natchnieniem kompozytora.

Dr Mariusz Bogdanowicz – adiunkt na kierunku jazz i muzyka estradowa WA UMCS

Michał Iwanek – absolwent Instytutu Muzyki WA UMCS, od wielu lat współpracuje z różnymi muzycznymi formacjami

Natalia Wilk, Rafał Kazimirski i Janusz Krzysztof Ulański – studenci WA UMCS

1. W. Ziembicki, *Przy Tobie*
2. W. Ziembicki, *Przy Tobie*
3. J. Holm, *Jeśli nie ty to kto*
4. J. Wolek, *Polskie pomarańcze*
5. J. Wolek, *Szczypta siebie*
6. M. Przybysz, *Czas odchodzi*
7. M. Gaszyński, *Każdy taki dzień*

Fot. D. Jacewski

Fragment opery „Nabucco” w Lublinie

„NABUCCO” W LUBLINIE

17 listopada 2012 r. w naszym mieście miało miejsce wielkie wydarzenie artystyczne, jakim było wystawienie opery Giuseppe Verdiego. „Nabucco”, według libretta Temistocle Solery, to opowieść o nieodwzajemnionej miłości, żądzy władzy i zemście, która od wieków wciąż jest aktualna, a przywoływane w słynnym „Va pensiero” marzenie o wolności i miłości ojczyzny jest bliskie każdemu z nas. Choć od premiery 9 marca 1842 r. minęło 170 lat, opowieść o królu Babilonu i jego nawróceniu wciąż porusza naszą wyobraźnię. Połączenie przesłania libretta z pełnymi ekspresyjnymi postaciami daje w efekcie dzieło o potężnym ładunku dramatycznych emocji. Wynika z tego konieczność sprostania wymaganiom aktorskim, ale przede wszystkim wokalnemu. Każda partia solowa, zwłaszcza tytułowego bohatera i jego córki Abigaille, jest wyjątkowo trudna wokalnie i wymaga szczególnego rodzaju głosu, mogącego oddać całą paletę skrajnych emocji. Solistom towarzyszyła wielka orkiestra symfoniczna i potężne chóry.

Inscenizowany koncert, jak skromnie nazwano widowisko, które odbyło się w Hali Globus, z powodzeniem można nazwać spektaklem operowym. Wystąpili, kreując główne postacie, wybitni soliści polscy: Mikołaj Zalasinski – Nabuchodonozor, Jolanta Żmurko-Kurzak – Abigaille, Elżbieta Kaczmarzyk-Janczak – Fenena, Bogdan Kurow-

ski – Zachriasz, Tomasz Janczak – Ismael, Andrzej Wiśniewski – Abdallo, Patrycjusz Sokołowski – Arcykapłan, Dorota Domińczak-Laskowiecka – Anna.

W inscenizacji wystąpiły chóry, które w tej operze mają swój wielki udział: Chór Teatru Muzycznego, przygotowany przez Agnieszkę Tyrawską-Kopeć, oraz chóry akademickie – tu nasz uniwersytecki wkład w wydarzenie – Politechniki Lubelskiej przygotowany przez prof. UMCS Elżbietę Krzemińską i Uniwersytetu Medycznego przygotowany przez dr hab. Monikę Mielko-Remiszewską, także z naszej Uczelni.

Reżyserem spektaklu i autorem inscenizacji był Tomasz Janczak, kostiumy projektowała Małgorzata Słoniowska, całość poprowadził dyrygent Andrzej Knap.

Zgromadzona w Hali Globus ponadczterotysięczna lubelska publiczność dała wyraz ogromnej potrzebie obcowania ze sztuką najwyższą. Mimo niedogodności, wynikających z nie do końca dostosowanej do dobrego odbioru sali, owacjom nie było końca, a pełne emocji okrzyki po popisach solowych i chóralnych, dały możliwość przeniesienia się w świat wielkich, światowych scen operowych. Do miejsc, w których spotykamy się, aby wobec wielkiego dzieła muzycznego, we wspólnocie, móc rozmyślać o przeszłości i teraźniejszości i wspólnie odczuwać te same, wielkie lub mniejsze emocje i uniesienia.

Elżbieta Krzemińska

PIĘKNO PRZYRODY NA PÓŁWYSPIE KOLSKIM

11 października 2012 r. w Centrum Języka i Kultury Rosyjskiej UMCS odbyło się uroczyste otwarcie wystawy fotografii „Piękno przyrody na Półwyspie Kolskim”. Autorem zdjęć jest dr inż. Miłosz Huber (Zakład Geologii i Ochrony Litosfery Wydziału Nauk o Ziemi i Gospodarki Przemysłowej UMCS). Są one owocem naukowych ekspedycji geologicznych na północ Rosji prowadzonych w latach 2000–2011.

Wystawa fotografii jest kolejnym punktem współpracy Centrum Języka i Kultury Rosyjskiej z dr. inż. Miłoszem Huberem, który w latach 1999–2010 przedstawiał w CJKR cykl prezentacji pt. „Regiony Rosji”, przybliżający zarówno ruscystom, jak i geografom bogactwo przyrodnicze Rosji.

W październiku i listopadzie br. goście CJKR mogli podziwiać fotografie z Półwyspu Kolskiego

Dr Swietłana Szaszkowa, Dyrektor Centrum Języka i Kultury Rosyjskiej UMCS: Skąd wzięła się idea, aby pojechać na Półwysp Kolski?

Dr inż. Miłosz Huber: Pomysł wyjazdu do Rosji, na Półwysp Kolski ma długie korzenie. Jeszcze w czasach licealnych fascynowałem się geografiami, lubiłem podróżować „palcem po mapie”. Do tego dochodziła

zwykła ciekawość – jak może być tam, na dalekiej północy. No i zaczęło się...

W którym roku odbyła się pierwsza wyprawa?

W 1999 r. Kończyłem wówczas III rok studiów.

Ile osób wzięło w niej udział?

Wtedy pojechało nas trzech. W ostatniej chwili dołączyli do mnie koledzy, którym nie udało się wyjechać na Ural.

Proszę przyznać, nie baliście się Państwo?

Wtedy liczył się entuzjazm. Muszę też powiedzieć, iż ówczesny Konsul Rosji bardzo nam pomógł. Za jego pośrednictwem otrzymaliśmy z Półwyspu Kolskiego, długi 20-stronicowy faks: była tam cała książka telefoniczna, adresy szpitali, bibliotek, jednostek naukowych...

To była Pana pierwsza wizyta w Rosji?

Nie, wcześniej byłem na Kaukazie w 1998 r. – to był mój pierwszy taki długi samodzielny wyjazd za granicę. Oczywiście był on również pełen przygód, które wpłynęły na mnie w taki sposób, iż już po pół roku nie wyobrażałem sobie wakacji bez wyjazdu...

Sumując wszystkie wyprawy – ile dokładnie ich było?

Piętnaście – bywały bowiem lata, że byłem tam dwa razy do roku.

Liczba naprawdę imponująca. Tak Pana zafascynował ten teren?

Tak, byłem pod wrażeniem do tego stopnia, że już wracając z pierwszej wyprawy, wiedziałem, że to będzie teren, z którego napiszę swoją pracę dyplomową. Przyjechałem oczywiście już z próbkami skał.

Czyli może Pan powiedzieć, iż odkrywanie Półwyspu Kolskiego stało się przede wszystkim naukową pasją?

Nie tylko. Zauroczyło mnie wiele czynników: niezwykła przyroda,

Fot. Elwira Michalska

dni polarne, wspaniali ludzie, którzy wiele razy nam tam pomogli, oraz właśnie niezwykle skały. W Polsce bowiem bardzo trudno o to, co tam na Półwyspie Kolskim leży pod nogami.

Co dokładnie ma Pan na myśli?

Półwysep Kolski to północna część Tarczy Bałtyckiej. Są tam skały, których wiek niekiedy przekracza 3 miliardy lat – to więcej niż połowa wieku Ziemi! Są tam złoża skał alalicznych, diamenty, chrom, złoto, platyna i wiele innych, w tym rzadkich minerałów. W Polsce takie skały mamy na głębokości kilku kilometrów, znane są z wierzeń lub niewielkich odsłonień, np. w Sudetach, choć tam w zasadzie jest już coś innego.

Ile osób brało udział w poszczególnych wyprawach? Zawsze wyjeżdżali Panowie w grupie trzyosobowej?

Bywało, że wyjeżdżałem sam, a bywało, że i w... 30 osób. Zamawialiśmy wtedy autokar i jeździliśmy.

Celem wypraw zawsze był wyłącznie Półwysep Kolski?

Oczywiście nie tylko. Byłem dwa razy nad Bajkałem, na Kaukazie i w ok. 20 państwach – głównie Europy Środkowej. Ale tam, na Kola zawsze lubię wracać.

Za każdym razem w wyprawach uczestniczyli wyłącznie geolodzy?

Nie, starałem się utrzymywać kontakty ze wszystkimi wiodącymi ośrodkami naukowymi w Polsce. Byłem tak zafascynowany tym miejscem, że chciałem mówić o nim jak najszerzej. Zapraszałem zatem kolegów studentów, a niekiedy także pracowników naukowych z AGH, Akademii Rolniczej w Krakowie, Akademii Pedagogicznej w Krakowie, Uniwersytetu Śląskiego, Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytetu Warszawskiego. Byli tam geolodzy, botanicy, geografowie i nawet chemik. ▶

Fot. Elwira Michalska

Zauważyłam, że nie wymieniał Pan UMCS.

Tak, właśnie po to, by zaintrygować, ponieważ UMCS zajmuje miejsce szczególne i chciałem o tym opowiedzieć więcej. Mianowicie, po powrocie z jednej z wypraw skontaktowałem się z prof. Wojciechem Zgłobickim, który wtedy zaprosił mnie na wykład o wrażeniach z Kola w ramach PTG. To było bardzo miłe przyjęcie, które zapoczątkowało późniejszą przyjaźń. Odwiedzałem UMCS kilkakrotnie, darowałem okazy, dzieliliśmy się wrażeniami z Półwyspu Kolskiego, potem zabrałem tam studentów i otrzymałem propozycję pracy właśnie tutaj, na UMCS, jeszcze jako doktorant.

Można zatem śmiało stwierdzić, że wszystko zaczęło się od Półwyspu Kolskiego?

Tak można powiedzieć. Moja droga naukowa faktycznie zaczęła się od tego regionu – najpierw praca magisterska, potem doktorska, powołanie organizacji zrzeszającej tych, co byli na Kola. Potem z kolegą otworzyliśmy czasopismo naukowe i wydawnictwo, a wreszcie ślub...

Ślub?

Tak. Na Półwyspie Kolskim poznałem wielu wspaniałych ludzi, którzy do dziś są moimi przyjaciółmi. Poznałem też wybrankę mojego serca – Olę, która jest teraz przy mnie w Polsce i od dwóch miesięcy mamy małego synka Mirusia.

To faktycznie szczęśliwe zakończenie historii...

Myślę, że to jeszcze nie wszystko, ale fakt – jestem bardzo szczęśliwym człowiekiem i wiele wydarzeń, które zdarzyły się w moim życiu, poniekąd wiąże się z Półwyspem Kolskim.

Czy mógłby Pan coś opowiedzieć o samych zdjęciach: kiedy powstawały, co przedstawiają?

Są to fotografie z różnych wypraw, np. zdjęcie z 2000 r., kiedy byłem młodym studentem (śmiech). Zdjęcia powstawały głównie latem, ale są też i fotografie zrobione zimą.

Czyli odwiedził Pan Półwysp Kolski również zimą?

Tak, byłem raz – głównie po to, by zobaczyć, jak tam jest o tej porze roku. A jest oczywiście niezwykle. Byłem w lutym, kiedy dzień już był, ale krótki i oczywiście było bardzo zimno – czasem nawet –30°C. Przede wszystkim jednak dużo śniegu.

Czy udało się Panu zobaczyć zorzę polarną?

Tak, miałem szczęście zobaczyć ją w 2010 r., ale paradoksalnie... w sierpniu.

Na fotografiach dominuje plener górski.

Tak, są to zdjęcia często dokumentacyjne. W tym miejscu chciałbym

też podziękować Rektorowi UMCS poprzedniej kadencji, prof. dr. hab. Andrzejowi Dąbrowskiemu oraz Rektorowi ds. Badań Naukowych i Współpracy Międzynarodowej prof. dr. hab. Ryszardowi Dębickiemu. Dzięki ich pomocy wiele wypraw mogło dojść do skutku. Bardzo też pomogła mi Pani Dziekan ówczesnego Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi prof. dr. hab. Anna Tukiendorf – wspaniała, bardzo otwarta osoba. Pomogły mi też współczesne władze naszego Wydziału, szczególnie prof. dr. hab. Radosław Dobrowolski. Tych osób jest więcej i wszystkim bardzo serdecznie chciałbym podziękować. Wystawa była moją próbą podziękowania za współpracę również i osobom związanym z IX Lubelskim Festiwałem Nauki z ramienia UMCS, tj. Koordynatorom Wydziałowym.

Czy chciałby Pan w jakiś sposób spuentować swoją opowieść?

Myślę, że warto mieć swoje marzenia, nie bać się iść ich tropem i spełniać je, wtedy można być szczęśliwym człowiekiem. Dziś, gdy kontakty z Kola są sformalizowane, a w naszym Zakładzie pojawił się specjalistyczny sprzęt (mikroskop elektronowy), mamy nowe możliwości współpracy. Jestem otwarty i jeśli ktoś będzie zainteresowany, chętnie też możemy porozmawiać o badaniach związanych z tematyką kolską. Jest tam wiele do zrobienia w zakresie geologii, geomorfologii, ochrony środowiska, ale również w zakresie nauk humanistycznych i kultury (Rosjanie bardzo sobie cenią polską kulturę).

Dziękuję Panu za rozmowę i życzę dalszych sukcesów zarówno w życiu zawodowym, jak i prywatnym. Ja również dziękuję. Korzystając z okazji, zapraszam do odwiedzenia strony wydawnictwa www.books.tmkarpinski.com, gdzie on-line został wydany mój album fotograficzny.

XXII

MIĘDZYNARODOWY FESTIWAL MUZYKI LUDOWEJ MIKOŁAJKI FOLKOWE

AKADEMICKIE CENTRUM KULTURY
UMCS „CHATKA ŻAKA”
6-9.12.2012 R.

WWW.MIKOLAJKI.FOLK.PL

Fot. Paweł Królikowski

Centrum Nauczania i Certyfikacji Języków Obcych UMCS

kursy JĘZYKOWE

**CNIĆJO
UMCS**

**na miarę czasów
potrzeb
kieszeni**

- ➔ **angielski**
- ➔ **francuski**
- ➔ **włoski**
- ➔ **niemiecki**
- ➔ **hiszpański**
- ➔ **rosyjski**
- ➔ **łaciński**

**ZRÓB PIERWSZY KROK
-MY WYJDZIEMY CI NAPRZECIW**

Oferujemy kursy o różnej długości i intensywności, w tygodniu i w weekendy. Zapraszamy studentów, uczniów, wszystkie grupy zawodowe i każdego, kto jest zainteresowany nauką języka obcego.

szeregóh:
CNIĆJO UMCS
ul.Radziszewskiego 18
D.S.AMOR
tel.: 81 533 33 63

www.cnc.umcs.lublin.pl